SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

III.

AINEITA SUOMEN MAANVILJELYS-TILASTOON.

HELSINGISSÄ,
Keisarillisen Senaatin kirjapainossa, 1869.

Sisällys:

Aineita Suomen maanviljelys-tilastoon.

Table des matières:

Matériaux pour la statistique agricole de la Finlande.

Oikaistavaa Tauluissa.

Taulussa 1 siv. III, V, VII, IX, XI, XIII, XV, XVII, XIX, XXI ja XXIII on sarekkeissa: „mitatonta“ ja „en tunland“, lue: „mittaamatonta“ ja „en tynnyrinala“.

„ 2 on sarekkeissa 6—8: des „tunland“, lue: des „tynnyrinala“.

„ 4 „ „ Nombre de „Skattemantal“, „ Nombre des „Perintömanttaali“,
„Kronomantal“, Kruununmanttaali“
„Frälsemantal“ „Relssimanttaali“

„ 5 „ ranskalaisissa päällekirjoituksissa: chaque „mantal“, kun pitää olla: chaque „manttaali“.

Taulussa 1 siv. VII sarek. 15 rivi 1 alhaalta on 108,1 lue 128,1.

„ 1 „ XII „ 6 „ 1 „ „ 1,905,471 „ 1,005,471.

„ 1 „ XXII ja XXIII. Salon ja Haapajärven kihlakuntain pitäjäät ovat tässä samoin kahdessa seuraavassa taulujaksossakin sekaisin pantuina siinä järjestyksessä, mitä manttaalikirjoissa seurattiin silloin kuin ne molemmat kihlakunnat vielä olivat yhtenä.

Taulussa 2 siv. XLIV ja XLV. Pyhäjärven ja Pyhäjoen pitäjäät ovat tässä väärin pantuina yhteen, kun pitäisi olla Kärsämäki ja Pyhäjärvi. Erhetys, joka on tullut siitä että merkki } tapaturmasta siirtyi yhden rivin alemmaksi, on vaikuttanut seuraavat virheet, jotka lukija suosiollisesti korjatkoon, ennenkuin teosta viljelee:

siv. XLIV riv. 31—33 alhaalta on Kärsämäki lue Kärsämäki }
Pyhäjärvi } „ Pyhäjärvi }
Pyhäjoki } „ Pyhäjoki

siv. XLV tehdään saama muutos ruotsalaisissa nimissä, jonka ohessa numerot sillä sivulla muuttuvat näin:

	sareke 6.	sar. 7.	sar. 8.	sar. 9.	sar. 10.
Kärsämäki } Pyhäjärvi }	792,19	418,16	68,32	6,93	0,60
Pyhäjoki	407,45	191,32	33,56	7,95	0,65

Muuten on valitettavasti kyllä, eri korjaus-lukijain tähden, useita virheitä sattunut suomenkielisiin paikka-nimiin, varsinkin kahdessa ensimmäisessä taulussa; oikaistakoon senfähden seuraavat paikkain nimet näin: Laitiala lue Laitila, Ikalinen lue Ikaalinen, Kankanpää lue Kankaanpää, Palasjoki lue Padasjoki, Kuhmois lue Kuhmoinen, Pelkäne lue Pälkäne, Kivikirkko lue Messukylä, Akas lue Akaa, Punkalaitio lue Punkalaidun, Strandan kihl. lue Rannan kihl., Lappveden kihl. lue Lappeen kihl., Lappvesi lue Lappeen pitäjäs, Walkeala lue Walkiala, Jääskis lue Jääski, Jaakima lue Jaakkima, Jokkaan kihl. lue Juvan kihl., Nurmis lue Nurmes, Pelkijärvi lue Pälkjärvi, Bräkylä lue Rääkkylä, Kajani lue Kajaani, Liminko lue Liminka, Tuuloisen ja Luopioisen lue Tuuloksen ja Luopioisten, Kakkis lue Kakki, Kirvuksen kpli lue Kirvun kpli, Rautus lue Rautu.

Tämän vihkon ulosantamisella näkee väli-aikainen Tilastollinen Virasto olevansa tilaisuudessa julkaista jo lähes kolme vuotta sitte alottamiansa, Suomen maanviljelys-tilastoa koskevia keräämiä ja töitä. Useat viimeis ajoilla maassamme sattuneet katovuodet ovat enemmän kuin ennen tarkkauttaneet yleistä huomiota emä-elinkeinoomme, ja tarve sitä koskevien luotettavain tilastollisten tietojen saamisesta on sentähden tullut yhä tuntuvammaksi. Mutta ennenkuin alamaista ehdotusta tässä kohden on voitu toimeen saada, on ollut tarpeellista ensin rinnan asetella, tarkastella ja järjestellä niitä maanviljelys-tilaston työ-aineita, joita on ollut saatavilla Keisarillisen Senaatin sekä sen Maanviljelys- ja Kammari- ja Luvunlasku-toimistojen, Maanmittauksen pääkonttoorin y. m. julkisten virkakuntain arkistoissa, jotta siten saataisiin yleinen silmäys niin hyvin tähän asti löytyvien aineiden paljoudesta ja laadusta kuin myös keinoista ja välikappaleista niiden vastaiseen lisäämiseen ja oikaisemiseen. Sellainen yleis-silmäys tässä nyt julkaistaankin. Se selvästi ei voi vaatia ollakseen maanviljelys-tilasto eikä sen nimellinenkään, vaan toki alkutyö semmoiseen.

Kun jokaisen maanviljelys-tilaston välttämättä täytyy perustua tarkalle tiedolle viljellyn maan laveudesta ja luonnollisesta laadusta, — kun nimittäin tällä tiedolla saadaan paras silmäys viljelyn edistymisestä kussakin paikkakunnassa sekä se on tuiki tarpeellisena tarkastimena siemenen ja saaliin määrää koskevia ilmoituksia arvosteltaessa, — niin on johdonmukaisesti tässä teoksessa ensinnäkin huomioon otettu Suomen maanmittauksen nykyistä olokantaa ja mitä siitä on tarkoitusta varten voitu tietoon valmiiksi saada. Lyhyt esittely maanmittaamisen historiasta maassamme lienee siis tässä sitäkin enemmin tarpeen vaatima, kuin se parhaiten valaisee tähän kuuluvien aineiden laatua. *)

1. Yleis-silmäys Suomen maanmittauksen historiaan.**)

Maan veroitus on ensin vaikuttanut sen mittauksen ja arvauksen tarpeen, ja kamerali-tiede on niin Suomessa kuin monessa muussakin maassa maanviljelys-tilaston emä. Ruotsin ja Suomen kameralitoimen perustajana pidetään

*) Suomen paikkakunnallisen tilaston, jonka eräitä osastoja (ilmalaaduntieto, kasvullis-suhteet y. m.) Keisarillisen Majesteetin armollisen määräyksen mukaan par'aikaa on yksityisten tiedemiesten tehtävinä, pitää luonnollisesti olla sinä lujana perustuksena, jonka päälle ei ainoastaan sen maanviljelyksen, vaan muidenkin elinkeinojen, vieläpä väkiluvunkin ja rikos-asiain tilastotieto on laskettava. Paikkakunnallisen tilastotiedon arvon suhteen mahdettakoon seuraavat sanat T:ri Engel'iltä (Zeitschrift des Königl. Preussisch. Stat. Bureaus VI:ter Jahrgang) mainita: „Valtakuntain tilastossa on paikkakunta-tilastolla melkoinen arvo, sillä todellakin se piiri, jonka jokin kansa on valinnut toimensa näyttämöksi, hallitsee koko sen elämää. Maantieteellinen asema pituudelle ja levyydelle, rannikon avaruus ja rantamaiden muoto, kuivan ja märän maan laajuus, maan korkuus merenpinnasta, vuori- ja laaksomaiden vaihtelu, miten runsaasti on lähteitä, puroja ja jokia, hyödyllisiä kivilajia, kivennäisiä, malmeja ja maadunnaisia poltto-aineita, kasvi- ja eläinkunnan omituisuus ja moninaisuus, — sanalla sanoen ihmisen koko luonnollinen ulkomailma, se se on, joka taasen määrää ihmisen luontoperäisen luonnon ja hänen ruumiillisen, hengellisen, siveydellisen, perheellisen, yhteiskunnallisen ja valtiollisen elämänsä."

**) Tätä historiallista esitelmää tehtäessä on erinomattain seuraavia lähteitä käytetty: Jakop Faggot'n kaksi presidii-puhetta Ruotsin Tiede-akatemian edessä 25 p. Heinäk. 1747 ja 30 p. Huhtik. 1760; C. W. Gyldén'in „Samling af författningar rörande landtmäteriet etc. i Finland", 1 ja 2 osa, Helsingissä 1836, sekä 3 osa Helsingissä 1853; A. Botin'in „Beskrifning om Svenska Hemman", Tukholmissa 1798; B. Nyström'in „Beskrifning om svenska hemman", Tukholmissa 1806; L. G. Rabenion ja J. G. von Bonsdorff'in teoksia Kamerali-laissa;

syystä Kuningas Kustavi I:stä. Keski-ajalla tavalliset vuotuiset veronlaskut vaikuttivat nimittäin kaikenmoista sekaannusta ja vastusta sekä tekivät kruunulle vallan mahdottomaksi voida edes jonkinlaisella varmuudella laskea tulojansa ja sen mukaan tehdä valtakulunki-arvioita. Tämän vuoksi sai kuningas Wadstenan kokouksessa 1524 sen päätöksen aikaan, „että yleinen maakirja laitettaisiin, johon kaikki kruunun vero ja saatavat kirjoitettaisiin, sekä kuinka monta perintö-, kruunun- ja relssitilallista oli kussakin läänissä, jotta Kunink. Majesteetti tietäisi, mitkä kruunun tulot ja verot olivat ja mikä sen omaa oli tahi ei.“ Vuonna 1528 ulosantoi Kustavi I sitte eri johtosäännön visseille hänen määräämillensä veroitusmiehille (Redfougder), joiden käskettiin „kirjoittaa ylös jokainen talo tiluksinensa, paljoko siinä voi kylvää, montako kuormanalaa niittyä siihen kuului, ja oliko siinä hyvää laidunta, kalavettä, metsää tahi muita hyviä tiluksia ja omuuksia.“ Pysyväinen ja määrätty vero piti tämän kautta laskettaman maan päälle, joka siksi tarkoitukseksi jaettiin manttaaleihin. Kuitenkin tässä otettiin lukuun ei ainoastaan viljellyn maan ala, vaan myös sen parempi tahi huonompi kasvuisuus sekä ne edut (kalastukset, myllyt, saaret, hirsimetsät j. m.), jotka olivat sen yhteydessä, niin että ne talot, joilla semmoisia etuja oli, pantiin suurempaan manttaaliin kuin tilusten avaruus muuten olisi sallinut, jota vastaan oli päin vastoin laita niiden tilojen, joilla oli huonommat tilukset ja edut.

Sitä näin säättyä tarkkaa maantutkimusta ei oikeastansa kuitenkaan käytetty; sitä ehkä olisikin silloisen ajan oloissa ollut mahdoton toimeen saada. *) Sitä vastoin päätös yleisen maakirjan laittamisesta, jossa kaikki valtakunnan tilat ynnä niistä lähtevät verot olisivat kirjoitettuina, tuli toimeen pannuksi, ja tämän alustustyöksi ruvettiin joka maakunnassa uusiin veronpanoihin. Suomessa ne alotettiin vuonna 1538. Likimmästi vaikutettuna tulleista valituksista verojen epätasaisuudesta ja kohtuuttomuudesta ulosantoi kuningas saman vuoden Elokuun 26 p:nä avoimen kirjeen kruunun veronalaisille talonpojille ja yhteiselle kansalle Kokemäen-kartanon läänissä, jossa hän ilmoitti käskeneensä Kokemäen-kartanon voutia yksissä neuvoin laamannin, tuomarin ja muutamain ymmärtäväisten talonpoikain kanssa toimittamaan kautta koko läänin uutta veronpanoa „rehellisesti meille selittämällä kaiken maamäärän ja kuinka paljo siitä on menevä kruunun veroksi, niin että toiselle tapahtuu sama kohtuus kuin toisellekin.“ Seuraavana vuonna saivat Jakop ja Antero Westgöte käskyn tutkia ja tasoittaa veromaat Korsholman läänissä eli Pohjanmaalla. Avoin kirje 3 p:ltä Tammikuuta 1540 valtuutti Henrik Klaunpoika Hornin toimittamaan uutta verolle panoa Turun läänissä ja toinen kirje 4 p:ltä Tammikuuta samana vuonna ulonsi tämän vallan koko Suomenmaan suhteen, kussa piti kaikissa linnalääneissä pidettämän „oikeellinen, puoltamaton ja kohtuudellinen veroitus“ tarkalla maamäärän ja manttaalin selityksellä. Wiimein kuningas 19 p:nä Kesäkuuta 1540 myöskin veronpanoa varten Ahvenanmaalla ulosantoi kirjelmän siellä asuvalle rahvaalle.

Vaikka nyt yllämainittuja maantutkimuksia ei ennätetty kaikkialla toimeen panna eikä edes niissä paikoin, missä sitä todellakin tehtiin, toimitettu saman perustuuman jälkeen, vielä vähemmin 1528 vuoden johtosäännön mukaan, niin niitä kuitenkin syystä on katsottu käännekannoiksi Ruotsin ja Suomen kameralitoimen historiassa. Myös tilastonkin suhteen on niillä merkityksensä; sillä niinkuin yllämainituista johtosäännön-otteista näkyy, piti monta tilastollista olo-asiaa maanviljelys-suhteista ylöskirjoitettaman ja pantaman veronlaskun perustukseksi. Tämän johdosta tehdyt maakirjat ovat vielä tallella, ja niin vaillinaisia ja epävakaisia kuin niiden ilmoitukset ovatkin, on niissä kui-

---

A. W. Liljenstrand'in ja K. F. Lagus'en kirjoitukset „Om skifte af jord“ ja „Om jordskiften“, Helsingissä 1857; J. W. Rosenborg'in „Bidrag till jordbeskattningens historia i Finland under medlet af sextonde seklet“, Helsingissä 1860; J. C. Lindblad'in „Juridiska afhandlingar“, Upsalassa 1853; J Woldstedt'in „Die Höhen der Dreieckspunkte der Finnländischen Gradmessung“ j. n. e. otettuna jaksoon Acta Soc. Scient. Fennicæ Tom. III; useita kirjoituksia aikakauskirjassa Suomi y. m. Samoin on vanhemmista Keisarillisen Senaatin arkistossa olevista maakirjoista sekä Maanmittauksen Ylihallituksen tykönä talletetuista asiakirjoista tietoja otettu.

*) Epätietoista on sekin, antoiko Kustavi Waasa milloinkaan yllämainittua johtosääntöä maantutkimuksen suhteen; kumminkin on myöhempi tiedustus omistanut saman asetuksen Kuningas Eerikki XIV:lle ja pannut sen julkaisemisen ajan vuoteen 1568.

tenkin jonkunlainen alku Suomen maanviljelys-katasteriin. *) Suomen katasteri-laitoksen historia voipi siis myöskin täydellä syyllä johtaa syntyänsä Kuningas Kustavi Waasan hallitus-ajoista.

Myös näiden maakirjain sisällyksen tarkempi katseleminen antaa tukea tälle arvelulle. Niissä nimittäin, varsinkin maan etelä- ja lounais-puolten suhteen, tavataan seikkaperäisiä tietoja kaikellaisista suhteista, joista nykyisempinä aikoina ainoastansa likimääräisiä ja summittaisia laskuja on voitu hallitukselle toimittaa. Niinpä esm. Turun läänin maakirjassa vuodelta 1540 on ylöspantuna joka kylän peltomaan suuruus, ja Kokemäen-kartanon läänin maakirjassa samalta vuodelta jokaisen talon suuruus, sekä siinä elätettyjen hevosten, härkäin, lehmäin, mullikkain ja lammasten lukumäärä. Nämät tiedot otettiin kirjoihin ainoastaan oppaiksi ja tarkastimiksi kruununveron laskemista varten, jota eri pitäjäissä, usein jo yhdessä ja samassa läänissä, ylöskannettiin aivan erilaisten perustusten mukaan. Tästä tulee, että mainitut maanviljelystä Kuningas Kustavi I:n aikana koskevat tietokohdat eivät anna mitään yleisiä näky-aloja koko maan suhteen, vaan korkeintansa ainoastaan valaisevat jotakin maanviljelystoimen kanssa likemmässä tai kaukaisemmassa yhteydessä olevaa asiakohtaa jossakussa maakunnassa. Niin yhdestä läänistä saadaan tietoja viljankasvatuksesta, toisesta taas karjanhoidosta, jota vastoin ilmoitukset kolmannesta läänistä koskevat ainoastansa eräitä maanviljelylle vähemmän tärkeitä syrjäseikkoja, j. n. e. Sanalla sanoen, maakirjat Kustavi Waasan hallituksen ajoista sisältävät ainoastansa maanviljelys-tilaston palasia, semmoisia palasia, että kaikki yhteensä näyttävät useita mitä tärkeimpiä asianhaaroja huomioon otetuksi, mutta ei yht'aikaa yhdessä paikassa, vaan mikä siellä, mikä täällä.

Samanlainen erilaisuus kuin vallitsi eri maakuntain veroituksessa, oli myös tiluksia selitettäessä käytetyissä laskentoperustuksissa eli mitoissa. Turun läänissä arvattiin viljeltyä maata tankojen mukaan, jolla mitalla, jota ei suinkaan saa sekoittaa ruotsalaiseen 9 kyynäräiseen maanmittaritankoon, jokaisessa pitäjässä, vieläpä joka kylässäkin oli eri suuruus, niin että muutamissa kylissä kylvettiin tankoa päälle $1/2$ tahi 1, toisissa 2 ja joissakuissa 4:kin pannia. Tanko-ala näyttää siis olleen 1 ja 4 tynnyrinalan välillä, taikka ehkä kaksikin sen vertaa, jos kesantona oleva pelto myös saadaan lukuun ottaa. Läntisellä Uusmaalla oli ruotsalainen äyriveroitus vallalla ja maa arvattiin veronmaissa. Satakunnan yli-kihlakunnassa, niin myös Hämeessä maksettiin veroa vielä ikivanhan Koukun määrän mukaan, joka alkuansa oli vanhinten vaillinaisimpien maanviljelyskalujen eli aurain nimi, mutta sittemmin, samoin kuin Haken Itämeren maakunnissa, merkitsi vissiä maamittaa. Muutamat pitäjäät etelläisellä Pohjanmaalla olivat veroitettuina leiviskämaissa (1 leiviskä = 4 tynnyriä); mutta saman maakunnan pohjois-puolissa oli maanviljelys niin vähän edistynyt, että ulosteot maksettiin vaan karjantuotteissa, kaloissa j. m. s.

Mainittu eroavaisuus ja epävakaisuus pidettyjen mittain puolesta saa selityksensä siitä, millä kannalla maanmittaus pohjanmaissa silloin vielä oli. Järjestetty maanmittaustoimi oli peräti outoa, jonka vuoksi myös yleisimmät käsitteet paikkain asemista, vieläpä itse maan ulkomuodostakin ja rajoista olivat vallan sekavia. Ne kartat, joita tehtiin 16 vuosisadalla, niinkuin Olavi Magnon, Munsteron, Ortelion j. m., kuvaavat tavallisesti Suomenmaata melkein Italian muotoon, ollen läntisenä ja itäisenä rajana kaksi yhtäsuuntaista, etelästä pohjaseen pistävää, pitkää ja kaitaa lahtea, Pohjanlahti ja Suomenlahti, jonka viimeksimainitun ylipään lähellä esm. eräällä kartalla vuodelta 1567 nähdään Wiipurin kaupunki pantuna 72 pohjais-levyn asteen kohdalle, siis paljoa pohjaisemalle nykyistä Utsijokea.

Tällaista sekaannusta maantieteellisissä käsitteissä pohjanmaista kesti seuraavan vuosisadan alkuun asti, jolloin Kuningas Kaarle IX:ssä vihdoin heräsi ajatus mittauttaa maata ja teettää oikeita kartastoja. Joulukuun 2 p:nä 1601 antoi hän valtuuskirjan mainiolle Suomen tähtitutkijalle Sigfrid Aron Forsiukselle, hänen lähteäkseen yhdessä Hieronymus Birkholtzin ja Daniel Theodorinpoika Hjortin kanssa Lapinmaahan hankkimaan selvää sikäläisistä rajoista

*) Wanhimmat Suomea koskevat maakirjat säilytetään Keisarillisen Senaatin vanhemmassa arkistossa ja ovat, useimmille lääneille, alulta 1540 vuoden aikoja. Kaikki keski-ajalla tehdyt maakirjat ovat, sen mukaan kuin tiedetään, kadonneina, jos eroitetaan pois Kuningas Eerikki XIII:n verokirja, josta vaillinaisia ulosotteita on tallettuna Kunink. Kirjastossa Tukholmissa.

Ruotsin ja Norjan välillä. Tärkein saalis, minkä he toivat muassaan tältä retkeltä, oli se varma tieto, että pohjainen mannermaa ei ulottunut ylemmälle kuin noin 73 leveysasteesen, jolla tiedolla nyt myös sopi oikaista tähän asti olleet, erhetyttävät ilmoitukset Suomen napakorkuudesta. Melkein samaan aikaan (1603) asetettiin ensimmäinen Ruotsin maamittarikunta, jonka esimieheksi tuli Kuninkaan mainio Päämatemaatikko Andreas Bureus. Tämän johtaessa ruvettiin toimittamaan maantieteellisiä mittauksia, tehtiin erityis-karttoja ja piirroksia eri maakunnista ja hyvin monien paikkain asema määrättiin jotenkin tarkoin, kumminkin leveyden puolesta. Näiden saatujen aineiden sekä omain matkustusten ja vaarinottojen avulla valmisti nyt Bureus suuren karttansa Ruotsin valtakunnasta kuudelle arkille, joka tuli ulos 1626 ja kauvemmin kuin 100 vuotta oli esikuvana ja alkuteoksena kaikille sen jälkeisille Suomen ja Rnotsin kartoille. Kaksi vuotta sen jälkeen ulosantoi Kuningas Kustavi II Aatolffi ensimmäisen maanmittaus-johtosäännön 4 p:ltä Huhtikuuta 1628. Bureuksen käskettiin siinä laittamansa maamittarikunnan avulla tekemään karttoja, erittäin kullekin maakunnalle, joissa osotettaisiin niin hyvin järvet ja joet, kuin metsät, suot ja nevat, mittauttamaan ja selityttämään valtakunnan kaikki satamat, kaupungit ja vuorikaivokset sekä sen ohessa hankkimaan itsellensä piirroksia etevimmistä ulkomaan kaupungeista. Tosin kyllä Bureus pian kutsuttiin muihin toimiin; mutta maamittarit jatkoivat kuitenkin töitänsä luvunlaskukammarin silmän alla. Vuonna 1642 muodostettiin vihdoin samassa kammarissa erinäinen osasto maanmittauksen asioita varten, jota johti yksi maanmittaus-inspehtori ja jonka virkaan 17 p. Toukokuuta s. v. asetettiin Pietari Menlös. Tänä ulkonaisilla sodilla täytettynä aikakautena edistyivät kuitenkin maantieteelliset työskentelyt vaan vitkallensa. Wasta Kuningas Kaarle XI:n hallitukseen tultua saivat ne taas uutta virkeyttä, sittenkuin se taitava ja toimekas Vapaaherra Kaarle Gripenhjelm määrättiin maanmittaustoimen ylijohtajaksi. Kuninkaallinen maanmittauskonttoori laitettiin nyt ja maamittareille ilmestyi 1683 ja 1688 tarkempia johtosääntöjä. Sen ajan omituiset ajatukset kielsivät kuitenkin mitään uutta karttalaitosta ulosantamasta, jonkatähden vähitellen tehtyjä maakuntakarttojakin ikäänkuin valtatärkeitä salaisuuksia peitettiin julkisuudesta. Tietämättömällä tavalla toki erään ranskalaisen maantieteilijän De l'Islen onnistui varastaa ja kopioita ne, ja siten vuonna 1705 Pariisissa tuli ulos uusi Ruotsin valtakunnan kartta, joka monessa suhteessa oli etevämpi Bureuksen karttaa ja aina Hermelinin karttalaitoksen ilmestymiseen asti oli paraana Suomen ja Ruotsin karttana.

Maantieteelliset mittaukset, jotka ensimmältä näkyvät olleen hallituksen suurimpana huolena, olivat sen vuoksi ensi vuosisadalla parhaittain vaatineet maamittarien työntekoa. Maanmitteiselle eli talojen mittaukselle jäi sentähden verraten vähempi aikaa, vaikka sen toki luonnollisesti piti olla heidän päätehtävänänsä. Suomenmaan ensimmäiset tietyt maamittarit ovat Olaus Gangius ja Andreas Sträng, joille johtosäännöt talonmittausten toimittamisesta löytyvät annettuina 19 p. Kesäkuuta 1633 ja Huhtikuun 2 ja 18 p. 1634. Näissä johtosäännöissä oli käsky mitata kyläin pelto- ja niittytilukset sekä „ad marginem" kirjoittaa maanlaadun luonto (väkimulta, savi-, hieta- ja kangasmaa, nurmi, sammal j. n. e.) Että nämät vanhimmat maanmittaukset (ruotsiksi „refningar", sanasta „rep" = köysi, jolla niitä toimitettiin) olivat kovin vajavaisia, tarvitsee tuskin sanoakaan. Silloin vielä yleisesti pidettiin niin sanottua päivä- eli sarka-jakoa, elikkä että ilmasuuntain mukaan järjestettiin kyläkunnan talonmaat ja sitte jaettiin tilukset laatunsa ja maanluontonsa mukaan useihin osuuksiin, joista kaikista jokaiselle maanomistajalle, huolimatta tilusten lohkojärjestyksestä ja koossa-olosta, annettiin talotonttinsa aseman ja suuruuden mukaan määrätty osa. Mittain käyttämisessä vallitsi yhä vielä suuri sekaannus. Vanhinten maamittojen sijaan otettiin vähitellen tynnyrinala-luku, mutta vaikka jo Huhtikuun 30 p:nä 1635 annettu johtosääntö määräsi tynnyrinalan olemaan 14,000 neliökyynärää eli 56,000 neliöjalkaa, niin se kuitenkin yleiseen luettiin, samoin kuin vanha äyrinmaakin, ainoastaan 13,122 neliökyynäräksi, kunnes viimein Kunink. asetus 10 p:ltä Maaliskuuta 1665 vahvisti uuden mitan. Vieläkin vaivasi tätä vanhempaa talonmittausta se vika, että se pantiin koskemaan ainoastansa viljeltyä maata, sillä maamittarien oli suoraan kiellettykin ryhtyä metsärajoihin. Korkeintansa sentähden talonkarttaan liitettiin niukanlainen ilmoitus ulkopalstoista, metsästä ja kalavedestä.

Kun maanmittaustoimella oli niin vähä työvoimia, niin talonmittaukset Suomessa kauvan pysyivät vaan yksinäisinä, ja uudet veronpanot sekä verontasaukset olivat sen vuoksi niinkuin ennenkin perustettavat pintapuoliselle taloin tulojen arvaukselle. Esm. Kaarle IX:n hallitessa (1608) toimitetussa veronpanossa Pohjanmaalla ei tapahtunut mitään tilusten mittausta eikä eroittelua, vaan määrättiin ainoastaan ylimalkaan, että kymmenen panninalaa peltoa ja niittyä tekisi kokoveron-maan eli manttaalin (Herttua Kaarlen kirje 12 p:ltä Lokakuuta 1604). Mainittu veroitus tulikin hyvin epätasainen sekä antoi kauvan aihetta valituksiin veronmaksajain puolelta. Turun läänissä, jossa manttaali (= kokoveron-maa) on kameralisena maayksiönä jo 1570 — vaikka kyllä yhä edellensä se vanha tankoluku merkitään ei ainoastansa viimeksimainitun, vaan vielä seuraavain viidenkymmenen vuodenkin maakirjoissa —, oli seurattu melkein samaa mittamäärää, niin että yksi manttaali vastasi 4, 8 tahi 16 tankoa, sitä myöten kuin tankoalalle kylvettiin 2, 1 tahi $^1/_2$ pannia jyviä. Vasta Kuningas Kaarle XI:n hallitessa alotettiin ruotujakolaitoksen järjestämisen vuoksi uusi ja järjestetylle tilusmittaukselle perustettu veronpano. Asetuksessa 20 p:ltä Marraskuuta 1690 eli niin sanotussa Uudenmaan veroitustavassa, joka tätä nykyä on voimassa Uudenmaan, Hämeenlinnan, sekä Turun ja Porin lääneissä, osittain Waasan sekä eräissä tapauksissa Wiipurin läänissä, säädetään, että kartanoin ja taloin tilukset, jotka voivat verolle tulla, pitää maanmittarin kautta hänen johtosääntönsä mukaan mitattaman ja kartalle pantaman sekä kaikkein tilainsa ja ehtojensa puolesta paljoudelleen ja laadulleen tarkoin ja visusti selitettämän. Niin on pelto, maanlaatunsa ja hedelmällisyytensä mukaan, jaettava eri luokkiin (väkimulta, mullansekainen savimaa, kova savi- tahi hietamaa sekä auhtomaa), jotka kukin erikseen mitataan ja keskusadon mukaan arvataan. Samaa luokkajakoa käsketään niittymaankin suhteen. Sen lisäksi pitäisi talon muutkin edut, niinkuin metsä, kalavesi y. m., veronpanossa lukuun otettaman.

Ylimalkaan kuitenkin maanmittaus Suomessa edistyi hitaasti Kaarle XI:n hallitessa ja vielä hitaaminen Kaarle XII:n aikana. Vasta se maan taloushoidollista edistymistä harrastava vapauden-ajan hallitus oli se, joka täällä toden perästä alotti asian ja ansio siitä on erinomattainkin luettava silloiselle oivalliselle maanmittauksen Ylijohtajalle Jakop Faggot, joka myös isojaon asettamisella mitä tehokkaimmin on laskenut perustuksen maanviljelyksen nostattamiselle niin Suomessa kuin Ruotsissakin. Määrättynä jäseneksi vuonna 1744 asetettuun talous-toimikuntaan, jonka tuli ehdoitella keinoja sodan kautta vaivaistuneen Suomen kohottamiseen aineellisessa suhteessa, tarkistui Faggot parhaittain huomiollansa maan emä-elinkeinoon eli maanviljelykseen ja niiden esteiden poistamiseen, jotka enimmin olivat pidättäneet sen vaurastumista. Etäisimmissä maakunnissa, esm. Karjalassa, toimitettiin maanviljelystä vielä melkein yksinänsä alkunaisella tavalla. Kunink. kirjeessä 16 p:ltä Toukokuuta 1727 mainitaan esm. että maa sanotussa maakunnassa oli jakamaton, ett'ei mitään tiluseroitusta ollut kylien, vielä vähemmin talojen välillä, vaan elättivät asukkaat itseänsä kaskennuksella ja kalastuksella, joita etuja nautittiin yhteisessä viljelyssä, sekä että kruununverot tämän vuoksi eivät lähteneet maamäärän mukaan, vaan sitä myöten miksi kunkin henkilön varallisuus arvattiin (arviorupla). Myös paremmin viljellyissä ja asutuissa maakunnissakin oli maanomistusoikeus useimmissa kohdin rajoitettu ainoastansa vanhastaan viljeltyyn maahan, sillä metsät olivat useimmiten jakamatta. Uudismaita ja maanviljelyksen kohoamista esti niin hyvin tämä, kuin myös tähänasti pidetty jakotapa, jonka mukaan maanomistajan vähäinen peltokappale joskus oli jaettuna kymmeneen ja useampaankin eri paikoissa olevaan sarkaan, jotka olivat sekaisin keskenänsä siellä täällä naapurien sarkain kanssa. Jokaisen eri omaisuuden eroittamisella vahvistaa omistusoikeutta ja edistyttää uudisviljelyin yrityksiä ja taloin halkaisemisia sekä tarkoilla maanmittauksilla ja maanselityksillä saada toimeen parempaa tietoa maasta ja sen laadusta, se oli se tehokas keino maanviljelyksen nostattamiseksi, jonka Faggot mietti ja isojaolla pani toimeenkin. Hän lausui varmasti sen ajatuksen, että „kansa on taloushoidossaan ja toimeentulossaan niin paljon onnellinen tahi onneton, kuin se tuntee tahi ei tunne kotopaikkaansa“, sekä kehotti samalla taloudellisen karttalaitoksen ulosantamista yhdessä maanselityksen kanssa yli koko valtakunnan. „Karttain piti tulla niin erityispuolisia ja niin suuren mittamäärän mukaan“, lausui hän 25 p:nä Heinäkuuta 1747

Ruotsin Tiede-akatemian edessä pitämässänsä presidii-puheessa „että niistä voisi lukea jokaisen paikan suuruuden neliöpeninkulmissa ja tynnyrin-aloissa, sekä tietää, kuinka paljo siitä on viljeltynä pelloksi, niityksi ja haoiksi; kuinka suuri metsä ja erämaa on; kuinka paljo siitä vielä voisi tehdä viljaa kasvavaksi; kuinka paljo tilaa vuoret, järvet, joet, suot ja tiet ottavat; mitä virtoja ja jokia saattaisi tehdä purjehdittaviksi ja missä uusia aukioita voisi tehdä veneväyliksi suurempien ja vähempien järvien välillä; missä uusia maanteitä pitäisi rakennettaman; mitä suomaita pitäisi yhteisellä kustannuksella kaivettaman ja niin edespäin. Tähän sopisi sitte liittää tarkka tutkimus kansan paljoudesta kussakin paikassa, sekä niiden elinkeinot ja liike verrattaman paikan suuruuteen ja laatuun, ja niin ei olisi mikään konsti sovitella oikeat keinot ja välikappaleet jokaisen maaseudun avuksi ja kohoamiseksi.“ Tämä ehdotus, jonka toimeenpano vasta muutama vuosikymmen sitte Europan etevimmissä sivistysmaissa alotettiin ja ainoastansa harvoissa maissa (Belgiassa, Sweitsissä, Saksissa, Baijerissa j. m.) jo on ennättänyt täytetyksi tulla, jäi tosin paljaaksi ajatukseksi, mutta se kuitenkin näyttää, minkä korkean päämaalin Faggot oli pannut toiminnollensa.

Muuan seuraus Faggot'in osanotosta Suomen Talous-toimikuntaan oli se, että hallitus toimikunnan alamaisesta esityksestä 1747 vuoden valtiopäivillä ehdotteli, että Suomen Suuriruhtinaanmaasta piti tehtämän maantieteellisiä karttoja ja selityksiä. Säädyt suostuivat ehdotukseen ja ensi sulan veden aikana keväällä 1748 tuli Suomeen 20 toimitus-maanmittaria. Suomen mittaustoimikuntaan pantiin erityinen maanmittausjohtaja (ensin O. Ehrenström † 1750 ja sitte E. O. Runeberg), jonka lisäksi siihen asetettiin tähtitieteellinen tutkija (Jakob Gadolin) paikkain pituus- ja leveysasteiden määräämistä varten. Mittauksia toimitettiin niin vireästi, että kahdentoista vuoden päästä oli valmiina kartat ynnä taloudelliset selitykset näistä kirkkokunnista, jotka seuraavat:

Sysmä ja Hartolan kappeli,	Artjärven kappeli,
Juva,	Hirvensalmi,
Puumala,	Mikkeli,
Sulkava,	Elimäki,
Sipoo,	Pieksämäki,
Askolan kappeli Porvoon pitäjästä,	Mäntyharju,
Porneesin „ „ „	Heinola,
Pukkilan „ „ „	Joroinen,
Porvoo,	Nurmijärvi,
Pyhtää,	Hollola,
Pernaja,	Kärkölän kappeli,
Tuusula,	Laptreski,
Iitti,	Helsingin pitäjäs,
Mäntsälä,	Sääksmäki,
Ristiina,	Akaa,
Hausjärvi,	Hattula,
Kosken kappeli Lammen pitäjästä,	Tyrvännön kappeli,
Orimattila,	Asikkala,
Rantasalmi,	Janakkala,
Myrskylä,	Lampi,
Nastola,	Hauho,
Tuuloksen kappeli Hauhon pitäjästä,	Sahalahti,
Kangasniemi,	Loppi,
Jämssä,	Korpilahti,

Padasjoki,	Kangasala,
Kalvoila,	Längelmäki,
Espoo,	Pälkäne,
Luopioisten kappeli Hauhon pitäjästä,	Leppävirta,
Kuivasmäki,	Rautalampi,
Laukas,	Iisalmi,
Wanaja,	Kuopio,
Rengon kappeli,	Saarijärvi.

Sen ohessa oli karttoja, paitse muutamista vähemmistä koskista, tehty Haukiveden järvestä ja Pellingen saaristosta Porvoon kaupungin edustalla.

Mittaustoimikunnan työt kestivät kuitenkin vaan vähän aikaa, sillä jo vuosina 1750 ja 1752 muutettiin vähitellen kaikki maanmittarit Pohjanmaalle toimittamaan mittaustieteellisiä mittauksia perustukseksi ja johdoksi sille veronpanolle, joka rahvaan anomuksesta ja ohjesäännön mukaan 25 p:ltä Heinäkuuta 1749 nyt oli tapahtuva tässä maakunnassa. Täällä käytettiin ensi kerran (1754) isojakotapaa eli sitä jakoperustusta, jonka mukaan jokainen talo saa tiluksensa niin yhteen jaksoon kuin suinkin, ilman muiden tiluksien sekaan tulematta.

Tästä ajasta alkaa uusi ajanvaihe Suomen maanviljelykselle. Kunink. Asetus 5 p:ltä Huhtikuuta 1757 talotiluksien panemisesta isojakoon sekä useat myöhemmät esivallan käskyt ja johtosäännöt ovat yhä enemmän määränneet ja jouduttaneet Suomen maan tällä tapaa jakamista, joka varsinaisessa mitassa on edistyttänyt sen viljellyksi tuloa ja vakuuttanut sen viljelijäin omistusoikeutta siihen. Tehokkaita toimia maanhoidon edesauttamiseksi olivat myöskin Kunink. asetukset 25 p:ltä Marraskuuta 1740, 5 p:ltä Lokakuuta 1741, 17 p:ltä Heinäkuuta 1747 ja 12 p:ltä Elokuuta 1752, joiden mukaan kaikki se karu ja juoleikko maa, jota relssi-, perintö- ja kruununtaloilla sen perästä tehtiin viljamaaksi, julistettiin verosta vapaaksi, sekä samallaiset uudisviljelyt yhteismaissa ja kruunun ja pappien puustelleissä palkittiin vissien vuotten verovapaudella ja omistusoikeudella tahi pitemmän ajan hallinto-oikeudella. Kuta selvemmäksi isojaon hyöty ja edullisuus tuli, sitä halukkaampia olivat hallitus ja säädyt riennättämään sen toimeensaamista. Niinpä vuonna 1756 asetettiin eräs Säätyin Eduskunta Suomea varten, joka istui oikeutta kaikissa niissä riidoissa, joita isojakojen suhteen syntyisi, ja seuraavana vuonna lisättiin siihen asti olleesen maanmittarikuntaan sata uutta toimitus-maanmittaria, nimittäin kuusikymmentä Ruotsiin ja neljäkymmentä Suomeen. Ennen voitolla oleva halu maantieteellisiin mittauksiin oli nyt siirtänyt sijaa yleisemmälle käsitykselle mittaustieteellisten suuresta arvosta, ja hallitus käski sentähden (1765), että edelliset taukoisivat, „siksi kuin maanmittarit ilman haitatta ennättäisivät kussakin maaseudussa ennen säätyt mittaustieteelliset isojako-ositukset tarpeenmukaisesti toimitetuiksi saada.“ Uudistetussa maanmittaus-asetuksessa 20 p:ltä Marraskuuta 1766 lausuttiin selvästi ja puhtaasti, missä suhteessa molempain mittaustapain pitäisi olla toisiinsa, ja edellisen vuoden käsky kerrattiin siis vaan hiukan muuttamalla. „Koska mittaustieteellisistä mittauksista“ — sanotaan nimittäin siinä, — „vähitellen, varsinkin kun niitä keskeytymättä toimitetaan, voipi jäljennyksen kautta tulla mitä tarkimpia maantieteellisiä karttoja; niin Me tahdomme tällä kertaa jättää asian sillensä. Kuitenkin milloin jokin maantieteellinen toimitus, joka pian voipi päättyä, jossakussa paikassa ensin lienee tarpeen, niinkuin teiden mittauksiin, yhdistelmiin pitäjäänkartan täyttämistä varten, missä jokin pieni paikkakunta puuttuu, ja muuhun sellaiseen, jota kipein tarve vaatisi eikä ajan odotuksella toimeen saataisi, mahtakoon konttoori pitää huolta siitä.“ Samana päivänä, kuin viimeksimainittu asetus, ulosannettiin myöskin uusia säännöksiä isojaoista Pohjanmaalla, niin myös Turun ja Porin sekä Uudenmaan ja Hämeenlinnan lääneissä. Ensinmainittuun maakuntaan yksinänsä sijoitettiin 30 mittaustoimikunnan maanmittaria sekä isojaon että veroituksen töitä varten; muut maanmittarit jaettiin molempain toisten läänien kesken sillä tavoin, että puolen lukumäärän kummassakin läänissä piti olla ainoastansa isojakojen ja maanjaoitusten toimessa. Säätyjen asettama talous-eduskunta lakkautettiin sekä säättiin

niin, että riitain sattuessa isojakomittausten ja jaoitusten suhteen niiden ratkaisemista tahi tuomitsemista varten asianomistajat itse valitsisivat maanjako-oikeuden, jokon kuuluisi kolme tahi viisi henkilöä „mistä säädystä ja tilasta tahansa, joihin heillä parhain luottamus olisi,“ koska, kuten sanat kuuluvat, „ei mikään näytä paremmin olevan luonnollisen kohtuuden mukaista kuin että sellaisten taloudellisten riitain ratkaiseminen jätetään maan asujanten omaan käteen.“

Suomen itäiset maakunnat, Savo ja Karjala, saivat kuitenkin kauvimmin olla järjestettyä tilusmittausta ja veronpanoa vailla. Se veronlasku, joka vuonna 1664 edellisellä maakunnalla kävi, ei nimittäin, kuten vanhemmista semmoisista toimituksista oli sanottu, ollut perustettu millekään edellä käyneelle maanmittaukselle, vaan ainoastaan maakamreerin, tuomarin, kruununpalvelijain ja lautamiesten tekemälle maantutkimukselle, ja pysyi sentähden epätasaisena sekä etenkin eteläisissä pitäjäissä kovin raskauttavana. Rahvaan pyyntö 1765 vuoden valtiopäivillä tilusmittauksesta ja uudesta veroituksesta tarkkuutti toden perästä hallituksen huomiota mainittuihin olokohtiin. Savoa ja Karjalaa varten ulosannettiin sentähden 28 p. Kesäkuuta 1775 muuan veroitustapa, joka asetettiin yhteen siellä yhtä haavaa alotettujen isojakojen kanssa, joista viimeksimainituista uusi laveampi asetus samaan aikaan ilmestyi. *)

Tähän asti toimitetuissa isojaoissa oli kunkin talon tiluksien avaruus rajoitettu ainoastaan 200 à 300 tynnyrinalaksi; mutta Kuningas Kustavi III, joka kiertomatkallansa Suomessa (1775) oli tarkemmin tutkinut maan oloja, sääti korkeimmaksi määräksi 600 à 1,200 tynnyrinalaa, maanlaadun ja tilan luonnollisten etujen mukaan. Savon ja Karjalan suhteen lisäsi hän (1783) vieläkin tämän korkeimmaan määrän 1,700 tynnyrinalaksi, jonka ohessa maanmittarit sitte vielä Kunink. kirjeen kautta 31 p:ltä Maaliskuuta 1796 saivat luvan, vuorten, kelvottomain nevain tahi muiden joutomaiden sattuessa, lisätä kullekin koko manttaalille tutkinnon mukaan 100, 200 ja 300 tynnyrinalaa. Se maa, mitä jäi jäljelle, kun jokainen talo oli saanut määrätyn tiluslaajuutensa, eroitettiin pois ja annettiin viljeltäväksi uudistalollisille, joiden luku jo ensi vuosina ihmeteltävin määrin enentyi. Voidaan sanoa tämän ajan olleen vaiheentekevän Suomen maanviljelyksen historiassa. Valtiopäivillä v. 1786 saattoi hallitus jo ilmoittaa, että ainoastaan kahtena vuotena oli tullut lisää Turun ja Porin läänissä 100 uutta taloa, Waasan ja Oulun läänissä 807 taloa ja Hämeenlinnan läänissä määräämätön luku uudistiloja, sekä että talojen summa Kuopion läänissä poiseroitusten kautta vuosina 1775—1783 oli lisääntynyt 209 ja vuosina 1784 ja 1785 vieläkin $78\frac{11}{48}$ manttaalia. Käsikkäin tämän uudisviljelytyön kanssa eneni myös väkiluku ja kansallinen menestys. Sitä vastenmielisyyttä, jota muutamissa tienoissa ilmaantui isojakoja ja poiseroituksia vastaan, koki hallitus voimansa mukaan karkottaa niin hyvin kovasti kiivoittamalla kaikkia valitettuja väärinkäytöksiä, kuin myös kuulutuksissa selittämällä rahvaalle yrityksen suurta hyötyä ja arvoa. Valaiseva tämän suhteen on Kuningas Kustavi III:n kirje tilusmittauksista ja veronpanoista Suomessa, annettu Versailles'ssä 8 p. Kesäkuuta 1784. Tässä kirjessä sanoo Kuningas asianomaisten ilmoituksista saaneensa tietoja isojakojen menestymisestä Suomessa, vaan sen ohessa toisaalta kuulleensa valituksia kärsimisistä, joita niiden kautta oli asujamille tullut, ja vaikka nämät valitukset eivät, isojakotoimen suureen hyötyyn katsottaessa, ansainneet huomioon ottamista, julisti Kuningas kuitenkin „mielihyvällä tahtovansa ilmoittaa rehelliselle, urholliselle ja kuuliaiselle kansalle sen omaa todellista etua.“ „Että Suomessa“ — sanotaan kirjeessä vielä — „annettaisiin kullekin talolle vissi ala niittyä, peltoa, laidunta y. m., se on valitettujen asetusten tarkoitus. Pian kaksi sataa vuotta on tämä työ ollut käsillä; ja kun se entisinä aikoina sotain tähden tahi tiheiden muutosten vuoksi jälempinä aikoina on keskeytynyt, on siihen aina uudelleen ryhdytty, useinkin valtiopäivillä Suomen rahvaan omasta pyynnöstä.“ Tiluseroitusten suhteen lausuu Kuningas, että „kun liikamaa on talonviljelijälle pidetty, ensiksi vapaavuosilla ja sitte veroa vastaan, ei häneltä ole mikään muu kielletty kuin kelpaavan maan jättäminen mitättömäksi itselleen ja muille. Ilman tämmöisettä talouslaitoksetta, joka on ensimmäinen kaikista, ei maa koskaan saavuta sitä lisääntymistä tahi menestymistä,

*) Jo vuosina 1772 ja 1773 tuli ulos Kunink. kirjeitä veronlaskuista Savossa ja Karjalassa; mutta näitä asetuksia lienee tuskin ennätetty ruveta käyttämään, ennenkuin 1775 vuoden asetus julkaistiin.

jota asujanten yleisesti tunnettu uutteruus ja itse maalle luonnolta voitetut edut saattavat vaikuttaa.“ Sen ohessa tehdäksensä isojakojen kustannukset vähemmän raskaiksi oli Kuningas joka vuodeksi määrännyt niiden toimittamista varten Savossa ja Karjalassa 3,000 specie-riksiä. Paitse tätä summaa myönnettiin vielä vuonna 1786 mittauksia varten Suomessa vuotuiseksi määräksi 15,000 specie-riksiä, joilla ei ainoastansa suoritettaisi kustannuksia kruunun liikamaiden lohkaisemisesta, vaan myös tarvitsevaisia kruununtilallisia ja takamaihin muuttaneita talollisia autettaisiin joko rahassa taikka jyvissä heidän ensi tiloittumiseksensa *).

Yllämainittuja asetuksia tilusmittauksesta ja isojaoista ei kumminkaan ensi aluksi noudatettu kaikissa paikkakunnissa. Ahvenanmaalla oli vanha sarkajako laillisessa voimassa vuoteen 1789, jolloin vihdoinkin 1783 vuoden maanmittaus-asetus siellä seurattavaksi käskettiin; ja erinäisten kuninkaankirjetten kautta 23 p:ltä Elokuuta 1788 ja 27 p:ltä Huhtikuuta 1790 olivat koko Kajaanin kihlakunta, sekä Kemijärven ja Kuusamon pitäjäät Kemin kihlakunnasta vapautetut tilusmittauksesta, veronpanosta ja tiluseroituksesta aina siksi kuin vuonna 1806 semmoinen selitys edellisistä vapautuskirjeistä annettiin, että mittaukset edellämainituissa seuduissa toimitettaisiin kruunun kustannuksella, sittenkuin tiluseroituksen ja isojaon toimitukset muissa osissa Oulun lääniä ensin olisivat päättyneinä. Itse mittausten puolesta taas näyttää olleen kaikellaisia väärinkäytöksiä, joka näkyy Kunink. kirjeestä 10 p:ltä Joulukuuta 1807, jossa sanotaan hallituksen useoista ilmoitetuista isojaon asioista havainneen, että asianomaiset Suomessa eivät olleet vaarinottaneet maanjaon yleisiä perustuksia, nimittäin kaikkein yhdessä lohkokunnassa olevain tilusten panemista isojakoon yht'aikaa, „vaan on isojako nähty supistetuksi välistä niin sanottuihin kotopeltoihin, välistä taas ulkosarkoihin, milloin kotoniittyihin eli niin sanottuihin vanhoihin veroitettuihin niittyihin, milloin taas ulkoniittyihin ja niin sanottuihin uusiin viljelysmaihin, kuin myös niin sanottuun rintapeltoon, ja milloin taas ulkopalstaan ja saloon, ja niin edespäin, siinä lukuun ottamatta muita lohkokuntaan kuuluvia tiluksia, jonka kautta, kun jakoa sitte on pitänyt jatkaa sillä näin lohkokuntaan jääneellä maalla, on väliin ilmaantunut esteitä koko tilusalan oikealle jakamiselle, väliin myös sekaannuksia, joita ei ilman suuretta oikeudenkäynnittä ole voitu auttaa.“ Tämän vuoksi käskettiin maaherrat, kukin läänissänsä, katsomaan, ett'ei isojakoa lohkokunnissa toimitettaisi paloittain erinäisillä tilusten ja maiden lajeilla, vaan ulonnettaisiin haikkiin yhtä haavaa ja yhdessä jaksossa. Tässä sivumennen mainittakoon, että, 78 §:n mukaan 1783 vuoden maanmittausasetuksessa, niillä kylillä, jotka niin tahtoivat, oli oikeus antaa isojaon käydä ainoastaan pellolla ja niityllä, ilman velvollisuudetta samalla kertaa ja'ottaa metsää ja takamaata; mutta kun tätä asetusta, mitä erittäin isojakoihin tulee, ei saanut käyttää Suomessa (paitse Ahvenanmaalla), niin sen ei näytä pitäneen voida antaa mitään perustusta täällä harjoitettuihin, äsken mainittuihin väärinkäytöksiin mittaamisissa.

Ruotsista erottuansa sai Suomi Keisarillisen ohjesäännön kautta 14 p:ltä Marraskuuta 1812 oman maanmittaus-ylihallituksen ja sen sijoitetuksi maan pääkaupunkiin. Isojakotoimi ulonnettiin nyt Keis. asetuksen kautta 12 p:ltä Heinäkuuta 1816 myös Wiipurin lääniin, jossa maanomistajain köyhyyteen nähden kruunu ensi aluksi vuosittain pani kustannuksissa osakseen 1,440 hopiaruplaa, vaan sittemmin (jälkeen vuoden 1828) työnsi koko summan niille rahvaan seassa, joilla oli perintö- ja kruununmaata, heidän sitoumistansa vastaan takaisin suorittamaan etumakso kolmenkymmenen vuoden kuluessa. Wiipurin lääniin sijoitetut maanmittarit olivat eri osastona Suomen maanmittarikunnasta ja asetettiin likimmästi erään ylitarkastajan valvottavaksi, joka oli velvollinen maanmittauksen ylijohtajalle vuosittain antamaan kertomuksen isojakotöiden edistymisestä läänissä. Samoin valtion kustannuksella asetettiin Wiipurin lääniä varten pysyvä maanjako-oikeus, johon kuului yksi hallituksen nimittämä harjaantunut tuomari puheenjohtajana sekä jäseninä ensimmäinen lääninmaanmittari ja kaksi maanomistajain valitsemaa uskottua miestä. Nykyjänsä koko maan maanmittarikuntaan, pääasiallisesti sen mukaan mitä määrää uusi, vielä voimassa oleva Kei-

*) Näitä määrärahoja annettiin kymmenen vuotta tahi vuoteen 1796, jolloin summa alennettiin 6,000 riksiksi.

sarillinen asetus maanmittaustoimesta Suomessa 15 p:ltä Toukokuuta 1848, kuuluu virkamiehet Ylihallituksessa: 1 ylitirehtori, 1 ylitirehtorien sijainen, 4 insinööriä, niin myös sihteeri, kanslisti ja karttariittaaja sekä lääneihin sijoitetut 8 lääninmaanmittaria ynnä yhtä monta konttoorikirjoittajaa, 60 vakinaista ja 14 ylimääräistä toimitusmaanmittaria, paitse varamaanmittareita ja auskultantteja. Wähitellen on maanmittauksen ja isojaon työ nyt jo saapunut Suomen pohjaisimmillekin perille. Kajaanin kihlakunta sekä Pudasjärven pitäjäs ovat tulleet isojaon alaisiksi Keisarillisen julistuksen katta 5 p:ltä Marraskuuta 1841, ja samaa maanjakoa toimitetaan parast'aikaa useissa muissakin osissa avaraa Oulun lääniä, jossa erään (26 p. Marrask. 1858) määrätyn maanmittaustarkastajan likimmän katsastuksen alla tätä nykyä työskentelee 14 vakinaista ja 5 ylimääräistä toimitusmaanmittaria. Näistä on vaan yksi tekemässä maantieteellisiä mittauksia Lapinmaassa, jota työtä varten Armollisen määräyksen mukaan 21 p:ltä Joulukuuta 1859 myönnettiin vuotuisiksi määrärahoiksi 2,000 hopearuplaa.

Edellä olevaan lyhyeen kertoelmaan maan mittaamisen toimesta täällä pitänee liittää muutamia tietoja meidän maassa viimeis ajoilla ulostulleista maantieteellisistä karttateoksista. Vapaaherra Hermelinin vuonna 1796 ja seuraavina vuosina julkaisemat oivalliset Suomen kartat olivat paraat ja luotettavimmat, mitä siihen asti löytyi; vaikka ne, ikäänkin katsomatta, eivät voine tyydyttää nykyajan suurentuneita vaatimuksia. Uusia runsaampia ja tarkempia karttalaitoksen aineita on kerätty niin hyvin talonmittausten tapahtuessa kuin myös aika ajoin toimitettujen tähtitieteellisten paikanmääräysten ja astemittausten kautta. Viimeksisanotuista on mainittava se kolmiomittaus, joka Wenäjän valtakunnan kustannuksella vuonna 1830 täällä alotettiin Mäkipäällyksen vuoresta Suursaarella aina Kokkomäelle asti, virsta matkaa etelämpänä Torniota, ja joka oli jatkoa siihen astemittaukseen, jota Wenäjällä todellisen valtaneuvoksen von Struven johdolla toimitettiin. Mainitun kolmiomittauksen alkoivat venäläisen kenraalipäällystön upsierit ja päätti Helsingin yliopiston astronomiaprofessori F. Woldstedt, eräiden nuorempain suomalaisten tähtitieteilijäin avulla vuosien 1835 ja 1846 välillä. Tämä työ enensi Suomessa tähtitieteellisesti määrättyjen paikkain luvun, niin että niitä nykyjään on 393, joista kuitenkin 37 on vaan leveysasteen suhteen määrättynä. Vanhemman ja uudemman ajan maanmittausopillisten töiden tuloksena on Maanmittauksen Ylihallitus, Keisarillisen Asetuksen mukaan 22 p:ltä Lokakuuta 1863, ruvennut ulosantamaan suurta karttateostansa Suomenmaan ylitse, 20,000 kyynärän mitalla kymmenystuumaa kohti, jota karttateosta kaikki ne lehdet eli lohkot, jotka sisältävät eteläisen osan maata (noin 63 asteesen asti), jo ovat ilmaantuneet ja joka on tarkin ja lavein kaikista mitä milloinkaan Suomen karttoina on julkaistu. Sitä ennen ulostulleista kartoista mainittakoon:

1. Karta öfver Åland och en del af svenska ooh finska skären efter geometriska och trigonometriska mätningar samt astronomiska observationer utgifven af Kongl. Landtmäterikontoret i Stokholm 1789 (14,000 kyynärää kymmenystuumalla).

2. Karta öfver Heinola Höfdingedöme uti Storfurstendömet Finland efter geometriska och trigonometriska mätningar samt astronomiska observationer författad uti Kongl. Landtmäterikontoret i Stockholm 1793 (noin 15,000 kyynärää kymmenystuumalla).

3. Vägkarta öfver Finland af Kongl. Landtmäterikontoret i Stokholm 1806 (90,000 kyynärää kymmenystuumalla).

4. Pedischeffin tiekartta Suomesta (54,000 kyynärää kymm. tuumalla) venäjän- ja ruotsinkielisillä paikkain nimillä; tuli ulos vuonna 1829.

5. Karta öfver Gamla Finland, utgifven af Frans P. von Knorring 1832, olleen jälkiliitteenä mainitun kirjantekijän ansiolliseen kertomukseen samasta maakunnasta.

6. Karta öfver Åland med dess skärgård af V. R. Brummer 1839 (10,000 kyynärää kymm. tuumalla).

7. Karta öfver Storfurstendömet Finland af A. W. Eklund vuonna 1840 (85,000 kyyn. kymm. tuumalla).

8. Schubertin kartasto (venäjäksi), joka alkoi ilmestyä vuonna 1844 ja sisälti noin 21,200 kyynärää kymm. tuumalla.

9. Topografisk karta öfver Saima kanal i 7 blad jemte generalkarta. 1847 (800 kyynärää kymm. tuumalla).

10. Post- och vägkarta öfver Storfurstendömet Finland af B. A. Lindeman, med stöd af uppgifter ifrån Landtmäteri-öfverstyrelsen etc. utgifven 1848, 2 painos 1864 (noin 61,000 kyynärää kymm. tuumalla).

11. Suomenmaan Korko-kartta, C. W. Gyldeniltä (50,000 kyyn. kymm. tuumalla).

12. Karta öfver Finland, utvisande skogstillgångarna i landets särskilda delar år 1850, af C. W. Gyldén (Kirjakaupassa saamaton).

13. Kuopion läänin kartta ensimäinen osa, G. Thiléniltä 1852—1856 (12,245 kyyn. kymm. tuumalla), sisältäen Kuopion läänin Savon ja Hämeen osat, ollen 32 osa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia.

14. Hämeen läänin kartta Lindeströmiltä, 1861 (20,000 kyynärää kymmenystuumalla).

15. Karta öfver Storfurstendömet Finland, efter nya tillförlitliga källor och med särskildt begagnande af Generalstabens karta, utgifven af Georg Alfthan (30 virstaa Engl. tuumalla).

Venäjän Topografillinen mittarikunta on sen lisäksi tehnyt useita karttoja, niiden seassa erittäin vuosina 1854—1856 erään laitoksen 14 lohkossa, sisältäen Suomen eteläiset ja lounaiset seudut noin 5,000 kyynärän mitalla kymmenystuumaa kohti ja eri väreillä osottaen pellon, niityn, kangasmaan, suot, vuoret j. n, e. Näitä karttoja ei kuitenkaan saada kirjakaupasta. Lopuksi ansaitsee mainita, että muutama vuosi takaperin alotetut maanopilliset tutkimukset jo ovat julki tuottaneet oivallisia maanopillisia karttoja (2,500 kyynärää kymmenystuumalla) useista läntisen Uusmaan pitäjäistä.

2. Alansuhteita, pellon ja niityn laveus.

Edellinen esitelmä näyttää, että maan mittaaminen Suomessa ei ole tapahtunut yhteen aikaan, vaan kestänyt lähes 300 vuoden aikakauden, sekä että se ei vieläkään ole täydelleen päättyneenä. Liitettyjen taulujen 1 jaksossa eteen asetetaan saannot tähänasti tehdyistä mittaustieteellisistä tilusmittauksista, jonka ohessa sarekkeissa 15—17 osotetaan, mihin määrään nämät saannot perustuvat vanhemman tahi nykyisemmän ajan mitannoille. Parempaa yleissilmäystä varten voipi maanmittauksen historian meidän maassa jakaa kolmeen aikakauteen, nimittäin: ensimäinen maanmitannon perustamisesta vuoteen 1766, jolloin, Kunink. asetusten kautta 20 p:ltä Marraskuuta ja 2 p:ltä Joulukuuta sanottuna vuonna isojakotoimista Turun, Porin, Uudenmaan ja Hämeenlinnan lääneissä sekä Pohjanmaalla, tämä uusi maanjakotapa tuli yksinään käyväksi ja vanha sarkajako hävitettiin; toinen vuodesta 1767 vuoteen 1808, jolla viimeksimainitulla vuodella ei tosin erittäin maanmittauksen historiassa ole mitään merkitystä, vaan joka kuitenkin, ollen Suomen eronaika Ruotsista, sopii aikakauden rajaksi. Isojakoja toimitettiin sillä ajalla joka paikassa, mutta ne näyttävät, kuten edellisessä on esitelty, usein olleen enemmän tai vähemmän vaillinaisia, jonkatähden alamäärät tältä aikakaudelta eivät aina olekaan vallan luotettavia. Kolmas aukakausi viimeiseksi on vuodesta 1809 nykyiseen aikaan. Ne tilusmittaukset, jotka ovat tältä ajalta, ovat arvattavastikin verraten tarkimpia. Tulevaisuudessa kentiesi tullee tälle aikakaudelle Suomen maanmittauksen historiassa se merkitys, että se on välikohtana isojaosta uudempaan yksijakoon. Näihin kolmeen aikakauteen katsoen, jakautuu Suomessa mitattu maa-ala seuraavasti:

Läänit. *Gouvernements.*	Koko ala *Surface totale en*	Siitä mitattu *De la surface ci-devant sont arpentés*				Vielä mittaamatta *Terrains pas encore arpentés*
		Ennen v. 1767 *avant l'année 1767*	1767 ja 1808 vuosien välillä *de 1767 à 1808*	Jälkeen v. 1808 *après l'année 1808*	Yhteensä *Total*	
	Tynnyrinalaa.					
Uudenmaan läänissä	2,345,129	248,500	1,549,300	403,000	2,200,800	—
Turun ja Porin läänissä	5,211,692	179,000	3,854,400	927,300	4,960,700	56,387
Hämeenlinnan läänissä	3,653,786	51,500	2,875,900	566,400	3,493,800	—
Wiipurin läänissä	7,072,292	—	701,100	6,186,100	6,887,200	9,056
Mikkelin läänissä	4,682,113	—	2,263,900	2,227,400	4,491,300	—
Kuopion läänissä	8,656,958	30,800	3,234,400	3,824,500	7,089,700	6,650
Waasan läänissä	8,181,133	1,955,000	2,448,100	3,266,200	7,669,300	—
Oulun läänissä	31,208,892	650,500	1,985,500	6,534,000	9,170,000	21,965,775
Summa	71,011,995	3,115,300	18,912,600	23,934,900	45,962,800	22,037,868

Tästä siis näkyy, että Suomenmaan pinnasta, joka on noin 71 miljonaa tynnyrinalaa, ainoastansa kahden kolmanneksen eli 46 miljonan tynnyrinalan paikoin on mittaustieteellisesti mitattuna, sekä lähes kolmas osa elikkä enempi kuin 22 miljonaa tynnyrinalaa vielä mittaamatta. Muiden 3 miljonan tynnyrinalan suhteen ei ole likempiä tietoja, milloin ja miten ne on mitattu. Vieläkin nähdään, että mitatusta pinta-alasta enempi kuin 3,100,000 tynnyrinlaa on jaettuna vanhan päiväjaon mukaan tahi ei kumminkaan mitattu viimeisinä 100 vuotena; sekä että lopuista likimmiten 19 miljonan tynnyrinalan tiluslaveuden suhteen ei ole uudempia alan ilmoituksia kuin 100 à 60 vuoden vanhoja. Tämän vuoksi eivät Suomen ja erinomattainkin pohjaisten läänien alamäärän laskennot voi olla täydellisen tarkkoja. Jokainen vuosi kuitenkin on tuonut ja tuopi vastakin tähän uusia aineita, jotka täyttelevät ja oikaisevat vanhoja, ja jo muutamien vuosien päästä, kun Maanmittauksen Ylihallituksen toimittama karttalaitos on ennättänyt täydellisesti tulla ulos, lienevät eräiden paikkakuntain vielä epävakaiset alan-ilmoitukset siirtäneet sijaa tarkasti määrätyille. Vertailun vuoksi osotetaan tässä seuraavia viimeis ajoilla julkaistuja ilmoituksia Suomen läänien alasta:

Läänit.	Ala maantieteellisissä neliöpeninkulmissa.			
	G. Reinin „Statistische Darstellung des Grossfürstenthums Finland" 1839.	Professori Boreniuksen lasku Suomi-kirjassa VI vihk. siv. 55 v. 1841.	G. Reinin „Statistisk Teckning af Storfurstendömet Finland." Kolmas painos 1853.	Tähän teokseen Maanmittauksen Ylihallitukselta saadut tiedot v. 1869.
Uudenmaan lääni	254	234	209,9	210,3
Turun ja Porin lääni	502	488	464,2	467,3
Hämeenlinnan lääni	336	343	328,3	327,6
Wiipurin lääni	789	779	790,5	634,1
Mikkelin lääni	438	431	420,2	419,8
Kuopion lääni	805	800	786,9	776,2
Waasan lääni	753	757	737,4	733,5
Oulun lääni	2,996	3,012	3,097,8	2,798,4
Summa	6,873	6,844	6,835,2	6,367,2

Silmättyä tähän tauluun nähdään, että vanhemmissa laskennoissa ylipäiten on liian suureksi arvattu niin jokaisen eri läänin kuin koko maankin pinta-ala. Erittäinkin on kahden ensimmäisen laskun laita sellainen, jota vastoin kahden jälkimäisen ilmoitukset, paitse Oulun ja Wiipurin läänissä havaittavaa suurta eroavaisuutta, muuten ovat jotenkin yhtäpitäviä. Tämän eroavaisuuden suhteen pitää kuitenkin mitä viimeksimainittuun lääniin tulee muistutettaman, että Suomen osa Laatokka-järveä, ollen noin 150 maantieteellistä neliöpeninkulmaa, on otettu kolmeen vanhempaan laskentoon, vaan ei nyt ilmoitettuun, jonkatähden eroitus todellakaan ei liene suuri. Mitä sitä vastoin Oulun lääniin tulee, niin nyt annettu osotus on sen edellistä noin 300 maant. neliöpen. vähempi, joka eroavaisuus saa selityksensä ainoastaan siitä, että lääni kauvan on ollut ja enemmäksi osaksi vieläkin on mittaamatta *). Että uusimmat tässä teoksessa julkaistut alailmoitukset ovat tarkimmat, sitä muuten ei tarvinnekaan mainita. Suomenmaan pinta-ala, siihen luettuna kaikki saaret ja järvet sekä Laatokan osa, tekee siis 6,500 maant. neliöpeninkulman paikoin, elikkä noin 330 neliöpeninkulmaa vähemmän kuin tähän asti on luultu.

Viljellyn maan laveuden määräämistä kohtaa vielä suuremmat vastukset. Ne ilmoitukset, joita tämän suhteen on saatu Maanmittauksen Ylihallitukselta ja jotka löytyvät pantuina taulujaksoon I, ovat, kuten jo sanottiinkin, syntyneet siten, että on laskettu yhteen mitä eri ajoilla toimitetut osapuoliset mittaukset ovat saaneet valmista. Eräässä pitäjässä esm., jossa 100 vuotta takaperin isojako kävi, on sittemmin monta yksityistä tilaa uudelleen mitattu ja peltolaveuden muutokset ylöspantu; kun sitä vastoin kaikki alan-ilmoitukset muista tiloista samassa pitäjässä ovat semmoisinansa kuin ne isojaon toimituksessa havaittiin. Jos tämän selittämiseksi nimitetään pitäjään eri tilat a, b, c, d, e, f, j. n. e. ja se aika t, jolloin isojako tapahtui ja ne kaikki mitattiin, niin nähdään, että nykyjänsä ainoastaan ilmoitukset tiloista a ja b ovat vuodelta t, mutta sitä vastoin c tilan vuodelta $t+1$, d tilan vuodelta $t+2$, e tilan vuodelta $t+3$, f tilan vuodelta $t+4$ j. n. e., jonka vuoksi ei enää saatakaan sanoa, että koko pitäjään summat ($a+b+c+d+e+f$ j. n. e.) osottavat miten laita oli aikana t tahi jonakuna muuna vuosista $t+1$, $t+2$, j. n. e., vaan että niiden suuretieteellisesti ja likimmästi pitää vastata, kuinka laita oli kaikkien mittausten keskivuotena (mt). Jokaisen pitäjään alan-ilmoituksiin on sentähden väliaikaisen tilastollisen viraston mielestä pitänyt taulujaksossa I, paitse jo mainittuja ajanmääräyksiä sarekk. 15—17, lisätä sarekkeesen 18 kaikkien mittausten keskivuosi, jotta siten ei ainoastaan osotettaisi sitä aikaa, jolloin voipi arvella laidan olleen semmoisen kuin tauluun on pantuna, vaan myös annettaisiin lukijalle varvempaa johtoa hänen vertaellessaan viljelyn edistymistä eri paikoilla. Tätä tarkoitusta varten on virasto Maanmittauksen Ylihallitukselta pyytänyt ja suosiollisesti saanut perinpohjaiset tiedot jokaisen semmoisen mittauksen ajasta ja laajudesta, joka on ollut tässä annettujen taulujen numeroiden perustuksena. Keskivuosi on sitte tavallisella tavalla otettu niin, että jokaisen eri mittauksen laajuus eli suuruus on kerrottu sen vuosiluvulla, ja sen perästä näiden kaikkein saantojen summa on jaettu kaikkein mittauksien alamäärällä, elikkä

$$mt = \frac{at + bt + c\,(t+1) + d\,(t+2) + e\,(t+3) + f\,(t+4)\ \text{j. n. e.}}{(a + b + c + d + e + f\ \text{j. n. e.})}$$

*) Vanhempien ilmoitusten vääryyden Oulun läänin pinta-alasta on jo G. Rein (v. 1867) teoksessansa „Materialier till utredande af Finlands Statistik, II. Uleåborgs län“ siv. 5—8 oikaissut. Samoja lähteitä Maanmittauksen Ylihallituksesta, kuin tässä teoksessamme, on edellämainitussakin käytetty.

Tämän laskun johdosta nähdään, että kussakin eri läänissä oli näin:

Läänit.	Miten laita oli vuonna.	Tynnyrinalaa		Prosentissa koko alasta, pois luettua vedet ja metsättömät vuoret, teki	
		peltoa ja peltomaata.	niittyä ja niittymaata.	pelto ja peltomaa.	niitty ja niittymaa.
Uudenmaan läänissä	1787	96,415	266,452	4,85	13,5
Turun ja Porin läänissä	1796	182,546	573,737	4,16	13,1
Hämeenlinnan läänissä	1796	113,523	264,729	4,02	9,4
Wiipurin läänissä	1834	176,459	448,795	2,94	7,5
Mikkelin läänissä	1811	74,205	183,450	2,41	5,9
Kuopion läänissä	1814	76,883	279,868	1,17	4,2
Waasan läänissä	1803	95,844	475,112	1,35	6,9
Oulun läänissä	1828	94,437	725,300	0,31	2,4
Koko Suomenmaassa	1813	910,312	3,217,443	1,45	5,1

Suomessa oli siis vuonna 1813 peltoa ja peltomaata 910,312 tynnyrinalaa sekä niittyä ja niittymaata 3,217,443 tynnyrinalaa, elikkä maan pinta-alan prosentissa edellistä ei täydelleen 1,5 ja jälkimäistä 5,1 %. Kun ilmoitukset Mikkelin ja Kuopion lääneistä likimittäin ovat samalta keskivuodelta, niin seuraa, että näiden läänien ilmoitetut tiluslaajuudet ovat suorassa suhteessa koko maan laveuteen. Samoin ei ole laita muiden läänien, joiden seassa esm. Uudenmaan läänille otetun peltoalan ilmoitus on $^1/_4$ vuosisataa vanhemmalta ja Wiipurin läänien kahta vuosikymmentä myöhemmältä ajalta kuin 1813. Muutettuina viimeksimainitun vuoden olokohdan mukaisiksi pitäisi arvattavasti taulun numeroluvut edellisessä läänissä enennettämän ja jälkimäisessä vähennettämän. Oulun läänin suhteen muistutettakoon, että ilmoitukset sen tiluslaajuuksista keskeneräisten mittausten vuoksi vielä ovat vaillinaisia. Läänin pelto ja niittymaa lienee siitä syystä todellakin sanottuun aikaan (1828) ollut jokseenkin isompi. G. Rein on lukenut edellisen eli pellon ja peltomaan 137,525 tynnyrinalaksi, ja jälkimäisen eli niityn ja niittymaan 1,068,600 tynnyrinalaksi *).

Lähes puolen vuosisadan aikakaudella on viljelys epäilemättä melkeästi edistynyt. Tämän edistymisen arvaamista varten mahdollisuutta myöten ja sen ohessa jotenkin pätevän perustuksen saamiseksi nykyjänsä olevan pellon ja peltomaan sekä niityn ja niittymaan laveuden määräämiselle kussakin läänissä on väliaikainen tilastollinen virasto vieläkin Maanmittauksen Ylihallitukselta hankkinut itsellensä tiedon kaikista kylistä, lohkokunnista ja taloista, jotka on kahdesti mitattu, niin myös kummassakin mittauksessa saaduista tekoasioista. Wuotuinen prosentti näiden jokaisen kylän tahi tilan pelto- ja niittylisäännyksestä on sitte laskettu, jonka perästä kaikkein jostakin läänistä niin

*) Materialier till utredande af Finlands Statistik II siv. 133—137 ja 141—146.

Wanhemmista Suomen peltoalaa ja niitynalaa koskevista laskuista mainittakoon:

D. Djurberg (v. 1808): Beskrifning om Svearike, 4 nide siv. 8, ilmoittaa silloisen Suomenmaan pellon 373,450 tynnyrinalaksi.

C. W. Gyldén, vanhemman laskun mukaan (Suomi 1842 VI siv. 19), pellon ja peltomaan 815,300 tynnyrinalaksi, niityn ja niittymaan 1,717,000 tynnyrinalaksi.

H. J. Kjöllerfeldt (Suomi 1843 siv. 299), joka on seurannut edellistä laskua, vaan lisännyt 25 %, pellon ja peltomaan 1,019,125 tynnyrinalaksi, ja niityn ja niittymaan 2,146,250 tynnyrinalaksi.

A. G. J. Hallstén (Lärobok i Geografi, 1853, siv. 123) pellon 1,065,000 tynnyrinalaksi ja niityn 2,270,000 tynnyrinalaksi.

C. W. Gyldén, myöhemmän laskun mukaan 1852 (Rein: Statistisk Teckning af Finland, 3 painos, siv. 101 ja 105), pellon ja ja peltomaan 883,000 tynnyrinalaksi, niityn ja niittymaan 3,083,000 tynnyrinalaksi.

tavoin saatujen lukujen keskimäärän on katsottu osottavan vuotuista pellon ja niityn lisäyksen prosenttia koko läänissä. Tämän selittämiseksi osotetaan tässä laskento Uudenmaan läänissä.

Pitäjäs.	Kylän, lohkokunnan tahi tilan nimi.	Mitattu ensi kerran.			Mitattu toisen kerran.			Aika, joka on kulunut 1:sen ja 2:sen mittauksen välillä, vuosissa.	Eroitus (+ lisäännys, — vähennys) tynnyrinaloissa		Vuotuinen lisäännyksen prosentti.	
		Vuonna.	Silloin oli tynnyrinalaa		Vuonna.	Silloin oli tynnyrinalaa						
			peltoa.	niittyä.		peltoa.	niittyä.		peltoa.	niittyä.	peltoa.	niittyä.
Espoo	Frisans ja Kaitans.	1798	16	70	1844	54	162	46	+ 38	+ 92	+5,163	+ 2,857
Kyrslätti	Ådbäck, Dåvits ja Hirsala	1707	75	30	1847	46	170	140	— 29	+140	—0,276	+ 3,333
	Karuby	1782	10	26	1845	16	20	63	+ 6	— 6	+0,952	— 0,362
Lohja	Gerknäs	1709	67	203	1774	88	118	65	+ 21	— 85	+0,482	— 0,644
Wihti	Siikala	1800	71	157	1844	155	625	44	+ 84	+468	+2,689	+ 6,775
	Tuorila	1735	64	120	1837	212	742	102	+148	+622	+2,267	+ 5,081
Inko	Halfdels	1768	36	77	1828	37	73	60	+ 1	— 4	+0,046	— 0,086
	Sonasund	1845	21	38	1850	22	47	5	+ 1	+ 9	+0,952	+ 3,214
Karja	Björnböle.	1784	17	54	1845	13	31	61	— 4	— 23	—0,385	— 0,698
	Degerby ja Domargård.	1765	34	122	1844	127	208	79	+ 93	+ 86	+3,462	+ 0,892
	Hollsnäs ja Klefven	1759	32	89	1844	78	121	85	+ 46	+ 32	+1,691	+ 0,423
	Lagmans	1695	12	30	1845	18	73	150	+ 6	+ 43	+0,333	+ 0,955
	Nissbacka	1703	9	20	1844	14	30	141	+ 5	+ 10	+0,394	+ 0,354
	Rullarsböle.	1703	9	20	1844	18	43	141	+ 9	+ 23	+0,708	+ 0,815
	Westerrösund . . .	1830	20	35	1851	25	140	21	+ 5	+105	+1,191	+14,285
Tenhola	Gretarby	1691	27	36	1845	57	89	154	+ 30	+ 53	+0,721	+ 0,956
	Hanko	1785	33	226	1848	52	177	63	+ 19	— 49	+0,914	— 0,344
	Hylta	1705	70	20	1845	64	95	140	— 6	+ 75	—0,061	+ 2,679
	Kalfdahl	1705	11	30	1845	17	45	140	+ 6	+ 15	+0,390	+ 0,357
Mäntsälä	Hautjärvi	1782	232	337	1852	658	747	70	+426	+410	+2,623	+ 1,738
Porvoo	Lövkoski	1799	408	1,072	1841	890	1,897	42	+482	+825	+2,812	+ 1,832
Orimattila	Wehkala.	1786	92	125	1856	294	126	70	+202	+ 1	+3,136	+ 0,011

Se suuri eroavaisuus, joka näytäkse viljelyn lisääntymisessä eri maatiloilla, tulee luonnollisesti useista satunnaisista seikoista, jotka vaikuttavat toisessa paikassa enemmän kuin toisessa. Viljelyyn kelpaavan maan liiallisuus tahi puutos; yhden ja saman perekunnan kauvempi omistaminen tahi usein tapahtuva omistajan muutos; maanviljelijäin suurempi tahi vähempi vireys, j. n. e.; nämät seikat määräävät kunkin yksityisen maatilan suhteet ja kieltävät sentähden ottamasta niitä mittamääräksi pitäjään tahi läänin suhteen. Yksityiset satunnaisuudet tasoittuvat kuitenkin ja katoovat vähitellen, aina sitä myöten kuin kahden, kolmen, neljän tahi useamman tilan suhteet pannaan arvostuksen perusteiksi. Saatujen prosenttien keskimääräksi 22:lla ylläseisovalla Uudenmaan läänin eri osissa olevalla

tilalla tulee pellon puolesta 1,372 ja niityn puolesta 2,019; eli toisin sanoen: näillä 22 tilalla (niiden keskinäisestä suuruudesta rippumatta) on jokaiseen ensi mittauksessa löytyvään 100 tynnyrinalaan peltoa vuosittain tullut lisää 1,372 ja jokaiseen 100 tynnyrinalaan niittyä 2,019 tynnyrinalaa. Oikeus on arvata näiden numerolukujen olevan likimäärin samat kuin koko läänin suhteiset prosentit. Jos ne siihen sovitetaan, niin, lopullisen arvon laskennossa tavallisen kaavanteen ($s = k \frac{(100 + pt)}{100}$) mukaan, Uudenmaan läänin pelto ja peltomaa, jota v. 1787 oli 96,415 tynnyrinalaa, olisi vuonna 1864 noussut 198,271 tynnyrinalaan, sekä niitty ja niittymaa samaan aikaan lisääntynyt 226,452 tynnyrinalasta 680,686 tynnyrinalaan.

Tästä ei paljon eroaviin saantiin tullaan, jos Kuvernöörinviraston ilmoitukset kylvön määristä (taulu 3) pannaan peltolaajuuden laskun perustukseksi. Itsestänsä selvää on, että nämät ilmoitukset eivät saata eivätkä tahdokaan vaatia ollakseen niin tarkkoja ja luotettavia, kuin maanviljelyksen tilastohon tarvitaan; mutta edellisiä laskentoja tarkasteltaessa ei niiden kuitenkaan pidä olla ilman todistavaa voimaa. Uudenmaan läänin Kuvernöörin viimeisen viisivuotis-kertomuksen mukaan kylvettiin vuonna 1864:

Ruista	41,016	tynnyriä,	jotka	$^2/_3$	tynnyrin	kylvön	mukaan	mitta-tynnyrinalalle ottivat	61,524 tyn.alaa,
Nisua	725	„		$^2/_3$	„	„	„	„	1,088 „
Ohraa	8,268	„		1	„	„	„	„	8,268 „
Kauraa	31,879	„		$1\,^1/_4$	„	„	„	„	25,483 „
Sekulia	1,608	„		1	„	„	„	„	1,608 „
Hernettä	2,270	„		$^1/_2$	„	„	„	„	4,540 „
Papua	104	„		$^1/_2$	„	„	„	„	208 „
Potaattia	48,402	„		7	„	„	„	„	6,915 „
Tähän tulee vielä samain ilmoitusten mukaan									941 „
tattarille, virnalle, kaalille, lantuille, nauriille, pellavalle ja hampulle.									
								Yhteensä kylvettyä peltoa:	110,575 „

Pellon viljelystapa on vaihtelehtavaa ei ainoastansa eri maanseuduissa, vaan myös eri tiloilla. Asian tuntijain lauseen mukaan saatettaneen kuitenkin ylipäin koko läänin suhteen arvata, että noin $^3/_5$ osaa pellosta joka vuosi on kylvössä ja loput $^2/_5$ osaa kesantona. Kylvettyihin 110,575 tynnyrinalaan tulee sitte lisäksi 73,716 tynnyrinalaa kesantopeltoa, niin että Uudenmaan läänin koko peltoala siis vuonna 1864 olisi ollut 184,291 tynnyrinalaa, elikkä noin 14,000 tynnyrinalaa vähempi kuin edellisellä laskulla saatu summa, mutta sitä vastoin lähes 88,000 tynnyrinalaa enempi kuin vuonna 1787. Edellisen laskennon mukaiseksi tulee tämä ehkä vieläkin paremmin, jos huomataan, että 198,271 tynnyrinalan summaan ei ole luettuna ainoastansa pelto, vaan myös pelloksi kelpaava maa.

Myös Uudenmaan väkiluvun muutokset sitte vuoden 1787 ovat pellon todennäköistä lisäännystä laskettaessa lukuun otettavat. Sen johdosta mitä Djurberg kirjassaan: „Beskrifning om Svea riket,“ IV niteessä, ilmoittaa, voidaan nykyisen Uudenmaan läänin väkiluku vuonna 1787 arvata 98,000 hengeksi. Viimeisten viisivuotis-taulujen mukaan oli vuonna 1865 väkiluku 172,172 ja siis vuotta ennen 170,000 hengen paikoin, joka näyttää, että väkiluku sitte vuoden 1787 on lisääntynyt noin 72,000 hengellä elikkä, tasan kullekin vuodelle jaettuna, 0,95 prosentilla. *) Sekä pelto- että niittymaa olisi siis enentynyt jotenkin suuremmassa suhteessa kuin väkiluku, niin että, kun läänissä kutakin henkeä kohti vuonna 1787 ainoastansa luettiin 0,98 tynnyrinalaa peltoa ja peltomaata sekä 2,7 tynnyrinalaa niittyä ja niittymaata, tulee, viljellyn maan lisääntymistä laskein, vuonna 1864 jokaista läänin asujanta kohti 1,17 tynnyrinalaa peltoa ja peltomaata sekä 4 tynnyrinalaa niittyä ja niittymaata.

*) Taulujaksossa 2 otetaan väkiluku vuonna 1864 henkikirjain mukaan siitä syystä, että ne ovat ainoina lähteinä taulussa osotettujen perekuntain ja talonsavujen lukumäärälle. Kahden erilaisen lähteen käyttämistä samassa taulussa on vältetty, sitäkin enemmän kuin siitä olisi keskimäärille sarekkeissa 4 ja 5 ollut haittaa. Muuten kaupunkien väkiluku ei olekaan otettuna tauluun 2.

Samalla tapaa on viljellyn maan lisääntymistä muissakin lääneissä laskettu. Lieneepä siis kylläksi, että tässä alempana vaan osotetaan valmiit saannot, vuotuinen pellon ja niityn lisäännys prosentissa osotettuna sekä niiden kyläin ja maatilain paljous kussakin läänissä, joiden kahdenkertaiseen mittaukseen lasku perustautuu. Vertaamisen vuoksi 18:lla sivulla oleviin lukuihin otetaan tähän vielä se nyt näin vuodelle 1864 saatu pelto- ja niittyalan prosentillinen suhde koko alan suuruuteen, sittenkuin jälkimäisestä on luettu pois se pinta-ala, mikä on vesiä ja metsättömiä vuoria.

Läänit. *Gouvernements.*	2 kertaa mitattuin kyläin ja talojen lukumäärä. *Nombre des villages deux fois arpentés.*	Niiden lisääntymisen vuotuinen keskiprosentti *Augmentation moyenne (pour cent) annuelle*		Edellisen lisääntymisen mukaan koko läänissä tekee sen nykyinen (1864) *Par suite de l'augmentation susdite dans tout le gouvernement, à présent il y a:*		Prosentissa koko alasta, paitse vettä ja vuorta, on *Les eaux et les montagnes exceptées, de toute la superficie occupent (pour cent)*	
		peltoa ja peltomaata *des champs cultivés.*	niittyä ja niittymaata *des prairies.*	pelto ja peltomaa *champs cultivés*	niitty ja niittymaa *prairies*	pelto ja peltomaa. *champs cultivés.*	niitty ja niittymaa. *prairies.*
				tynnyrinalaa.			
Uudenmaan läänissä	22	1,372	2,019	198,271	680,686	9,9	34,3
Turun ja Porin läänissä . . .	23	0,779	0,726	279,244	856,979	6,4	19,7
Hämeenlinnan läänissä	21	1,819	0,951	253,941	435,923	8,9	15,4
Wiipurin läänissä	24	1,646	1,930	263,594	708,647	4,4	11,8
Mikkelin läänissä	30	2,126	1,803	157,817	358,752	5,1	11,6
Kuopion läänissä *)	9	1,499	2,211	134,506	589,262	2	8,9
Waasan läänissä	12	2,461	2,215	239,726	1,117,059	3,3	15,7
Oulun läänissä	2	2,038	1,320	163,723	1,069,962	0,5	3,5
Summa	143	—	—	1,690,822	5,817,270	2,7	9,3

Se luotettavaisuus, mitä ylläseisoville tuloksille saapi omistaa, rippuu luonnollisesti siitä kaksinaisten mittausten suuremmasta tahi vähemmästä määrästä kussakin läänissä, joka on ollut laskujen perustuksena. Muuten pannaankin nämät tulokset esille ilman erinomaisetta arvon vaatimuksetta. Taulun päätarkoitus onkin vaan puolestansa vastata kysymykseen: „kuinka suuri on Suomen nykyinen pelto- ja niittyala?“ ja siten auttaa ilmoitusten antamista viljelyksen lisääntymisestä kussakin läänissä. Kolmessa ensimmäisessä numero-sarekkeessa on paljaita todellisia asianhaaroja; neljä jälkimäistä taas sisältää ainoastansa todenmukais-laskuja eivätkä olekaan muuksi katsottavat.

Tarkempia tietoja löytyessä saattaisivat alansuhteet Suomen molemmissa naapurimaissa tarjota hupaisia vertaamisen aineita. Europalaisessa Wenäjänmaassa arvattiin v. 1865 viljellä kelpaava maa 29,9 prosentiksi ja luonnolliset niityt 12,2 prosentiksi koko pinta-alasta. Parhaiten viljellyt kuvernementit olivat Tulan, Kurskin, Tambovan, Woroneschin, Kiovan, Riäsanin, Kovnon, Orelin, Kalugan, Tschernigovan ja Podolian, joissa kaikissa pelto ja peltomaa („terres labourables“) teki enemmän kuin 50 % — neljässä ensinmainitussa enempikin kuin 60 % — koko alasta. Vähimmin viljeltyjä olivat ne kolme pohjaista kuvernementtiä, nim. Arkankelin, Aunuksen ja Wolog-

*) G. Rein on kirjassa: Materialier till Finlands Statistik, I Kuopio län (siv. 142—145), erään Kamarineuvos Thilénin tekemän laskun mukaan peltoalasta kullakin manttaalilla, tullut siihen päätökseen, että Kuopion läänin peltoala vuonna 1862 oli 132,502 tynnyrinalaa, siis, katsottaessa ilmoitusten välillä olevaan kahden vuoden eroituksen, melkein täydellisesti yhtäläinen saanto kuin meidänkin.

dan, joiden pinta-alasta peltomaata ei ollut enempää kuin: 0,1, 2,1 ja 2,2 prosenttia sekä niittymaata: 0,1, 0,7 ja 1,2 prosenttia. Asujanten puolesta meitä lähellä olevissa Pietarin ja Wiron kuvernementeissä oli pelto- ja niittymaa, edellisessä: 16,3 ja 11,5, sekä jälkimäisessä: 15,5 ja 20,5 prosenttia.

Ruotsissa taas sanottuna vuonna laskettiin peltomaa 4,700,000 tynnyrinalaksi ja luonnolliset niityt 3,900,000 tynnyrinalaksi, elikkä edellinen 5,8 % ja jälkimäiset 4,8 % maan koko pinta-alasta. Paraasti viljeltyä oli Malmöhusin lääni, jossa pellot ottivat 60 % ja niityt 8 % pinnan avaruudesta; vähimmin taas Norrbottenin lääni, kussa edellisen prosentti oli 0,2 ja jälkimäisen 0,8. Melkein samalla leveysasteella kuin Suomenmaa olevista lääneistä oli Upsalan läänissä 19 %, Geflen 4 % ja Westerbottenin läänissä 0,8 % peltoa, jonka ohessa niityt niissä lääneissä arvattiin 13, 4 ja 0,8 prosentiksi koko tilusmäärästä.

3. Maan lohkominen, peltoviljelys, siemenen ja saaliin määrä. Peltoviljelyn ja karjanhoidon parantamiseksi pidettyjä toimia.

Kuten edellisessä on näytetty, niin jo Kustavi I:sen hallitessa kerättiin tilastollisia tietoja maanviljelyksistä, perustuksen saamista varten kruununverojen kannolle. Veronlasku tuli kuitenkin aikain kuluessa yhä vähemmin muuttuvaiseksi ja vihdoin niin määrätyksi, että sen rippuminen sellaisista tiedoista vähitellen loppui. Nykyiset kameraliset maayksiöt: manttaali, talo, savu y. m. niin myös maanluonnot ja talojen luokitus ovat tilastotieteelle vaan alhaisen arvoisia eivätkä valaise maatilojen paljoutta eikä tilusten avaruutta sekä siemenen ja saaliin määrää. Maaveroitus on nimittäin melkein täydellisesti vapauttanut itsensä niiden muutosten ja vaihtelujen vallasta, joiden alaisia taloudelliset asianhaarat ovat. Se ei nyt ensinkään huoli siitä, viljeleekö 50 vai 100 talonpoikaa jotakin pitäjästä, kun kameralinen taloluku siitä ei ollenkaan muutu. Kunink. kirje 6 p:ltä Maaliskuuta 1695 antoi nimittäin Turun Hovioikeuden kysymykselle: josko semmoinen talo, joka tulee useamman kuin yhden asuttavaksi ja viljeltäväksi, sitte niinkuin ennenkin on katsottava yhdeksi taloksi, vai onko taloluku asukasten mukaan sovitettava ja enennettävä? sen päätöksen, että „semmoinen talo, kun siinä useampia on asukkaina, pysyy taloluvun puolesta semmoisena kuin se entiseltään kruunun maakirjassa löytyy, kun sitä vaan yksi asukas hallitsi.“ Nykyiset maakirjat eivät sentähden enää vastaa semmoisiin kysymyksiin, kuin: monenko omistajan välillä Suomen maa on jaettuna? kuinka monta on omaperäistä viljelystä? missä on maa enimmin lohottuna? j. n. e. Sitä vastoin ovat vuotuiset henkikirjat tähän vastauksia antaneet. Näissä on nimittäin aina viimeisiin aikoihin asti ollut eri sarekkeesen pantuna ne savut, jotka ovat maksaneet teinirahoja, ja kun mainittua, alkuansa mieskohtaista veroa ilman eroituksetta on ylöskannettu kaikilta sekä erisoikeudellisilta että erisoikeudettomilta talonsavuilta, mutta ei muilta tiloilta, niinkuin torpilta j. n. e., niin johtuu, että summat mainitussa sarekkeessa ovat yhtä kuin omaperäisten maanviljelysten luku. Henkikirjat ovat sentähden olleet perustuksena ilmoituksille taulujaksossa N:o 2, joka (samoin kuin yhtyyden vuoksi muutkin taulut tässä vihkossa) osottaa suhteet, jommoiset ne olivat vuonna 1864. Tämän vuoden loputtua nimittäin lakattiin teinirahoja kantamasta, jonkatähden seuraavain vuosien henkikirjat eivät annakaan mitään tietoja maan lohkomisesta elikkä talonsavujen määrästä. Seuraava yhteenvetoinen taulu osottaa lämän lukumäärän summittain kustakin läänistä ja koko maasta vuonna 1864, kuin myös sen tilusalan ja peltomaan, mitä jokainen talonsavu eli talo (jotka nimet tässä ovat samaymmärteisiä) silloin keskimäärin omisti, tasaisina jako-osina koko läänin summista, kruununmaat ja yhteismaat siihen luettuina. Vertaamisen vuoksi pannaan pellon ja peltomaan laveus, jommoiseksi se syntyy kummassakin tapauksessa, joko sitte taulujaksossa noudatetut maanmittaukset taikka siihen (siv. 21) perustettu todenmukaislaskento otetaan jaettaviksi.

Läänit. *Gouvernements.*	Talonsavujen eli talojen lukumäärä. *Nombre des propriétés de terre.*	Joka talonsavulle juoksee keskimäärin tynnyrin-aloissa *Pour chaque propriété, l'étendue moyenne des champs est en* tynnyrin-alaa		
		tiluslaveutta *de la superficie totale*	peltoa ja peltomaata. *champs cultivés.*	
			Alan-ilmoitusten mukaan taulujaksossa 1. *D'après les rapports de superficie de la table 1.*	Tässä teoksessa tehdyn laskun mukaan siv. 21. *D'après les calculs de cet ouvrage pag. 21.*
Uudenmaan läänissä	7,324	320,20	13,16	27,07
Turun ja Porin läänissä	12,536	415,73	14,56	22,27
Hämeenlinnan läänissä	7,509	486,59	15,12	33,81
Wiipurin läänissä	24,779	285,37	7,12	10,63
Mikkelin läänissä	8,559	547,04	8,67	18,44
Kuopion läänissä	12,741	679,45	6,03	10,55
Waasan läänissä	17,774	460,29	5,39	13,51
Oulun läänissä	12,278	2,541,85	7,69	13,33
Summa	103,500	686,10	8,79	16,33

Jos ei tässä taulussa oteta huomioon ainoastansa koko tiluslaveutta, vaan myös pelto ja peltomaa, niin nähdään, että maanlohkous Suomessa on verraten enin pohjaisissa lääneissä ja vähin eteläisissä. Se on siis melkein vastakkaisessa suhteessa asujan-tiheyteen. Tästä säännöstä on ainoastansa Wiipurin lääni poikkeuksena. Täällä on, kentiesi lahjoitusmaista syntyneiden eri asianhaarain vuoksi, maanlohkous ehdottomasti enin, niin että läänissä ylimalkaan lähes jokaisella neliövirstan alalla voidaan lukea yksi talo. Se seikka, että muutoin eteläisissä lääneissä, nimittäin Uudenmaan, Turun ja Hämeenlinnan, maaomaisuudet yleiseen pellon ja peltomaan laveuden suhteen ovat suurempia kuin pohjaisissa lääneissä, näyttää voivan saada selityksensä osaksi siitä, että edellisissä löytyy melkoista suurempi paljous omaperättömiä maanviljelyitä (maatorppia j. m.) kuin jälkimäisissä; osaksi myös siitä, että pohjaisissa ja vähemmin asutuissa paikkakunnissa alkunainen kaskiviljely vielä suuressa määrässä on kontupeltojen sijassa. Tähän tulee, että talonsavujen paljous pohjaisissa lääneissä joka vuosi on enentynyt ei ainoastaan uudispaikkain perustamisella, vaan myös lukuisilla talonhalkaisuilla; kun sitä vastoin eteläisissä lääneissä ihan vastakkainen taipumus ilmoitakse, siten että omaperäisten maanviljelyjen lukua on vähennetty kahden tahi useamman tilan yhdistämisellä ja liittämisellä yhteen viljelykseen. Niin oli yhdeksänä vuonna, eli sitte vuoden 1855, talonsavujen lukumäärä vähennyt Hämeenlinnan läänissä 98:lla, Uudenmaan läänissä 62:lla ja Turun ja Porin läänissä 58:lla; mutta sitä vastoin enennyt Mikkelin läänissä 402:lla, Kuopion läänissä 795:llä, Waasan läänissä 1,303:lla ja Oulun läänissä ei vähemmällä kuin 2,134:llä *). Sekä iso että vähä maanviljelys näyttävät siis kumpikin paikassaan pyrkivän levenemään ja siten tekemään jo havaittavaa eroitusta maan etelä- ja pohjaspuolten välillä vielä suuremmaksi.

*) Wiipurin läänissä ei ole kruunulle maksettu teinirahoja. Siellä v. 1864 olleiden talonsavujen määrä on saatu ainoastansa sillä tapaa, että on rivi riviltä käyty henkikirjain läpitse ja kirjoitettu ylös joka talo erikseen. Tätä ei kuitenkaan ole voitu tehdä 1855 vuoden henkikirjoissa, kun tarkallakaan lukemisella ei ole saatettu muutamissa kihlakunnissa eroittaa talonsavuja muista savuista. Edellisten lisääntymistä Wiipurin läänissä sentähden ei tässä nyt saada määrätyksi.

Osapuolisempaa vertailua maan lohkomisen suhteen eri pitäjäissä tarjoo taulujakso 2. Alansa suhteen on järjestänsä Suursaarella, Koivistossa, Vähä-Kyrössä, Raudussa, Lemulla, Maalahdessa, Walkjärvellä, Kurkijoella ja Piikkiössä suurin luku talonsavuja, elikkä toisin sanoen, maaomaisuuksilla näissä seurakunnissa on vähin tiluslaveus, jokaisessa keskimäärin ei päälle 150 tynnyrinalan. Tiheimmin asuttuja taas ovat järjestänsä Suursaari, Vähä-Kyrö, Lemu, Raisio, Maarian pitäjäs, Piikkiö, Kaarina, Koivisto, Kakin eli Johanneksen pitäjäs ja Helsingin pitäjäs, joissa jokaista henkeä kohti tuleva tynnyrinalain luku vaihtelee 6:n ja 18:n välillä. Vaikka uudempien mittausten puutteessa ei voi määrätä peltoalan suuruutta prosenttisuhteessa koko tiluslaajuuteen, voince kuitenkin, erhetyksen vaaratta, Vähä-Kyrön pitäjästä Waasan läänissä sekä Turun ympäristössä olevia seurakuntia sanoa parhaiten viljellyiksi koko maassa.

Peltoviljelyn tilasta ja vaurastumisesta ei väliaikainen Tilastollinen Virasto saata antaa tarkempia tietoja kuin mitä jo on otettuna sen edelliseen vihkoon eli yhteenvetoon Kuvernöörien viisivuotis-kertomuksista aikakaudelta 1861—1865. Peltoa viljellään, paitse joitakuita poikkeuksia, missä vuoroviljelyyn on ruvettu, enimmäkseen kaksitahi kolmijaossa. Suo- ja nevaviljelykset edistyvät yhä vuosittain ja ovat, varsinkin maan etelä- ja länsiseuduilla, tulleet kaskiviljelyn sijaan, jolla viimeksimainitulla nykyjään on joku suurempi arvo ainoastansa itäisissä, nim. Karjalan ja Savon maakunnissa. Vuonna 1851 tehdyn laskun mukaan oli tulo kaskimaista saaliisen pellosta ja suoviljelyistä:

Sääksmäessä	niinkuin	1	on	100:n	suhteen
Kalvolassa	„	1	„	40	„
Wanajassa	„	1	„	10	„
Lopella	„	1	„	6	„
Korpilahdella	„	5	„	6	„
Säkkijärvellä	„	1	„	3	„
Luumäellä	„	1	„	2	„
Parikkalassa, Puumalassa ja Ristiinassa	„	1	„	1	„
Joroisissa ja Kangasniemessä	„	4	„	5	„
Juvalla	„	5	„	4	„
Sulkavassa, Kerimäellä ja Säämingissä	„	3	„	8	„
Hartolassa	„	1	„	3	„
Pielisjärvellä, Nurmeksessa ja Pielavedellä	„	1	„	2	„
Tohmajärvellä	„	1	„	1	„
Kesälahdessa ja Pälkjärvellä	„	3	„	5	„
Kiteellä	„	2	„	5	„
Rautalammella	„	1	„	3	„
Liperissä ja Kuopiossa	„	1	„	4	„

Kaavin pitäjäässä oli tulo kaskesta suurempi kuin pellosta. *)

Niistä ulkonaisista luonnonsuhteista, jotka varsinaisessa mitassa määräävät maanviljelyksen olokantaa kussakin paikkakunnassa, ollaan vastaiseksi tarkkoja tietoja vailla. Tulevissa vihkoissa toivoo Virasto kuitenkin pian saattavansa antaa yleis-silmäyksen eri paikkain ilmastosuhteista sekä kasvien ala-laveudesta. Tähän liitetään ainoastansa seuraava yhteenveto Keisarillisen Suomen Talousseuran kirjevaihtajain vuosina 1817—1823 tekemistä vaarinotoista Suomessa. Yhteenvetoon ei lisätä mitään muistutuksia, koska ne vaan olisivat ottoja J. Fellmanin tästä aineesta kirjoittamasta asiarikkaasta esitelmästä (Suomi 1845 siv. 161—176), johon lukijoita sentähden neuvotaan.

*) Nämät ilmoitukset on otettu G. Reinin kirjasta: Statistisk Teckning af Storfurstendömet Finland, Kolmas painos, siv. 84 ja 85.

Observations sur le temps des semailles et de la moisson en certaines paroisses.

Paikat. *Lieux.*	Vaarinottojen vuosimäärä. Nombre des années d'observation.	Syysvehnää pellossa. *Froment.* Kylvöpäivä. Jour des semailles.	Kukkimapäivä. Jour de la fleuraison.	Korjuupäivä. Jour de la moisson.	Jyvälukn. Nombre des grains.	Tulo tynnyrinalasta. Produit par „tynnyrinala".	Ruista pellossa. *Seigle.* Kylvöpäivä. Jour des semailles.	Kukkimapäivä. Jour de la fleuraison.	Korjuupäivä. Jour de la moisson.	Jyvälukn. Nombre des grains.	Tulo tynnyrinalasta. Produit par „tynnyrinala".	Ohraa pellossa. *Orge.* Kylvöpäivä. Jour des semailles	Kukkimapäivä. Jour de la fleuraison.	Korjuupäivä. Jour de la moisson.	Jyvälukn. Nombre des grains.	Tulo tynnyrinalasta. Produit par „tynnyrinala".	Kauraa pellossa. *Avoine.* Kylvöpäivä. Jour des semailles.	Kukkimapäivä. Jour de la fleuraison.	Korjuupäivä. Jour de la moisson.	Jyvälukn. Nombre des grains.	Tulo tynnyrinalasta. Produit par „tynnyrinala".	Potaattia. *Pommes de terre.* Kylvöpäivä. Jour des semailles.	Kukkimapäivä. Jour de la fleuraison.	Korjuupäivä. Jour de la moisson.	Jyvälukn. Nombre des grains.	Tulo tynnyrinalasta. Produit par „tynnyrinala".
Sauvon pitäjä	7	—	—	—	—	—	$\frac{21}{8}$	$\frac{22}{6}$	$\frac{10}{8}$	$8\frac{4}{7}$	$6\frac{1}{3}$	$\frac{17}{5}$	$\frac{8}{7}$	$\frac{21}{8}$	$5\frac{3}{5}$	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Halikko	6	$\frac{25}{8}$	$\frac{8}{7}$	$\frac{19}{8}$	$8\frac{1}{6}$	—	$\frac{18}{8}$	$\frac{26}{6}$	$\frac{5}{8}$	7	—	$\frac{11}{5}$	$\frac{14}{7}$	$\frac{18}{8}$	$4\frac{1}{2}$	—	$\frac{3}{5}$	$\frac{10}{7}$	$\frac{25}{8}$	$3\frac{2}{3}$	—	$\frac{26}{5}$	$\frac{25}{7}$	$\frac{25}{9}$	7	—
Eurajoki	2	$\frac{25}{8}$	$\frac{18}{7}$	$\frac{28}{8}$	$6\frac{1}{2}$	—	$\frac{21}{8}$	$\frac{15}{7}$	$\frac{17}{8}$	8	—	$\frac{23}{5}$	$\frac{27}{7}$	$\frac{3}{9}$	$4\frac{1}{2}$	—	$\frac{17}{5}$	$\frac{24}{7}$	$\frac{1}{9}$	4	—	$\frac{30}{5}$	$\frac{28}{7}$	$\frac{22}{9}$	$2\frac{1}{2}$	—
Jomala	6	$\frac{19}{9}$	$\frac{17}{7}$	$\frac{28}{8}$	$6\frac{2}{3}$	—	$\frac{25}{8}$	$\frac{22}{6}$	$\frac{4}{8}$	9	—	$\frac{5}{5}$	$\frac{14}{7}$	$\frac{29}{8}$	$5\frac{1}{6}$	—	$\frac{31}{4}$	$\frac{16}{7}$	$\frac{2}{9}$	$4\frac{3}{5}$	—	$\frac{20}{5}$	$\frac{23}{7}$	$\frac{5}{10}$	$5\frac{1}{2}$	—
Tammela	7	$\frac{21}{8}$	$\frac{14}{7}$	$\frac{28}{8}$	$8\frac{1}{7}$	$5\frac{1}{6}$	$\frac{19}{8}$	$\frac{31}{6}$	$\frac{11}{8}$	$6\frac{3}{7}$	$5\frac{1}{6}$	$\frac{15}{5}$	$\frac{18}{7}$	$\frac{26}{8}$	$4\frac{4}{7}$	$4\frac{3}{4}$	$\frac{15}{5}$	$\frac{20}{7}$	$\frac{3}{9}$	$5\frac{1}{7}$	$6\frac{1}{2}$	$\frac{31}{5}$	$\frac{17}{7}$	$\frac{27}{9}$	$8\frac{2}{3}$	155
Hauho	4	$\frac{20}{8}$	$\frac{15}{7}$	$\frac{4}{9}$	$7\frac{2}{3}$	6	$\frac{16}{8}$	$\frac{28}{7}$	$\frac{14}{8}$	7	$5\frac{3}{4}$	$\frac{15}{5}$	$\frac{9}{7}$	$\frac{3}{9}$	$5\frac{7}{10}$	$5\frac{1}{5}$	$\frac{15}{5}$	—	$\frac{16}{9}$	5	$7\frac{1}{4}$	$\frac{30}{5}$	—	$\frac{26}{9}$	$5\frac{2}{5}$	46
Porvoo	6	—	—	—	—	—	$\frac{16}{8}$	$\frac{31}{6}$	$\frac{5}{8}$	$6\frac{1}{2}$	—	$\frac{15}{5}$	—	$\frac{21}{8}$	$3\frac{2}{3}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tohmajärvi	3	—	—	—	—	—	$\frac{11}{8}$	$\frac{4}{7}$	$\frac{18}{8}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$\frac{26}{5}$	—	$\frac{22}{8}$	7	7	$\frac{18}{5}$	—	$\frac{4}{9}$	$4\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$	$\frac{23}{5}$	$\frac{16}{7}$	$\frac{28}{9}$	8	—
Ilmajoki	7	—	—	—	—	—	$\frac{21}{8}$	$\frac{29}{6}$	$\frac{15}{8}$	$7\frac{6}{7}$	$5\frac{1}{2}$	$\frac{18}{5}$	$\frac{6}{7}$	$\frac{20}{8}$	$5\frac{1}{7}$	$4\frac{4}{5}$	—	—	—	—	—	$\frac{1}{6}$	$\frac{22}{7}$	$\frac{23}{9}$	$8\frac{1}{7}$	$77\frac{2}{3}$
Wiitasaari	6	—	—	—	—	—	$\frac{13}{8}$	$\frac{3}{7}$	$\frac{15}{8}$	$9\frac{1}{6}$	$4\frac{1}{6}$	$\frac{25}{5}$	—	$\frac{23}{8}$	6	7	—	—	—	—	—	$\frac{2}{6}$	$\frac{23}{7}$	$\frac{29}{9}$	$8\frac{1}{2}$	—
Ilomantsi	2	—	—	—	—	—	$\frac{8}{8}$	$\frac{12}{7}$	$\frac{16}{8}$	26	$7\frac{1}{2}$	$\frac{2}{6}$	$\frac{24}{7}$	$\frac{16}{8}$	$4\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$	$\frac{20}{5}$	—	$\frac{12}{8}$	2	3	$\frac{7}{6}$	$\frac{14}{8}$	$\frac{1}{10}$	6	24
Kalajoki	7	—	—	—	—	—	$\frac{19}{8}$	$\frac{4}{7}$	$\frac{17}{8}$	$6\frac{2}{7}$	$5\frac{4}{7}$	$\frac{18}{5}$	—	$\frac{18}{8}$	$5\frac{1}{7}$	$7\frac{2}{7}$	—	—	—	—	—	$\frac{30}{5}$	$\frac{25}{7}$	$\frac{23}{9}$	7	$39\frac{2}{5}$
Liminka	3	—	—	—	—	—	$\frac{15}{8}$	$\frac{6}{7}$	$\frac{26}{8}$	$6\frac{1}{3}$	9	$\frac{20}{5}$	$\frac{15}{7}$	$\frac{23}{8}$	$4\frac{1}{2}$	$8\frac{5}{6}$	—	—	—	—	—	$\frac{26}{5}$	$\frac{7}{8}$	$\frac{16}{9}$	$6\frac{2}{3}$	65
Paltamo	7	—	—	—	—	—	$\frac{8}{8}$	$\frac{26}{6}$	$\frac{24}{8}$	$11\frac{6}{7}$	6	$\frac{31}{5}$	$\frac{16}{7}$	$\frac{1}{9}$	7	$8\frac{5}{7}$	—	—	—	—	—	$\frac{3}{6}$	—	$\frac{21}{9}$	8	32
Iin pitäjä	5	—	—	—	—	—	$\frac{12}{8}$	$\frac{4}{7}$	$\frac{21}{8}$	7	—	$\frac{31}{5}$	—	$\frac{21}{8}$	$3\frac{7}{10}$	—	—	—	—	—	—	$\frac{1}{6}$	—	—	—	—
Pudasjärvi	7	—	—	—	—	—	$\frac{2}{8}$	$\frac{9}{7}$	$\frac{23}{8}$	$9\frac{1}{7}$	—	$\frac{22}{5}$	—	$\frac{20}{8}$	$4\frac{4}{7}$	$8\frac{2}{7}$	—	—	—	—	—	$\frac{27}{5}$	$\frac{30}{7}$	$\frac{22}{9}$	$5\frac{5}{7}$	—
Kemi	8	—	—	—	—	—	$\frac{5}{8}$	$\frac{14}{7}$	$\frac{24}{8}$	$13\frac{6}{7}$	6	$\frac{30}{5}$	$\frac{15}{7}$	$\frac{20}{8}$	$4\frac{2}{7}$	$5\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
Kuusamo	4	—	—	—	—	—	$\frac{30}{7}$	$\frac{18}{7}$	$\frac{22}{8}$	$7\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	$\frac{29}{5}$	—	$\frac{22}{8}$	$2\frac{1}{2}$	5	—	—	—	—	—	$\frac{2}{6}$	$\frac{31}{7}$	$\frac{21}{9}$	7	—
Sodankylä	16	—	—	—	—	—	$\frac{25}{8}$	$\frac{6}{7}$	$\frac{28}{8}$	17	—	$\frac{20}{5}$	$\frac{7}{7}$	$\frac{18}{8}$	$3\frac{11}{16}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inari	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	$\frac{14}{5}$	—	$\frac{18}{8}$	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

edistyttämiseksi ja nostattamiseksi ulosannetut ja toimitetut lakisäännöt ja yleiset laitokset ovat asianhaaroja, joita tuntematta maanviljelys-tilaston osotukset usein ovat ainoastaan alastomia numerolukuja. Tähän nykyiseen aine-kokoelmaan otetaan siitä syystä myös yleis-silmäys (Taulujakso 4) Suomenmaan kameralisesta jaosta ja verosta vuonna 1864. Kun eri talonluonnot, kruunun-, perintö- ja relssi-talo, osottavat maanomistus-oikeuden erinäisiä määriä, niin on tällä jakoperustuksella tilastotieteessäkin arvonsa. Maakirjain ja maakirjan-muutosotteiden mukaan jakaantuivat manttaalit Suomessa:

Läänit.	Vuonna 1850.				Vuonna 1864.			
	Perintö.	Kruunun.	Relssi.	Yhteensä.	Perintö.	Kruunun.	Relssi.	Yhteensä.
Uudenmaan lääni	1,532,25	323,25	433	2,288,5	1,642,5	213,5	412,3	2,268,3
Turun ja Porin lääni	3,891,25	751,5	637	5,279,75	4,069,3	569,8	637,7	5,276,8
Hämeenlinnan lääni	1,457,75	518,5	201,5	2,177,75	1,598,6	398,4	206	2,203
Wiipurin lääni	69,8	1,241,25	781,3	2,092,4	647,3	698,4	1,012,4	2,358,1
Mikkelin lääni	610	584	15,5	1,209,5	834,9	376,8	16,6	1,228,3
Kuopion lääni	409,75	891,5	39,1	1,340,3	938,8	553,9	7,2	1,499,6
Waasan lääni	2,180,25	434,75	7,5	2,622,5	2,325,9	348,1	7,5	2,681,5
Oulun lääni.	1,224	573,25	2	1,799,2	1,406,5	569,6	2	1,978,1
Yhteensä *)	11,375	5,318	2,116,9	18,809,9	13,463,8	3,728,2	2,301,7	19,493,7

Niissä Wiipurin ja Kuopion läänien pitäjäissä, joissa aaderi- ja arviorupla-luku vielä käy, on nämät muutettu manttaaleiksi sen tavallisen laskun mukaan, että aaderi ja manttaali ovat aivan yhtä sekä että 4 arvioruplaa vastaa yhtä manttaalia, paitse Suojärvellä, jossa siksi luetaan 12 arvioruplaa. **) Jatkuvan perinnöksi oston kautta vähenee kruununtalojen lukumäärä joka vuosi, ja maanomistusoikeus siirtyy siten siirtymistänsä talonhaltiain haltuun. Kuten ylläseisovasta taulusta nähdään, on 14 vuotena kruununtaloin luku Suomessa vähentynyt 1,590 ja perintötalojen sen sijaan lisääntynyt 2,088.

Mitä tulee taulujaksossa N:o 4 kutakin kihlakuntaa kohti osotettuihin kruununveroihin, on muistutettava, että ne vaan ovat muuan osa todellisesta maaverosta, koska useat maksot papistolle, tuomareille, kuntapalvelijoille y. m. sekä kyytivelvollisuus ja maanteiden ylläpito myös ovat maatilain suoritettavina. Näiden veromaksojen ja ulostekojen arvionmukaista raha-arvoa ei kuitenkaan ole, tarpeellisten tietoainetten puutteessa, voitu määrätä. Taulussa 5 oleva vertaava osotus manttaalien veromäärästä on sentähden sitä mukaa vaillinainen, kun sillä ainoastaan tarkoitetaan maasta lähteviä veroja kruunulle, vaan ei maksoja kunnalle, papeille j. n. e. ***) Muutoin pitää vielä viimeksimainitun taulun suhteen muistuttaa, että manttaalien kruununveroien keskimäärään selvästi on vaikuttanut se, miten paljo relssitiloja kussakin kihlakunnassa löytyy. Tätä asianhaaraa on siis myöskin verratessa lukuun ottaminen.

*) Numerojen eroavaisuus taulujaksossa 3 ja 4 tulee siitä, että jälkimäiseen on otettuna myöskin kaupunkien verollinen maa, jota ei ole edellisessä.

**) Vertaa J. G. von Bonsdorff'in Storfurstendömet Finlands Kamerallagfarenhet, siv.. 466.

***) Suoriin kruununveroihin on myös luettu teinirahat, kun tätä tosin kyllä nimeltään henkikohtaista veroa aina sen lakkaamiseen asti v. 1864 ylöskannettiin maatiloista, nimittäin jokaisesta talonsavusta.

Edelläsanotun yhteyteen pannaan tähän alle muuan Maanmittauksen ylitirehtorin, todellinen valtaneuvos Gyldénin tekemä ja tilastolliselle virastolle hyväntahtoisesti antama lasku maan osituksesta Suomessa hallinto-oikeuden suhteen. Luvut, varsinkin ne, jotka koskevat aatelisten, herrassäätyisten ja talonpoikain omaisuuden suuruutta, eivät vaadi ollakseen täydellisen tarkkoja, vaan ovat ainoastansa likimääräisiä. Kuitenkin ne osottavat, miten laita melkein on.

Apercu de la division du sol de Finlande (selon des calculs approximatifs).

Läänit. *Gouvernements.*	Maa, joka kuuluu *Terre appartenant*							Yhteensä. *Total.*
	kruunulle. *à la couronne.*	kaupungeille. *aux villes.*	kirkoille. *aux églises.*	luostarille. *aux cloîtres.*	aatelistolle. *à la noblesse.*	muille herrassäätyisille. *aux autres personnes de qualité.*	talonpojille. *aux paysans.*	
	Tynnyrinalaa.							
Uudenmaan läänissä	2,413	11,112	958	—	277,130	192,644	1,860,872	2,345,129
Turun ja Porin läänissä	375,802	19,287	—	—	183,639	149,267	4,483,697	5,211,692
Hämeenlinnan läänissä	97,114	1,343	—	—	179,115	148,210	3,228,004	3,653,786
Wiipurin läänissä	129,126	4,910	—	15,625	2,322,600	240,308	4,359,723	7,072,292
Mikkelin läänissä	903	7,876	—	—	168,200	267,052	4,238,082	4,682,113
Kuopion läänissä	1,047,169	3,319	—	—	99,110	272,215	7,235,145	8,656,958
Waasan läänissä	692,656	24,058	—	—	49,000	146,937	7,268,482	8,181,133
Oulun läänissä	22,791,793	50,514	—	—	—	92,000	8,274,585	31,208,892
Yhteensä	25,136,976	122,419	958	15,625	3,278,794	1,508,633	40,948,590	71,011,995

Paitse niitä tiluksia, jotka kuuluvat Walamon ja Konevitsin kreikkalais-venäläisille luostareille sekä Helsingin emäkirkolle Uudella maalla, ei Suomessa ylimalkaan olekaan luostarien ja kirkkojen maita. Kiskollis-virkamiesten puustelleja luonnollisesti ei voi tähän lukea. Muuten osottaa ylläoleva taulu, että verrattoman suurin osa (lähes 58 %) Suomen maata on talonpoikain hallussa sekä että aatelisten maatilat ottavat noin 4,6 % ja muiden herrassäätyisten ainoastansa 2,1 % koko maan pinta-alasta. Huonoimmin on maata omistava herrasmiesten luokka edustettuna pohjaisissa lääneissä.

Tässä yleis-silmäyksessä maanmittauksen ja veronlaskun muodostumisesta Suomenmaassa on jo mainittu useita tärkeimpiä maanviljelyksen edistämiseksi ulosannettuja asetuksia ja tehtyjä toimia. Tämän puolesta merkittäväin seikkain seassa nykyisemmältä ajalta on ensimmäiseksi mainittava se, että 1 päivänä Marraskuuta 1797 perustettiin Suomen Talousseura Turussa, jonka toimeenpanija oli silloinen piispa Jakob Gadolin (synt. 13 p. Lokak. 1719, kuol. 26 p. Syysk. 1802) sekä 124 muuta Suomen kansalaista. Tämä seura (alkuperäisin nimeltä „Huoneenhallitusseura"), joka Helmikuun 4 p:nä v. 1798 sai esivallan vahvistuksen ja jonka tarkoitus on kehoitusten, kokeiden ja hyödyllisen opin levittämisen kautta edistää maanviljelyksen ja muiden elinkeinojen syntymistä ja varttumista maassamme, on Suomen maanviljelyksen vaurastumiseen tehnyt arvokasta vaikutusta. Sen nostattamista sekä parempain viljelystapain toimeensaantia varten on seura vaikuttanut rahvaankirjojen ulosantamisella, maahan levittämällä ulko-

maalta hankittuja hyödyllisten kasvien (potaatin, pellavan, hampun, oivallisempien heinälajien) siemenlajia, asettamalla kouluja maataloutta ja elinkeinoja varten sekä palkintojen jakamisella kehoitukseksi ahkeruuteen ja toimeen y. m. Talousseuran vaikutustointa edesauttamassa on ollut sekä yhä jatkuvia valtiovara-määräyksiä että lahjoituksia ja testamentteja yksityisiltä henkilöiltä (G. Ahlman, J. Bilmark, A. Svahn). Paitse tätä yleistä talousseuraa on vähittäin maan eri puolissa ilmestynyt samaa tarkoittavia yhteyksiä, vaikka tosin ahtaammassa vaikutuspiirissä. Semmoisia hallituksen luvalla asetettuja yhdyskuntia on tätä nykyä yhdeksän, nimittäin: Ilmajoen maamiesten seura (perustettu 1803), Oulun läänin talous- eli maanviljelysseura (perustettu 1828) sekä viimeis vuosina syntyneet maanviljelysseurat Uudenmaan ja Hämeenlinnan läänissä, Wiipurin läänissä, Kuopion läänissä, Mikkelin läänissä, Waasan läänissä, Satakunnassa, kuin myös Pohjais-Suomen maamies-yhdistys Tornion ja Kemin pitäjäissä.

Varsinaisia opetuslaitoksia maanviljelystä varten ei Suomessa ollut ennenkuin Kejsarillinen Asetus 24 p:ltä Elokuuta 1836 alamaisen ehdotuksen johdosta määräsi, että muuan laitos nimeltä Maanviljelysopisto maahan asetettaisiin Suomen Talousseuran tarkastuksen alle, „tullen sanotussa opistossa olemaan: maanviljelyskoulu, jossa kumpaankin sukupuoleen kuuluvat oppilaiset saavat täydellistä opetusta paremmasta ja tarkoituksenmukaisemmasta tavasta maanviljelyksen sekä niityn ja karjanhoidon toimittamisen suhteen Suomenmaassa; pellavan valmistuksen opisto, jossa oppilaisille myös annetaan tilaisuutta tulla tuntemaan mainitun elinkeinon parhaiksi katsottuja työtapoja; sekä hienovillaisien lammasten siintöeläimistö, johon eläimet ovat ulkomailta toimitettavat ja jossa Suomen maanviljelijät mahtavat ei ainoastaan hankkia itseliensä tarpeellisia siityseläimiä, vaan myös ilman maksotta lampureiksi harjaannuttaa siksi soveliaita henkilöitä". Tämän laitoksen sijaksi määrättiin 30 p. Marraskuuta 1837 ent. Uudenmaan rakuuna-rykmenttiin kuuluva överstluutnantin puustelli Mustiala Tammelan pitäjäässä, joka tila, ollen tiluslaveudeltansa 12,000 tynnyrin-alaa ja 4 manttaalin verollinen, vuonna 1840 annettiin Suomen Talousseuran haltuun. Opiston ensimmäinen perustus kustannettiin osaksi säästöilä Talousseuran hallittavina olevista, valtion asettamista pohjavaroista, osaksi myös 5,000 pankko-ruplan suuruisella määrärahalla, jonka Kruunu tätä varten antoi. Uuden laitoksen palkka- ja ylöspito-kustannuksiksi myönnettiin vuotuinen 5,000 pankko-ruplan summa. Sittemmin on Mustialan maanviljelysopisto erityisissä tiloissa saanut uusia ja muutettuja sääntöjä, jonka ohessa sen valtio-määrärahoja on enennetty, niinkuin 16 p:nä Tammikuuta 1844, 4,000 hopearuplaksi, 30 p:nä Tammikuuta 1859, 8,000 hopearuplaksi ja uutta armollisesti vahvistettua ohjesääntöä annettaessa 26 p:nä Toukokuuta 1864, 43,000 markaksi. Viimeksimainitun ohjesäännön mukaan määrättiin opiston tarkoituksen olevan hankkia Suomen maanviljelijöille tilaisuutta saadakseen tieto- ja käyttöpuolista oppia maamiehen-elannossa, sekä antaa nuorille miehille työntekijä-säädystä niin oppia ja tietoa kuin erinomattainkin käytännöllistä harjoitusta ja taitavuutta täydellisemmässä maanviljelyksessä, kuin myös jakaa opetusta karjanhoidossa. Mustialan maanviljelysopistossa on sentähden nykyjänsä kaksi osastoa: yksi ylempi tieto- ja käyttöpuolinen ja yksi alempi parhaittain käyttöpuolinen luokka. Sen lisäksi annetaan siellä opetusta vissille määrälle renki-oppilaita ja karjakkoja sekä puutarhuri-, seppä- ja nikkari-oppilaille. Oppilaat saavat enimmäkseen vapaan ylöspidon. Sittenkuin maanviljelyskouluja on useimpiin maakuntiin asetettu, otetaan tätä nykyä opistoon vapaa-oppilaiksi ainoastansa tahi etenkin henkilöitä Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeenlinnan lääneistä. Keisarillisen julistuksen kautta 18 p:ltä Tammikuuta 1860 lakkasi Suomen Talousseuralta tähän asti ollut erinäinen hoitotoimi Mustialan maanviljelysopiston suhteen, joka nyt asetettiin suorastaan Keisarillisen Senaatin tarkastuksen alaiseksi.

Siitä asti kuin maanviljelysopisto on ollut toimessaan elikkä 1 p:stä Marraskuuta 1840 aina viimeksikuluneen vuoden (1868) loppuun on siellä täytetyn kurssin jälkeen ulos tutkittu kaikkiansa 393 vouti- ja 59 karjakko-oppilasta, jota paitse melkoinen joukko agronomeja myös täällä on saanut oppinsa. Sitä vastoin on ainoastansa harvoin lampuri-oppilaita ilmoittainnut opistoon. Sen tarkoituksessa onkin siintölampailla nykyjänsä vähempi arvo kuin mitä niillä ensin aiottiin. Seuraava taulu osottaa oppilasmäärää Mustialassa viimeisinä lukuvuosina.

Vuonna.	Vouti-oppilaisia									Agronomi-oppilaisia.	Renki-oppilaisia.	Oppipoikia.	Lampuri-oppilaisia.	Karjakko-oppilaisia.	Koko oppilaismäärä.	Vuodella ulostutkittuja oppilaisia	
	Uudenmaan läänistä.	Turun ja Porin läänistä.	Häämeenlinnan läänistä.	Wiipurin läänistä.	Mikkelin läänistä.	Kuopion läänistä.	Waasan läänistä.	Oulun läänistä.	Summa.							vouti-oppilaisia.	karjakko-oppilaisia.
1855	9	9	6	2	2	2	7	1	38	—	—	8	—	4	50	14	—
1856	12	12	7	3	1	—	6	—	41	—	—	10	1	7	59	15	—
1857	13	11	6	3	1	1	7	4	46	—	—	14	1	8	69	12	1
1858	13	12	3	2	3	2	5	—	40	—	—	13	1	8	62	15	3
1859	14	13	5	—	2	3	5	—	42	—	—	9	1	10	62	12	4
1860	16	12	10	—	—	1	2	—	41	—	—	6	—	10	57	17	5
1861	20	8	14	—	—	—	—	—	42	—	—	7	—	10	59	14	5
1862	16	9	16	—	—	2	—	—	43	—	—	7	—	10	60	12	5
1863	18	11	11	—	—	2	—	—	42	—	—	8	—	9	59	13	5
1864	14	11	12	—	—	—	—	—	37	—	2	7	—	9	55	15	5
1865	11	9	9	—	—	—	—	—	29	16	11	6	—	—	62	11	4
1866	10	8	6	—	—	—	—	—	24	13	19	6	—	—	62	17	—
1867	5	7	3	—	—	3	2	—	20	7	20	5	—	4	56	12	—

Mustialan Maanviljelysopisto oli ainoana julkisena opetuslaitoksena maanviljelijöillemme vuoteen 1856 asti, jolloin Keisarillinen Majesteetti armossa määräsi, että Suomen maanviljelyksen nostattamiseksi ja siten tämän maan toimeentulon ja vaurauden edistämiseksi siellä asetettaisiin seitsemän käytännöllistä maanviljelyskoulua suomalaisella opetuskielellä, nimittäin yksi Wiipurin, Mikkelin ja Waasan sekä kaksi Kuopion ja kaksi Oulun lääniin. Näille jokaiselle koululle säättiin vuotuiseksi määrärahaksi 3,000 ruplaa hopeassa. Tämän johdosta laitettiin keisarillisen senaatin kirjeiden mukaan 19 p:ltä Toukokuuta ja 13 p:ltä Lokakuuta 1858 maanviljelyskoulut yllämainittuihin lääneihin. Niiden sijoiksi valittiin sopivia sotilais-puustelleja tahi niiden puutteessa muita soveliaita tiloja, jotka valtion kustannuksella ostettiin. Yhdessä tämän kanssa järjestettiin myös Korsholman latokartanoon laitettu maanviljelyllinen mallimoisio käytännölliseksi maanviljelyskouluksi samalla tarkoituksella kuin toisetkin, kuitenkin sillä eroituksella, että opetusta siellä annettaisiin ruotsinkielellä; jota paitse vuotuinen 750 ruplan määräraha Suomen valtiovaroista maksettavaksi kymmenenä vuonna suotiin erään yksityisen perustamalle maanviljelyskoululle Westankärrin kartanossa Kemiön pitäjässä. Sitä vastoin on ensin laitetuista maanviljelyskouluista toinen Kuopion läänin koulu (2 p:nä Helmik. 1866) lakkautettu sekä Jokisaaren talossa Haapajärven pitäjästä ja Oulun lääniä oleva koulu vastaiseksi suljettu. Toimessa olevain maanviljelyskoulujen lukumäärä on tätä nykyä siis ainoastansa kahdeksan, nimittäin:

Uudenmaan	läänissä,	Söderkullan	maanviljelyskoulu	Sipoon	pitäjässä,
Turun ja Porin	,,	Birilän	,,	Raision	,,
Wiipurin	,,	Korpela-Aution	,,	Wiipurin	,,
Mikkelin	,,	Otavan	,,	Mikkelin	,,
Kuopion	,,	Leväisten	,,	Kuopion	,,
Waasan	,,	Korsholman	,,	Mustasaaren	,,
d:o	,,	Tarvolan	,,	Saarijärven	,,
Oulun	,,	Koivikon	,,	Muhoksen	,,

Erinäisen maanviljelysasiain hallituksen puute autettiin, kun Keisarillinen Majesteetti 17 p. Syyskuuta 1860, „katsoen maanviljelyksen etevään arvoon muiden elinkeinojen seassa ja että hallitus voisi sen vaurastumista enemmän edistyttää tarkemmalla vaarinottamuksella ja huolenpidolla, niin myös huomioon ottaen sitä suurempaa laajuutta, mitä maan viljelemiseksi järvenlaskujen ja vedenalennusten kautta sekä kulkuyhdistysten parantamiseksi toimitetut yleiset työt ovat saavuttaneet", armollisesti senaatin esityksen mukaan määräsi, että senaatin talous-osastoon asetettaisiin erityinen toimikunta, nimeltä Maanviljelyksen ja yleisten töiden toimikunta. Muista maanviljelys-elannon edistämiseksi pidetyistä hallitustoimista ovat seuraavat tärkeimpiä:

Vuonna 1801 Joulukuun 22 p:nä määrättiin joka vuodeksi 1,000 riksiä pankkoossa potaatin kasvatuksen edesauttamiseksi, niin että Suomen talousseura näistä rahoista sai tutkinnon mukaan jakaa sopivia palkintoja „ei ainoastansa niille hengille yhteisestä kansasta, jotka toteennäytöllisesti olivat istuttaneet ja saaneet suurimman paljouden potaatteja, vaan myös niille, jotka pano-aikaan asti olivat näitä enimmän määrän säästössä pitäneet." Tämä rahamääräys, joka Suomen tultua yhdistetyksi Wenäjän kanssa maksettiin 642 ruplalla 90 kopeekalla hopeassa, kesti aina vuoteen 1858 asti, jolloin se, ollen tarkoitukseensa tarpeeton, lakkautettiin. Edellisessä mainittuun potaattiviljelyn joutuisaan levenemiseen on se epäilemättä vaikuttanut.

Vuonna 1814 Elokuun 4 p:nä määrättiin pellavan ja hampun viljelyksen sekä liina- ja villakankaiden edistämiseksi 10,000 ruplaa pankkoossa eli 2,857 ruplaa 20 kopeekkaa hopeassa, Suomen valtiovaroista maksettavaksi ja Suomen talousseuran hallittavaksi. Näitä rahoja on esivallan käskyn mukaan käytetty hyväin pellavansiementen ostamiseen Riian ja Räävelin kaupungeista, joita siemeniä osaksi on pidetty kaupaksi mahdollisimman halvimpaan kintaan maanviljelijöille Waasan, Oulun, Kuopion ja Wiipurin lääneissä sekä Savon osassa Mikkelin lääniä, osaksi myös vähemmin määrin ilman takaisinmaksun velvollisuudetta heille jaettu. Samoista varoista on sen lisäksi palkintoja annettu pellavan ja hampun viljelijöille ja kasvattajille sekä hienompain ja parempain liinakangasten valmistajoille. Myöskin matka-apurahain y. m. myönnyttämisellä on valtio kokenut tätä elinkeinoa menestyttää.

Vuonna 1842 Huhtikuun 6 p:nä suotiin yhteisistä valtiovaroista suo- ja nevaviljelyksen töiden edistämiseksi Waasan, Oulun, Kuopion ja Mikkelin lääneissä 1,200 hopearuplaa vuosittain kullekin läänille. Yhtä suuri summa määrättiin muutama vuosi sen perästä (2 p. Helmik. 1848) samanlaista tarkoitusta varten Wiipurin läänillekin. Katsoen siihen, miten vaikeata oli näillä verraten vähillä rahamäärillä toimeen saada mitään suurempia ja laveampia viljelys-yrityksiä, tahtoi Keisarillinen Majesteeti, siitä tehdyn esityksen johdosta, 30 p. Kesäkuuta 1858 armossa lisätä ne 2,400 hopearuplaksi vuosittain jokaiselle sanotuista viidestä läänistä. Paitse sitä on aika ajoin valtion kustannuksella tahi sen apurahoilla toimitettu neva- ja suoviljelystöitä maan erinäisissä osissa.

Vuonna 1858 Kesäkuun 30 p:nä määrättiin samoin jokaiselle ennenmainituista viidestä läänistä 100 ruplaa vuosittain kymmenen vuoden kuluessa, käytettäväksi parhaiden ruohokasvien siemenien ostamiseen, joiden yleisempää levenemistä täten tarkoitettiin. Näitä siemeniä on kuvernöörien toimesta jaettu läänien maanviljelijöille.

Vuonna 1858 Kesäkuun 30 p:nä määräsi Keisarillinen Majesteeti, että kaksi apua tekevää maanviljelys-neuvojaa, kumpikin 1,000 hopearuplan määräpalkalla vuodessa, Suomeen asetettaisiin. Saman vuoden Joulukuun 22 p:nä näille virkamiehille annetun johtosäännön mukaan määrää ja eroittaa niitä keisarillisen senaatin talous-osasto sekä on päällikkyys heidän ylitsensä Suomen talousseuran hallussa, jonka määräyksen mukaan he ovat velkapäät auttamaan maanviljelijöitä neuvoilla ja ehdotuksilla maanviljelyksen, vedenjohtausten ja niitynkastelun töissä, vuoroviljelyksen asettamisella ja muilla ajanmukaisilla toimenpiteillä, jotka vaikuttavat lisääntynyttä ja parantunutta tuloa pellosta, niitystä ja karjataloudesta. Paitse näitä molempia virkoja on sittemmin myös lisää tullut läänin-maanviljelysneuvojan virat Kuopion ja Oulun lääneissä (vuonna 1861), Waasan, Mikkelin, Uudenmaan ja Hämeenlinnan lääneissä (vuonna 1864), Ahvenanmaalla vuonna 1865 ja Wiipurin läänissä v. 1868.

Vuonna 1860 Heinäkuun 10 p:nä ulosantoi keisarillinen senaati kirjeen kahden kyntömiehen hankkimisesta maahan, joiden tulisi maanviljelijöille neuvoa parempaa ja tarkoituksenmukaisempaa peltojen hoitoa. Semmoisia niin sanottuja kyntöneuvojia on sittemmin asetettu Turun, Waasan, Kuopion, Oulun ja Wiipurin lääneihin, jonka lisäksi keisarillisen senaatin kirjeiden johdosta 4 p:ltä Lokakuuta 1867 ja 6 p:ltä Helmikuuta 1868 vieläkin on otettu kaksi yleistä kyntömiestä.

Vuonna 1865 Huhtikuun 7 p:nä määräsi keisarillinen senaati Kuopion lääniin otettavaksi kaksi kulkevaa karjakkoa, jotka enimmän osan vuotta matkustaisivat pitkin läänia ja jonkun aikaa oleskellen kussakin paikassa opettaisivat rahvaan naisille lypsämistä ja vointekoa sekä eläinten huolellisempaa ruokintaa ja hoitoa. Kun tästä nähtiin hyvää vaikutusta, niin keisarillisen senaatin kirjeiden mukaan 21 p:ltä Marraskuuta 1867 ja 29 p:ltä Lokakuuta 1868 asetettiin muihinkin lääneihin kaksi matkustavaa karjakkoa kuhunkin, ensin yhdeksi ja sitte viideksi vuodeksi. Samate on tullut käsky karjakkokoulun laittamisesta Karjalan osaan Kuopion läänia. Karjanhoitoa pohjaisissa lääneissä on sen lisäksi edistetty hallituksen myödyttämillä rahamääräyksillä ja laina-avuilla karjataloin perustamista varten. Semmoisia on tätä nykyä Oulun läänissä kaksi, nimittäin Ali-Tornion pitäjäässä ja Pulkkilan kylässä Piippolan pitäjästä, Waasan läänissä kaksi, nimittäin Toholammin kappelissa Lohtajan pitäjästä ja Weikkarin kylässä Mustasaaren pitäjästä, sekä Kuopion läänissä yksi, nim. Wilhelmsdahlin kartanossa Iisalmen pitäjäässä.

Kotimaisen eläinlajin parantamista on hallitus kokenut vaikuttaa niin hyvin palkintojen jakamisella paraista kotimaan rodun eläimistä kuin myös maahan toimittamalla paremman ulkomaalaisen sarvikarjan siintöeläimiä. Wiimeksimainittua tarkoitusta varten määrättiin keisarillisen julistuksen kautta 10 p:ltä Heinäkuuta 1845 valtiovaroista 16,000 hopearuplaa, joilla rahoilla Englannista, Skotlannista ja Saksanmaalta ostettiin:

Vuonna.	Ostettujen eläinten lukumäärä						Näiden eläinten osto ja kuljetus maksoi yhteensä.		Matkakustannukset Suomesta lähetettyin ostelijain käynnistä Englannissa ja Saksanmaalla.	
	Ayrshiren lajia.		Pembroken lajia.		Voigtlandin lajia.					
	Sonneja.	Lehmiä ja hiehoja.	Sonneja.	Lehmiä ja hiehoja.	Sonneja.	Lehmiä ja hiehoja.	Rupla.	kop.	Rupla.	kop.
1847	9	20	3	6	—	—	5,033	46	—	—
1848	12	23	—	—	—	—	5,004	88	—	—
1850	—	—	—	—	15	29	4,622	59	—	—
1852	2	—	—	—	—	—	245	—	—	—
Yhteensä	23	43	3	6	15	29	14,905	93	1,888	65

Näistä eläimistä oli kuljetettaessa kuollut neljä. Jäljellä olevat jaettiin maanomistajain kesken Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeenlinnan sekä Wiipurin lääneissä, niin että 12 sonnia ja 22 lehmää annettiin ilman takaisinmaksun velvollisuutta sekä 28 sonnia ja 53 lehmää saajain velvollisuudella 5 à 8 vuoden kuluessa kruunulle takaisin toimittamaan yhtä monta kanta-eläintä samaa lajia kuin olivat vastaan ottaneet. Lopulla vuotta 1853 tehty yleissilmäys kruunun puolesta Suomeen toimitettujen ulkomaan eläinten kantasukujen vaikutuksesta osottaa:

	Sijoitettuja kantasukuja.		Vuonna 1853 Lokakuussa oli vielä elossa					Oman maan lehmiä, ulkomaan sonnien kanssa pariteltuja.
			sijoitetuista kantasuvuista		kantasukujen siittämistä sikiöistä		Summa.	
	Sonneja.	Lehmiä.	Sonneja.	Lehmiä.	Sonneja.	Lehmiä.		
Ayrshiren lajia	23	40	9	32	57	65	163	1,615
Pembroken lajia	3	6	—	2	7	12	21	343
Voigtlandin lajia	15	28	4	7	2	1	14	—
Yhteensä	41	74	13	41	66	78	198	1,958

Mitä muutoin tulee ulkomaan sarviraavaitten arvoon tässä maassa, eivät mielipiteet vielä näytä täydelleen vakaantuneiksi. Wiimeisessä viisivuotis-kertomuksessansa lausuu Uudenmaan läänin kuvernööri: „Ajatukset siitä, onko ulkomaan lajia pitäminen parempana kuin Suomen, näkyvät olevan hyvin eroavaisia, ja ne, jotka väittävät Suomen lajia paremmaksi kuin ulkomaalaista, perustavat mielensä siihen, että ensinmainittua lajia voipi melkein määrin parantaa sikiöiden huolellisemmalla ruokkimisella ja hoidolla kahdessa tahi useammassa polvessa sekä omille eläimillemme antamalla yhtä runsasta ja voimakasta ruokaa kuin verraten harvat ulkomaan lajiset eläimet saavat.“ Tarkkoja, tosi-asioille perustuvia laskuja, jotka tyydyttäväisesti ratkaisisivat tämän asian, ei kuitenkaan vielä liene saatuna.

TAULUJA.

TABLEAUX.

1. Kaava Uudenmaan läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Nyland.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* peltoa ja peltomaata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niittymaata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita. *Forêts.*	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tonttia. *routes et lieux habités.*	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja. *terrains marécageux.*	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa. *Surface totale.*	15. Edellämainittua maan-ala mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690—1766 Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*	16. 1767—1809 Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*	17. 1810—1860 Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Raseporin länsi kihlakunta.	Karjalohja ynnä Kisko	339,96	78,676	38,838	2,208	5,857	4,826	44,655	3,019	392	1,295	1,474	14,950	—	**78,676**	7,4	67,5	1,8	1781	Karislojo jemte Kisko bohl.	Raseborgs vestra härad.
	Karja	316,09	73,154	36,112	3,249	10,200	3,004	36,356	9,429	417	2,983	3,509	4,007	—	**73,154**	8	49,7	6,5	1780	Karis.	
	Inko	295,85	68,468	33,799	2,640	9,840	10,679	24,547	13,528	698	2,797	2,209	1,530	—	**68,468**	7,9	41,3	11,8	1780	Ingå.	
	Pohja	318,92	73,808	36,435	1,994	5,992	1,264	47,362	10,515	215	401	1,991	4,074	—	**73,808**	5,2	38,3	16	1793	Pojo.	
	Tenhola	472,38	109,322	53,966	3,276	9,148	8,809	62,758	13,098	563	3,286	4,781	3,603	—	**109,322**	25,8	44,1	34,2	1789	Tenala.	
Raseporin itä kihlakunta.	Espoo	278,53	64,459	31,820	2,452	8,764	697	35,854	9,849	291	1,035	1,724	3,793	—	**64,459**	8,6	36,8	17,5	1785	Esbo.	Raseborgs östra härad.
	Kyrksletti	318,42	73,692	36,377	2,730	10,423	6,011	33,013	12,306	481	1,288	2,379	5,061	—	**73,692**	5	58	11	1792	Kyrkslätt.	
	Siuntio	228,34	52,844	26,086	3,152	8,794	1,601	30,802	4,678	373	312	1,578	1,554	—	**52,844**	3,5	37,9	11,1	1791	Sjundeå.	
	Lohja	486,12	112,502	55,533	4,737	11,517	13,326	55,760	3,351	399	467	770	22,175	—	**112,502**	9	90,2	11,8	1785	Lojo.	
	Pusula	263,11	60,890	30,058	1,389	4,645	4,413	41,461	2,161	155	507	2,151	4,008	—	**60,890**	0	50	10,5	1793	Pusula.	
	Wihti	481,13	111,347	54,965	4,275	10,770	16,433	53,678	10,862	340	3,239	4,362	7,388	—	**111,347**	4,9	85,9	19,4	1789	Wichtis.	
	Pyhäjärvi	216,53	50,112	24,737	986	3,415	4,048	29,832	2,279	130	2,650	4,844	1,928	—	**50,112**	0	37,1	11,2	1797	Pyhäjärvi.	
Helsingin kihlakunta.	Helsinki	339,37	78,539	38,770	3,980	16,058	211	43,669	8,399	767	2,871	2,211	373	—	**78,539**	13,3	45,1	13	1775	Helsinge.	Helsinge härad.
	Nurmijärvi	527,29	122,029	60,238	2,420	8,109	17,681	70,582	3,355	455	10,583	5,933	2,911	—	**122,029**	30,4	91,5	0	1771	Nurmijärvi.	
	Tuusula	236,48	54,729	27,017	1,754	6,818	9,319	30,509	1,395	210	1,840	1,465	1,419	—	**54,729**	2,2	52,3	0	1773	Thusby.	
	Mäntsälä	517,10	119,672	59,075	3,355	10,995	17,676	63,344	5,319	488	4,276	9,845	4,374	—	**119,672**	14,9	87,8	16,9	1783	Mäntsälä.	
	Sipoo	308,62	71,422	35,257	2,912	11,222	3,960	42,485	7,820	348	442	1,531	702	—	**71,422**	6,8	55,7	1,6	1770	Sibbo.	
	Porvoo	972,32	225,023	111,080	13,382	37,260	12,485	129,588	18,292	1,062	3,559	4,554	4,841	—	**225,023**	26,5	149,4	43,7	1785	Borgå.	
Pernajan kihlakunta.	Pernaja	471,43	109,102	53,857	5,574	15,315	688	69,964	7,500	563	3,403	2,665	3,430	—	**109,102**	27,2	61,9	7,1	1777	Perno.	Perno härad.
	Myrskylä	191,89	44,409	21,922	1,709	4,061	2,003	27,482	5,481	164	838	1,484	1,187	—	**44,409**	0	36,8	7,5	1789	Mörskom.	
	Laptreski	284,81	65,913	32,537	3,870	9,263	2,753	39,685	4,599	227	1,505	1,788	2,223	—	**65,913**	2	58,8	5,2	1790	Lappträsk.	
	Pyhtää	259,56	60,070	29,653	2,648	7,837	11,378	22,868	4,321	225	2,909	3,763	4,121	—	**60,070**	28,9	23,5	5,6	1763	Pyttis.	
	Elimäki	411,94	95,334	47,061	6,142	15,171	18,657	38,064	5,988	785	4,839	3,288	2,400	—	**95,334**	1,5	60,1	12,4	1792	Elimä.	
	Iitti	1,104,04	255,506	126,128	9,105	15,031	15,439	124,246	30,319	581	10,838	4,505	45,442	—	**255,506**	0	136	120	1815	Ithis.	
	Orimattila	493,06	114,107	56,328	6,476	9,947	1,122	79,748	8,826	310	1,933	1,006	4,739	—	**114,107**	9,5	53,6	7,2	1789	Orimattila med Artsjö kap.	
	Yhteensä	10,133,29	2,345,129	1,157,649	96,415	266,452	188,483	1,278,312	206,689	10,639	70,096	75,810	152,233	—	**2,345,129**	248,5	1,549,3	403	1787	Yhteensä	

1. Kaava Turun ja Porin läänin sekä Ahvenanmaan maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement d'Åbo et de Björneborg avec Åland.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. peltoa ja peltomaata. champs cultivés.	5. niittyä ja niittymaata. prairies.	6. kaskimaata. Forêts.	7. kankaita. Forêts.	8. vuoria. montagnes.	9. teitä ja tonttia. routes et lieux habités.	10. soita. terrains marécageux.	11. nevoja. terrains marécageux.	12. vesiä. eaux.	13. mitatonta. terrains non arpentés.	14. Koko maan-alan summa. Surface totale	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä 1690–1766	16. 1767–1809	17. 1810–1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
		Koko maan-ala *Surface totale en*			Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la*						maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit*					Tuhatta tynnyrin-ala. En milliers de tunland.					
Ahvenanmaan kihlakunta.	Sundi	165,59	38,323	18,918	1,473	2,986	130	19,662	11,869	111	237	287	1,092	476	**38,323**	2,7	17,8	16,1	1804	Sund.	Ålands härad.
	Saltviki	118,75	27,482	13,566	1,162	2,239	62	13,870	8,468	82	359	167	1,073	—	**27,482**	1,4	12,8	11,3	1807	Saltvik.	
	Finströmi	169,51	39,230	19,365	1,551	4,297	173	19,469	10,798	209	270	248	1,221	994	**39,230**	0,1	15,5	—	1819	Finström.	
	Hammarlandi	191,98	44,429	21,932	1,332	4,684	66	24,273	11,709	144	718	1,058	445	—	**44,429**	1	29	13,4	1807	Hammarland.	
	Jomala	124,39	28,787	14,210	1,675	4,749	214	15,497	5,185	361	533	460	113	—	**28,787**	5,4	3,9	18,1	1818	Jomala.	
	Lemlandi	117,35	27,158	13,406	816	2,300	251	13,501	9,021	122	338	649	160	—	**27,158**	1,8	7	17,3	1815	Lemland.	
	Föglö	182,90	42,329	20,895	651	2,583	—	10,458	28,082	65	305	102	83	—	**42,329**	0,8	8,6	33,1	1830	Föglö.	
	Kumlinki	140,56	32,529	16,058	450	1,460	—	21,705	8,614	35	124	70	71	—	**32,529**	1,8	22,5	8,3	1801	Kumlinge.	
Haikon kihlakunta.	Halikko	191,61	44,345	21,890	3,207	8,640	5,773	19,207	4,176	243	1,701	1,198	200	—	**44,345**	0,8	38,4	2,3	1783	Haliko.	Haliko härad.
	Uskela	506,49	117,217	57,863	6,010	22,351	16,045	53,623	10,112	500	4,170	2,798	1,608	—	**117,217**	—	101,9	14	1790	Uskela.	
	Kisko	256,14	59,277	29,261	1,606	4,832	8,681	25,289	8,378	201	1,944	3,139	5,207	—	**59,277**	7,3	52	—	1781	Kisko.	
	Kiikkala	307,42	71,146	35,121	2,141	7,821	7,809	36,367	7,262	262	2,649	4,162	2,673	—	**71,146**	—	63,3	7,8	1787	Kiikala.	
	Perniö	392,25	90,778	44,812	4,494	13,601	12,255	39,144	9,776	592	4,295	3,786	2,835	—	**90,778**	9,7	59,5	12,2	1785	Bjerno.	
	Kemio ynnä Kyrkosundin luosto	545,41	126,224	62,309	4,311	13,398	9,270	51,604	31,999	672	3,059	2,262	1,560	8,089	**126,224**	14,1	98,9	3,8	1781	Kimito med Kyrkosunds skär.	
Pikkiön kihlakunta.	Pikkiö	86,25	19,961	9,854	2,584	4,932	1,120	8,463	2,284	225	224	24	105	—	**19,961**	3,3	14,6	1,8	1780	Piikkis.	Piikkis härad.
	Nummin pitäjä	88,93	20,582	10,160	2,633	3,565	635	8,493	2,246	644	306	2	336	1,722	**20,582**	3	13,3	1,8	1786	S:t Karins.	
	Sauvo	222,96	51,599	25,471	4,322	10,354	3,775	24,848	6,250	406	1,021	354	269	—	**51,599**	3,1	43,7	2,1	1774	Sagu.	
	Paimio	252,24	58,376	28,817	4,341	11,472	2,924	28,920	7,315	460	1,470	1,194	280	—	**58,376**	0,8	54,9	2,6	1784	Pemar.	
	Parkainen	222,80	51,563	25,454	3,461	7,825	996	25,069	11,600	412	1,090	228	290	592	**51,563**	8,4	36,5	3,8	1785	Pargas.	
Maskun kihlakunta.	Masku	190,89	44,177	21,807	2,735	8,283	1,498	23,539	3,705	256	477	2,676	108	900	**44,177**	2,4	29,1	2,5	1788	Masku.	Masku härad.
	Nousiainen	170,69	39,502	19,500	2,883	7,629	3,306	18,206	3,834	252	488	2,733	171	—	**39,502**	0,6	19,7	2,9	1793	Nousis.	
	Pöytyä	594,07	137,485	67,868	5,115	21,174	8,250	64,107	15,390	416	5,017	16,931	1,085	—	**137,485**	—	130,9	6,2	1786	Pöytis.	
	Maarian pitäjä	133,52	30,900	15,253	2,794	5,855	1,810	14,468	3,492	748	644	453	186	450	**30,900**	0,3	19,8	3,4	1794	S:t Marie (Vårfru-kyrka).	
	Raisio	96,07	22,233	10,975	1,931	3,942	233	9,800	3,249	225	124	10	48	2,671	**22,233**	1,1	15,4	2,9	1789	Reso.	
	Lieto	186,21	43,094	21,273	3,597	10,113	2,785	21,072	4,119	249	594	269	296	—	**43,094**	3,2	39,7	—	1782	Lundo.	
	Marttila	535,63	123,961	61,192	5,649	25,721	9,350	66,308	5,278	550	3,666	7,063	376	—	**123,961**	1,5	116,2	3	1790	S:t Mårtens.	
	Siirretään	6,190,61	1,432,687	707,230	72,924	216,806	97,411	676,962	234,211	8,442	35,823	52,323	21,891	15,894	**1,432,687**	74,6	1,064,9	190,7	—	Siirretään.	

1. Kaava Turun ja Porin läänin sekä Ahvenanmaan maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement d'Åbo et de Björneborg avec Åland.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* peltoa ja peltomaata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niittymaata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita. *Forêts.*	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tontteja. *routes et lieux habités.*	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja. *terrains marécageux.*	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa. *Surface totale.*	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690—1766	16. 1767—1809	17. 1810—1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
																Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*					
	Siirretty	6,190,61	1,432,687	707,230	72,924	216,806	97,411	676,962	234,211	8,442	35,823	52,323	21,891	15,894	**1,432,687**	74,6	1,064,9	190,7	—	Siirretty.	
Mynämäen kihlakunta.	Korpo	210,07	48,615	23,998	1,555	4,467	3,756	19,215	18,632	211	281	91	407	—	**48,615**	1,7	37,2	9,9	1798	Korpo.	Wirmo härad.
	Navo	197,30	45,660	22,540	1,644	3,910	645	19,695	15,426	90	464	267	606	2,913	**45,660**	3,7	29,7	8,3	1791	Nagu.	
	Rymättylä Merimaskun k. kanssa	158,29	36,633	18,084	2,255	4,712	2,766	13,959	6,185	157	1,221	826	629	3,923	**36,633**	10,8	15,6	4,3	1774	Rimito (med Merimasku).	
	Lemu	73,72	17,061	8,422	1,830	3,266	4,314	5,150	1,446	187	229	75	114	450	**17,061**	3,7	5,2	4,1	1786	Lemo.	
	Mynämäki	438,87	101,566	50,137	5,886	17,064	56	60,801	5,626	209	528	10,600	444	352	**101,566**	—	101	0,2	1799	Wirmo.	
Wehmaan kihlakunta.	Wehmaa	248,22	57,445	28,357	3,636	7,986	49	25,510	4,004	143	978	1	1,680	13,458	**57,445**	13,9	33,9	6,5	1792	Wehmo.	Wehmo härad.
	Taivassalo	313,10	72,460	35,769	2,611	8,040	2,715	38,540	13,631	132	242	129	211	6,209	**72,460**	2,2	42,6	7,3	1790	Töfsala.	
	Uusikirkko ynnä Uudenkaupungin maaseurakunta	267,98	62,018	30,615	2,362	6,906	1,777	28,802	7,678	302	1,101	1,269	1,894	9,927	**62,018**	4,5	41	6,6	1787	Nykyrka med Nystads landsförsamling.	
	Laitiala Hinnerjoen k:lin kanssa	591,97	136,999	67,628	3,955	15,151	27,819	47,237	10,822	316	4,939	14,780	8,719	3,261	**136,999**	0,2	106,5	27,1	1798	Lethala med Hinnerjoki kapell.	
	Pyhämaa	155,96	36,093	17,817	1,121	4,243	3,157	17,412	5,540	129	322	1,910	2,259	—	**36,093**	—	33,4	2,8	1796	Pyhämaa.	
Ali-Satakunnan kihlakunta.	Ulvila	602,76	139,495	68,860	3,540	17,576	294	93,071	2,676	734	2,912	12,359	6,333	—	**139,495**	—	117,7	14,8	1791	Ulfsby.	Nedre Satakunda härad.
	Norrmarkku	711,03	164,553	81,230	1,673	7,520	156	106,272	10,208	362	3,060	18,554	16,748	—	**164,553**	1,1	106,8	9,6	1800	Norrmark.	
	Nakkila	147,04	34,029	16,798	1,772	6,929	—	21,106	782	183	1,151	1,744	362	—	**34,029**	—	31,1	—	1791	Nakkila.	
	Merikarvia	371,29	85,927	42,417	652	4,643	4,027	48,849	4,942	371	1,936	18,356	2,151	—	**85,927**	—	85,9	—	1795	Sastmola.	
	Siikaisten kappeli	363,77	84,186	41,558	395	3,888	12,348	29,136	7,638	289	1,140	21,517	7,835	—	**84,186**	3	81,2	—	1800	Siikais.	
	Eura Yläneen kirkkokun. kanssa	548,90	127,032	62,708	4,686	17,882	10,050	49,379	10,834	823	3,147	10,898	19,333	—	**127,032**	—	113,9	1,1	1787	Eura med Yläne gäll.	
	Eurajoki	417,49	96,618	47,695	4,659	12,752	3,580	56,812	7,347	652	1,659	6,213	2,944	—	**96,618**	3,2	88,6	4,5	1784	Euraåminne.	
	Lapua	183,38	42,440	20,950	1,588	6,667	2,650	19,125	6,404	300	1,154	2,812	1,740	—	**42,440**	—	40,7	0,8	1789	Lappo.	
	Rauman maaseurakunta	203,13	47,010	23,206	2,037	5,938	2,170	24,425	8,496	302	750	1,717	1,175	—	**47,010**	—	42,1	0,4	1790	Raumo landsförsamling.	
Yli-Satakunnan yli-kihlakunta.	Ikalinen, Kankanpää, Parkano	3,378,33	781,840	385,947	9,338	39,308	80,534	327,967	37,823	936	37,170	197,323	51,441	—	**781,840**	5,5	364,4	411,8	1822	Ikalis. Kankanpää. Parkano.	Öfre Satakunda öfredels härad.
	Kyrö	646,19	149,546	73,822	5,104	10,238	23,025	75,498	7,820	596	1,709	11,658	13,898	—	**149,546**	—	100,2	35,1	1806	Kyrö.	
	Ruovesi	998,69	231,124	114,092	2,135	5,201	41,856	60,327	45,702	1,321	17,356	26,253	30,973	—	**231,124**	—	140	86,1	1813	Ruovesi.	
	Siirretään	17,418,09	4,031,037	1,989,880	137,358	431,093	325,155	1,865,250	473,873	17,187	119,272	411,675	193,787	56,387	**4,031,037**	108,1	2,823,6	832	—	Siirretään.	

1. Kaava Turun ja Porin läänin sekä Ahvenanmaan maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement d'Åbo et de Björneborg avec Åland.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
		Koko maan-ala *Surface totale en*			Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la*						maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit*					Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690–1766	1767–1809	1810–1860	Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*		
		neliövirstan laskun jälkeen.	tynnyrin-alan jälkeen.	hectares.	peltoa ja pelto-maata. champs cultivés.	niittyä ja niitty-maata. prairies.	kaskimaata. Forêts.	kankaita.	vuoria. montagnes.	teitä ja tonttia. routes et lieux habités.	soita. terrains marécageux.	nevoja.	vesiä. eaux.	mitatonta. terrains non arpentés.	Koko maan-alan summa. Surface totale	Tuhatta tynnyrin-ala. En milliers de tunland.					
	Siirretty	17,418,09	4,031,037	1,989,880	137,358	431,093	325,155	1,865,250	473,873	17,187	119,272	411,675	193,787	56,387	**4,031,037**	128,1	2,823,6	832	—	Siirretty.	Öfre Satakunda medledels härad.
Yli-Satakunnan keski-kihlakunta.	Pirkkala	351,85	81,428	40,196	2,310	4,921	1,413	51,223	2,345	217	394	1,597	17,008	—	**81,428**	39,7	32,2	8,4	1771	Birkala.	
	Messukylä	81,94	18,964	9,361	360	788	2,563	6,506	1,242	47	319	558	6,581	—	**18,964**	2,9	11,1	3,7	1794	Messuby.	
	Wesilahti	448,22	103,731	51,206	4,377	10,909	16,859	49,414	4,233	144	1,743	2,200	13,852	—	**103,731**	1,4	61,5	41	1800	Wesilaks.	
	Karkku	254,19	58,827	29,040	3,587	6,811	9,926	22,896	3,413	223	2,180	607	9,184	—	**58,827**	—	45	13,7	1796	Karkku.	
	Mouhijärvi	709,43	164,181	81,046	4,360	12,317	18,349	80,483	13,278	440	5,053	14,472	15,429	—	**164,181**	—	149,3	14,9	1790	Mouhijärvi.	
	Tyrvää	700,68	162,156	80,047	6,302	17,634	16,075	88,663	5,474	521	6,635	10,868	9,984	—	**162,156**	—	148,8	12,7	1786	Tyrvis.	
Yli-Satakunnan ali-kihlakunta.	Huittinen	695,12	160,870	79,412	7,340	24,480	4,865	88,122	6,401	714	4,118	17,880	6,950	—	**160,870**	4,4	155,6	0,4	1787	Hvittis.	Öfre Satakunda nedredels härad.
	Punkalaidun	166,16	38,453	18,982	1,121	4,870	2,550	21,629	550	193	623	6,357	560	—	**38,453**	—	38,5	—	1790	Pungalaitio.	
	Loimaa	863,29	199,789	98,624	7,919	31,028	6,685	123,001	5,918	757	5,141	18,532	808	—	**199,789**	2,5	196,5	0,5	1778	Loimijoki (med Alastaro).	
	Kokemäki	394,78	91,364	45,101	4,853	17,726	2,925	41,018	4,226	703	1,464	10,213	8,236	—	**91,364**	—	91,4	—	1783	Kumo.	
	Köyliö	218,16	50,488	24,923	1,753	5,745	7,000	19,015	361	405	2,250	10,270	3,689	—	**50,488**	—	50,5	—	1794	Kjulo.	
	Säkylä	217,80	50,404	24,881	906	5,415	4,000	17,295	580	111	1,000	2,164	18,933	—	**50,404**	—	50,4	—	1796	Säkylä.	
	Yhteensä	22,519,71	5,211,692	2.572,699	182,546	573,737	418,365	2,474,515	521,894	21,662	150,192	507,393	305,001	56,387	**5,211,692**	179	3,854,4	927,3	1796	Yhteensä.	

1. Kaava Hämeenlinnan läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Tavastehus.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* peltoa ja peltomaata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niittymaata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita.	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tonttia. *routes et lieux habités.*
Yli-Hollolan kihlakunta.	Asikkala	1,726,02	399,451	197,185	16,102	27,905	130,238	99,295	26,358	1,523
	Hollola ynnä Kärkölän kappeli									
	Nastola									
	Orimattila *)	204,54	47,336	23,366	4,414	3,183	19,514	7,927	8,047	595
	Palasjoki	1,473,60	341,034	168,348	4,115	10,275	58,136	91,614	43,220	549
	Kuhmois									
Ali-Hollolan kihlakunta.	Lampi ynnä Kosken kappeli	671,05	155,300	76,662	7,783	14,527	59,774	40,473	3,549	493
	Wanaja ynnä Rengon kappeli	513,72	118,890	58,689	4,729	10,022	24,286	50,139	466	305
	Janakkala	868,41	200,976	99,210	8,146	20,264	55,295	73,272	6,507	748
	Hausjärvi									
	Loppi	533,16	123,387	60,909	2,223	5,827	25,083	46,925	1,845	210
	Hauho	830,88	192,288	94,921	8,054	17,359	58,208	49,658	4,722	787
Yli-Sääksmäen kihlakunta.	Hattula ynnä Tyrvännön kpli	408,56	94,552	46,675	3,832	10,578	34,652	18,090	307	234
	Jämsä ynnä Hämeenlinnan läänin osa Korpilahden kappelia	1,675,12	387,682	191,375	3,774	9,018	110,416	83,029	55,150	666
	Längelmäki ynnä Kuorehveden kappeli	682,99	158,064	78,027	2,257	4,899	45,095	35,038	22,636	257
	Pelkäne	290,06	67,128	33,137	3,652	5,780	15,791	15,930	1,781	184
	Sahalahti	182,39	42,209	20,836	1,896	3,940	10,512	8,360	3,243	86
Satakunnan kihlakunta.	Orihvesi ynnä Eräjärven kappeli	699,34	161,848	79,895	3,936	8,167	48,384	41,849	19,998	488
	Kangasala ynnä Kuhmalahden kappeli	585,02	135,390	66,834	5,382	10,814	40,274	25,377	7,057	298
	Pirkkala *)	74,17	17,162	8,472	753	2,120	8,535	1,740	20	27
	Lempälä	272,81	63,136	31,166	3,509	6,556	15,059	23,522	1,516	205
	Kivikirkko ynnä Teiskon kpli *)	524,87	121,470	59,962	3,628	7,558	29,865	33,285	11,818	493
	Ruovesi *)	625,06	144,656	71,408	1,734	3,633	37,730	42,621	15,962	301
	Wesilahti *)	15,07	3,489	1,722	53	390	1,904	—	—	—
Ali-Sääksmäen kihlakunta.	Akas ynnä Kylmäkosken kappeli	205,35	47,523	23,459	2,924	7,941	23,685	3,647	379	213
	Kalvola	335,89	77,734	38,373	1,648	5,717	22,280	25,803	754	166
	Somero ynnä Ylistaron kappeli	447,78	103,628	51,155	3,709	14,913	50,306	18,570	2,403	506
	Sääksmäki	293,85	67,996	33,566	4,482	11,094	21,479	6,559	644	188
	Tammela ynnä Humppilan, Perttulan ja Jokioisten kplit	1,075,62	248,927	122,880	7,421	29,036	87,134	62,096	3,407	647
	Urjala	520,07	120,358	59,414	3,162	11,740	40,137	29,402	5,871	335
	Punkalaitio *)	52,60	12,172	6,009	205	1,473	3,554	3,954	208	17
	Yhteensä	15,788	3,653,786	1,803,654	113,523	264,729	1,077,326	938,175	247,868	10,521

Pitäjän suomalainen nimi.	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja.	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa. *Surface totale.*	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690—1766	16. 1767—1809	17. 1810—1860	18. Kaikkien mitausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*					
Asikkala	12,344	14,758	70,928	—	**399,451**	1,3	323,2	75,1	1775	Asikkala.	Öfre Hollola härad.
Hollola ynnä Kärkölän kappeli										Hollola med Kärkölä kapell.	
Nastola										Nastola.	
Orimattila *)	999	852	1,805	—	**47,336**	—	37,6	9,6	1806	Orimattila.	
Palasjoki	20,567	13,011	99,547	—	**341,034**	5,6	183,1	83,7	1808	Padasjoki.	
Kuhmois										Kuhmois.	
Lampi ynnä Kosken kappeli	8,140	4,985	15,576	—	**155,300**	0,1	111,4	44,3	1805	Lampis med Koskis kapell.	Nedre Hollola härad.
Wanaja ynnä Rengon kappeli	12,689	8,170	8,084	—	**118,890**	—	104,5	14,4	1796	Wonå med Renko kapell.	
Janakkala	19,833	10,883	6,028	—	**200,976**	0,1	158	36	1796	Janakkala.	
Hausjärvi										Hausjärvi.	
Loppi	14,398	15,892	10,984	—	**123,387**	—	90,2	33	1812	Loppis.	
Hauho	13,573	5,676	34,251	—	**192,288**	16	133,3	35,3	1793	Hauho.	
Hattula ynnä Tyrvännön kpli	3,057	7,069	16,733	—	**94,552**	3	77,7	13,8	1789	Hattula med Tyrväntö k.	Öfre Sääksmäki härad.
Jämsä ynnä Hämeenlinnan läänin osa Korpilahden kappelia	28,024	24,665	72,940	—	**387,682**	—	328,4	13,2	1794	Jämsä med Tavastehus läns andel af Korpilaks kapell.	
Längelmäki ynnä Kuorehveden kappeli	11,338	10,822	25,722	—	**158,064**	—	158,1	—	1791	Längelmäki med Kuorehvesi kapell.	
Pelkäne	2,481	1,104	20,425	—	**67,128**	10,3	39	12,8	1802	Pelkäne.	
Sahalahti	2,347	2,635	9,190	—	**42,209**	0,4	29,7	12,6	1809	Sahalaks.	
Orihvesi ynnä Eräjärven kappeli	8,084	10,196	20,746	—	**161,848**	1,3	137	16,5	1795	Orihvesi med Eräjärvi kap.	Satakunda härad.
Kangasala ynnä Kuhmalahden kappeli	3,096	3,616	39,476	—	**135,390**	—	126,7	8,7	1789	Kangasala med Kuhmalaks kapell.	
Pirkkala *)	356	18	3,593	—	**17,162**	—	17,2	—	1768	Birkala.	
Lempälä	2,609	1,171	8,989	—	**63,136**	—	48,5	14,8	1794	Lempälä.	
Kivikirkko ynnä Teiskon kpli *)	3,538	4,516	26,769	—	**121,470**	13,2	82,8	25	1802	Messuby med Teisko kapell.	
Ruovesi *)	10,395	8,770	23,510	—	**144,656**	—	106,7	20,1	1802	Ruovesi.	
Wesilahti *)	—	—	1,142	—	**3,489**	—	3,5	—	1783	Wesilaks.	
Akas ynnä Kylmäkosken kappeli	2,221	2,417	4,096	—	**47,523**	0,2	40,3	7,2	1787	Akkas med Kylmäkoski k.	Nedre Sääksmäki härad.
Kalvola	5,506	7,286	8,574	—	**77,734**	—	77,7	—	1796	Kalvola.	
Somero ynnä Ylistaron kappeli	3,333	4,991	4,897	—	**103,628**	—	90,7	12,8	1794	Somero med Sommarnäs k.	
Sääksmäki	1,064	1,615	20,871	—	**67,996**	—	44,3	23,7	1807	Sääksmäki.	
Tammela ynnä Humppilan, Perttulan ja Jokioisten kplit	16,490	25,169	17,527	—	**248,927**	—	211,4	36,4	1800	Tammela med Humppila, Berttula och Jokkis k.	
Urjala	10,590	11,364	7,757	—	**120,358**	—	104,6	15,5	1790	Urdiala.	
Punkalaitio *)	2,346	130	285	—	**12,172**	—	10,3	1,9	1787	Punkalaitio.	
Yhteensä	219,418	201,781	580,445	—	**3,653,786**	51,5	2,875,9	566,4	1796	Yhteensä.	

*) Hämeenlinnan läänin osa.

1. Kaava Wiipurin läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Wiborg.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* peltoa ja peltomaata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niittymaata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita. *Forêts.*	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tonttia. *routes et lieux habités.*
Strandan kihlakunta.	Wiipuri	959,25	221,998	109,587	7,497	25,043	50,558	74,287	12,284	620
	Kakkis	197,11	45,618	22,519	2,250	6,061	12,218	10,911	435	217
	Uusikirkko	912,82	211,253	104,283	5,919	15,414	57,164	85,548	5	715
	Kuolemajärvi	186,96	43,268	21,359	1,418	3,623	14,229	11,869	—	120
	Koivisto	295,09	68,293	33,712	2,009	7,483	16,076	28,063	731	286
Kymmenen kihlakunta.	Kymi	218,32	50,525	24,941	2,130	6,667	1,253	26,115	5,330	472
	Suurisaari	25,98	6,012	2,968	4	127	—	3,179	2,548	36
	Pyhtää	240,64	55,691	27,491	1,752	7,538	33	30,428	2,979	274
	Säkkjärvi	805,28	186,364	91,997	5,062	14,832	73,715	42,316	4,751	818
	Sippola	409,19	94,698	46,747	3,341	5,886	26,705	34,209	1,209	281
	Wehkalahti	624,01	144,414	71,289	4,075	12,432	32,847	55,559	6,003	592
	Wirolahti	769,20	178,014	87,875	5,168	17,843	44,220	64,467	10,379	611
Lappveden kihlakunta.	Lemi	216,27	50,050	24,707	1,742	6,206	21,790	3,542	2,043	182
	Lappvesi	672,20	155,566	76,794	4,556	11,061	70,913	15,836	9,804	576
	Luumäki	718,65	166,315	82,099	1,933	4,824	60,243	23,995	3,413	539
	Savitaipal ynnä Suomenniemen kappeli	894,90	207,105	102,235	3,462	8,889	78,777	29,948	13,317	469
	Taipalsaari	729,74	168,882	83,367	2,203	4,763	29,572	20,159	3,174	93
	Walkeala	927,77	214,711	105,990	5,470	10,797	73,256	51,845	5,340	775
Jääsken kihlakunta.	Joutseno	351,42	81,329	40,147	2,848	5,700	31,784	8,956	1,763	284
	Jääskis ynnä Kirvuksen kappeli	710,76	164,490	81,199	6,356	12,773	78,043	30,850	9,386	618
	Ruokolahti ynnä Rautjärven kappeli	1,527,85	353,588	174,545	5,403	13,981	151,270	67,066	15,088	777
	Antrea	1,057,27	244,681	120,784	8,227	21,021	80,805	51,017	10,258	582
	Siirretään	13,450,68	3,112,865	1,536,635	82,825	222,964	1,905,471	770,165	120,240	9,937

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja. *terrains marécageux.*	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa. *Surface totale.*	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690–1766 (Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*)	16. 1767–1809	17. 1810–1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Strandan kihlakunta.	Wiipuri	18,172	17,728	9,282	6,527	**221,998**	—	34,5	175,7	1825	Wiborgs.	Strandna härad.
	Kakkis	9,050	3,634	842	—	**45,618**	—	—	45,6	1835	S:t Johannis (Kakkis).	
	Uusikirkko	13,454	22,626	10,408	—	**211,253**	—	—	211,2	1836	Nykyrka.	
	Kuolemajärvi	3,995	2,726	5,288	—	**43,268**	—	—	43,3	1833	Kuolemajärvi.	
	Koivisto	8,217	4,268	1,160	—	**68,293**	—	0,9	67,4	1833	Björkö.	
Kymmenen kihlakunta.	Kymi	2,885	4,094	1,579	—	**50,525**	—	—	49,5	1830	Kymmene.	Kymmene härad.
	Suurisaari	60	27	31	—	**6,012**	—	—	6	1847	Hogland.	
	Pyhtää	4,406	7,770	511	—	**55,691**	—	—	55,7	1831	Pyttis.	
	Säkkjärvi	25,447	10,187	9,236	—	**186,364**	—	—	177,2	1831	Säkkjärvi.	
	Sippola	10,211	12,575	281	—	**94,698**	—	—	94,4	1831	Sippola.	
	Wehkalahti	14,933	13,872	4,101	—	**144,414**	—	—	138,3	1831	Wekkelaks.	
	Wirolahti	16,305	13,056	5,965	—	**178,014**	—	7,8	169,3	1831	Wederlaks.	
Lappveden kihlakunta.	Lemi	5,517	429	8,599	—	**50,050**	—	—	50	1841	Klemis.	Lappvesi härad.
	Lappvesi	13,324	14,226	15,270	—	**155,566**	—	—	154,2	1833	Lappvesi.	
	Luumäki	27,643	22,844	20,881	—	**166,315**	—	—	145,4	1833	Luumäki.	
	Savitaipal ynnä Suomenniemen kappeli	17,342	10,363	44,538	—	**207,105**	—	—	207,1	1834	Savitaipal med Suomenniemi kapell.	
	Taipalsaari	3,741	4,588	100,589	—	**168,882**	—	—	68,3	1829	Taipalsaari.	
	Walkeala	27,617	11,081	28,530	—	**214,711**	—	—	214,7	1831	Walkeala.	
Jääsken kihlakunta.	Joutseno	3,326	5,432	21,236	—	**81,329**	—	—	81,3	1837	Joutseno.	Jääskis härad.
	Jääskis ynnä Kirvuksen kappeli	11,192	3,226	12,046	—	**164,490**	—	—	164,5	1835	Jääskis med Kirvus kapell.	
	Ruokolahti ynnä Rautjärven kappeli	18,559	16,616	64,828	—	**353,588**	—	—	350,7	1836	Ruokolaks med Rautjärvi kapell.	
	Antrea	21,166	10,791	40,814	—	**244,681**	—	—	244,7	1836	S:t Antrea.	
	Siirretään	276,562	212,159	406,015	6,527	**3,112,865**	—	43,2	2,914,5	—	Siirretään.	

1. Kaava Wiipurin läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Wiborg.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. peltoa ja peltomaata. champs cultivés.	5. niittyä ja niittymaata. prairies.	6. kaskimaata. Forêts.	7. kankaita. Forêts.	8. vuoria. montagnes.	9. teitä ja tonttia. routes et lieux habités.	10. soita. terrains marécageux.	11. nevoja. terrains marécageux.	12. vesiä. eaux.	13. mitatonta. terrains non arpentés.	14. Koko maan-alan summa. Surface totale.	15. 1690—1766	16. 1767—1809	17. 1810—1860	18. Kaikkien mittausten keskituosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
		Koko maan-ala *Surface totale en*			Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la*						maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit*					Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années*					
											Tuhatta tynnyrin-ala. En milliers de tunland.										
	Siirretty	13,450,68	3,112,865	1,536,635	82,825	222,964	1,005,471	770,165	120,240	9,937	276,562	212,159	406,015	6,527	**3,112,865**	—	43,2	2,914,5	—	Siirretty.	
Euräpään kihlakunta.	Kivennapa	638,75	147,825	72,972	2,411	5,587	46,553	21,478	—	285	27,630	38,930	2,422	2,529	**147,825**	—	147,8	—	1790?	Kivinebb.	Euräpää härad.
	Pyhäristi	1,103,60	255,404	126,078	7,693	15,729	51,946	62,850	107	864	61,744	17,790	36,681	—	**255,404**	—	71,5	176	1825	Mohla.	
	Rautus	291,55	67,474	33,308	2,438	3,435	25,018	13,702	6,748	472	1,105	13,024	1,532	—	**67,474**	—	67,5	—	1774	Rautus.	
	Walkjärvi	459,41	106,321	52,484	3,227	6,255	36,615	21,294	19	415	15,426	6,438	16,632	—	**106,321**	—	58,3	48	1805	Walkjärvi.	
	Räisälä	415,62	96,185	47,481	4,525	11,076	27,420	17,211	2,629	291	6,134	1,497	25,402	—	**96,185**	—	—	96,2	1836	Räisälä.	
Käkisalmen kihlakunta.	Käkisalmi ynnä Kaukolan kappeli	486,91	112,685	55,626	6,265	12,984	26,207	32,261	8,136	555	6,383	2,058	17,836	—	**112,685**	—	—	112,7	1836	Kexholm med Kaukola kapell.	Kexholms härad.
	Pyhäjärvi	553,23	128,033	63,202	4,232	8,420	40,829	32,378	242	937	5,072	14,444	21,479	—	**128,033**	—	59,3	47,7	1805	Pyhäjärvi.	
	Sakkola	567,57	131,351	64,840	3,989	8,818	31,535	30,800	2	265	40,532	1,454	13,956	—	**131,351**	—	76,9	53,5	1803	Sakkola.	
	Hiitola	485,22	112,293	55,432	5,985	11,604	46,936	28,383	7,328	195	8,121	1,124	2,617	—	**112,293**	—	—	112,3	1841	Hiitola.	
Kurkijoen kihlakunta.	Kurkijoki	479,99	111,083	54,835	5,603	12,327	26,984	15,375	32,784	433	7,431	9,168	978	—	**111,083**	—	107,2	3,9	1787	Kronoborg.	Kronoborgs härad.
	Jaakima	667,05	154,374	76,205	9,075	18,635	40,515	8,228	44,889	281	11,685	12,912	8,154	—	**154,374**	—	64,4	90	1816	Jakimvaara.	
	Parikkala	860,05	199,039	98,254	8,758	20,357	93,497	9,633	4,470	673	25,966	4,274	31,411	—	**199,039**	—	5	194	1834	Parikkala.	
Sortavalan kihlakunta.	Uukuniemi	571,80	132,330	65,323	2,267	7,362	50,285	12,505	1,284	257	6,089	23,656	28,625	—	**132,330**	—	—	132,3	1840	Uukuniemi.	Sordavala härad.
	Ruskiala ynnä Leppälahden kappeli	906,16	209,713	103,523	3,406	11,541	56,338	37,596	3,171	356	36,370	24,340	36,595	—	**209,713**	—	—	209,7	1847	Ruskeala med Leppälaks kapell.	
	Sortavala	747,15	172,911	85,356	11,524	26,301	59,729	18,646	42,877	640	2,367	4,165	6,662	—	**172,911**	—	—	172,9	1855	Sordavala.	
Salmen kihlakunta.	Impilahti	817,90	189,284	93,438	2,860	13,590	38,580	48,980	19,000	490	32,300	16,842	16,642	—	**189,284**	—	—	189,3	1839	Impilaks.	Salmis härad.
	Suistamo	1,400,28	324,063	159,970	2,124	11,471	57,890	81,573	783	209	46,157	106,635	17,221	—	**324,063**	—	—	324,1	1836	Suistamo.	
	Salmi	1,275,70	295,233	145,739	5,298	13,801	38,197	106,429	1,015	597	66,884	55,812	7,200	—	**295,233**	—	—	295,2	1850	Salmis.	
	Suojärvi ynnä Korpiselän kappeli	4,380,74	1,013,826	500,465	1,954	6,538	109,222	315,802	608	598	161,038	335,864	82,202	—	**1,013,826**	—	—	1,013,8	1847	Suojärvi med Korpiselkä kapell.	
	Yhteensä	30,559,36	7,072,292	3,491,166	176,459	448,795	1,909,767	1,685,289	296,332	18,750	844,996	902,586	780,262	9,056	**7,072,292**	—	701,1	6,186,1	1834	Yhteensä.	

1. Kaava Mikkelin läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de S:t Michel.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* peltoa ja peltomaata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niittymaata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita. *Forêts.*	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tonttia. *routes et lieux habités.*	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja. *terrains marécageux.*	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa. *Surface totale.*	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690—1766 Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*	16. 1767—1809	17. 1810—1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Rantasalmen kihlakunta.	Sulkava	687,41	159,085	78,531	2,816	8,392	48,398	30,696	7,602	233	13,426	2,973	44,549	—	**159,085**	—	53,4	104,9	1824	Sulkava	Rantasalmi härad.
	Kerimäki	1,556,27	360,165	177,792	5,200	13,455	86,960	63,870	6,705	456	53,300	8,633	121,586	—	**360,165**	—	47,7	191	1822	Kerimäki.	
	Sääminki	1,513,79	350,333	172,938	5,113	12,899	74,362	60,161	18,132	589	19,296	4,699	155,082	—	**350,333**	—	68,9	281,4	1825	Sääminki.	
	Rantasalmi	1,704,22	394,405	194,694	9,098	17,659	91,095	47,069	41,507	251	43,603	6,140	137,983	—	**394,405**	—	158,8	235,6	1812	Rantasalmi.	
	Heinävesi	1,033,30	239,134	118,046	2,105	3,048	56,845	42,745	29,850	123	25,760	16,586	62,072	—	**239,134**	—	173	47,5	1798	Heinävesi.	
Mikkelin kihlakunta.	Ristiina	639,96	148,104	73,110	3,152	8,299	54,669	12,553	15,623	77	9,695	2,574	41,462	—	**148,104**	—	26,9	121,2	1825	Kristina.	S:t Michels härad.
	Mikkeli	1,127,17	260,859	128,770	7,224	17,742	96,495	26,923	12,410	554	41,499	12,227	45,785	—	**260,859**	—	67,2	193,1	1820	S:t Michels.	
	Hirvensalmi	678,10	156,932	77,468	2,006	3,893	45,323	16,695	4,779	335	13,745	5,057	65,099	—	**156,932**	—	113,1	43,6	1805	Hirvensalmi.	
	Kangasniemi	1,163,40	269,243	132,909	3,421	9,415	85,670	43,903	4,977	483	49,810	12,810	58,754	—	**269,243**	—	181,1	86,8	1803	Kangasniemi.	
Heinolan kihlakunta.	Hartola	797,64	184,597	91,125	3,556	9,516	56,143	25,750	7,455	457	29,020	5,011	47,689	—	**184,597**	—	75,7	108,9	1827	Gustaf Adolfs.	
	Joutsa	791,90	183,268	90,468	1,773	4,249	39,352	33,356	5,751	336	44,382	16,554	37,515	—	**183,268**	—	123,8	58,1	1805	Joutsa.	Heinola härad.
	Heinola	574,63	132,986	65,647	1,417	6,600	29,728	29,892	24,211	181	5,200	6,094	29,663	—	**132,986**	—	110,9	11,3	1789	Heinola.	
	Korpilahti	395,79	91,598	45,216	1,197	1,757	13,832	22,083	21,346	101	4,488	1,777	25,017	—	**91,598**	—	26,2	38,3	1817	Korpilaks.	
	Mäntyharju	1,323,71	306,343	151,223	3,638	11,718	82,831	70,265	24,791	388	39,520	8,626	64,566	—	**306,343**	—	134,7	171,6	1811	Mäntyharju.	
	Syssmä	1,097,79	254,059	125,414	5,650	13,650	52,880	46,431	34,072	250	24,648	5,829	70,649	—	**254,059**	—	155,4	98,7	1810	Syssmä.	
Jokkaan kihlakunta.	Juva	1,324,31	306,482	151,292	6,107	16,070	99,542	27,114	22,237	368	54,014	26,850	54,180	—	**306,482**	—	266,6	39,9	1787	Jokkas.	Jokkas härad.
	Puumala	1,009,85	233,708	115,368	2,218	4,903	60,072	22,385	32,841	122	18,185	1,698	91,284	—	**233,708**	—	43	190,7	1825	Puumala.	
	Joroinen	714,28	165,305	81,601	3,616	9,308	32,760	34,862	2,063	166	31,496	13,407	37,627	—	**165,305**	—	89,7	71,8	1812	Jorois.	
	Pieksämäki ynnä Haukivuoren kappeli	2,097,88	485,507	239,666	4,898	10,877	105,734	110,312	7,207	516	83,867	75,406	86,690	—	**485,507**	—	347,8	133	1803	Pieksämäki med Haukivuori kapell.	
	Yhteensä	20,231,40	4,682,113	2,311,278	74,205	183,450	1,212,691	767,065	323,559	5,986	604,954	232,951	1,277,252	—	**4,682,113**	—	2,263,9	2,227,4	1811	Yhteensä.	

1. Kaava Kuopion läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Kuopio.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala neliövirstan laskun jälkeen. *Surface totale en*	2. Koko maan-ala tynnyrin-alan jälkeen. *Surface totale en*	3. Koko maan-ala hectares. *Surface totale en*	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää peltoa ja peltomaata. *D'après les différents arpentages, la* champs cultivés.	5. niittyä ja niittymaata. prairies.	6. kaskimaata. Forêts.	7. kankaita. Forêts.	8. vuoria. montagnes.	9. teitä ja tonttia. routes et lieux habités.	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen soita. *superficie exprimée en tunland, soit* terrains marécageux.	11. nevoja. terrains marécageux.	12. vesiä. eaux.	13. mitatonta. terrains non arpentés.	14. Koko maan-alan summa. Surface totale.	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä 1690–1766 *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* Tuhatta tynnyrin-ala. En milliers de tunland.	16. 1767–1809	17. 1810–1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Rautalammen kihlakunta.	Rautalampi ynnä Suonenjoen ja Hankasalmen kappelit	2,727,58	631,239	311,605	3,575	7,379	149,037	15,198	173,433	655	70,666	50,551	160,745	—	**631,239**	25,6	434,5	10,4	1779	Rautalampi med Suonenjoki och Hankasalmi kapeller.	Rautalampi härad.
	Leppävirta	1,513,59	350,287	172,916	3,209	6,965	89,886	33,650	83,024	322	31,637	16,451	85,143	—	**350,287**	—	246,2	16,9	1784	Leppävirta.	
Kuopion kihlakunta.	Kuopio ynnä Karttulan, Maaningan ja Tuusniemen kappelit	3,098,21	717,013	353,946	8,280	18,476	226,541	146,254	47,684	680	16,779	44,689	207,630	—	**717,013**	5,2	492,9	11,3	1780	Kuopio med Karttula, Maaninka och Tuusniemi kapeller.	Kuopio härad.
	Pielavesi	2,128,24	492,535	243,135	4,251	9,504	97,741	102,674	30,407	441	91,030	68,177	88,310	—	**492,535**	—	347,6	27,6	1789	Pielavesi.	
Iisalmen kihlakunta.	Iisalmi ynnä Kiuruveden ja Lapinlahden kappelit	4,530,04	1,048,378	517,521	6,726	19,256	245,776	196,221	27,497	451	230,693	229,570	92,188	—	**1,048,378**	—	911,8	42,9	1784	Iisalmi med Kiuruvesi och Lapinlaks kapeller.	Iisalmi härad.
	Nilsiä	1,802,83	417,226	205,959	3,697	6,199	90,000	149,625	3,500	460	49,300	49,000	65,445	—	**417,226**	—	306	39,3	1785	Nilsiä.	
Pielisjärven kihlakunta.	Nurmis ynnä Rautavaaran kappeli	3,635,92	841,453	415,375	5,661	23,065	169,134	180,128	31,382	517	160,731	181,023	88,062	1,750	**841,453**	—	—	761,7	1844	Nurmis med Rautavaara kapell.	Pielisjärvi härad.
	Pielisjärvi ynnä Juugan kappeli	4,593,58	1,063,083	524,780	6,096	33,067	260,869	189,696	26,361	215	158,792	204,153	181,434	2,400	**1,063,083**	—	—	887	1842	Pielisjärvi med Juuga k:ll.	
Ilomantsin kihlakunta.	Ilomantsi ja Eno ynnä osan Suojärven pitäjästä	5,415,20	1,253,229	618,644	5,859	44,687	213,630	337,209	51,490	786	162,539	294,535	139,994	2,500	**1,253,229**	—	55,2	1,047,4	1847	Ilomants och Eno med Suojärvi socknedel.	Ilomants härad.
	Pelkijärvi	254,55	58,909	29,080	1,506	6,507	21,595	5,917	1,427	150	9,642	5,716	6,449	—	**58,909**	—	—	53,1	1860	Pelgjärvi.	
	Tohmajärvi ynnä Kihtelysvaaran kappeli	1,624,53	375,961	185,589	5,576	19,710	120,182	52,023	8,393	499	64,736	62,473	42,369	—	**375,961**	—	180,1	140,3	1812	Tohmajärvi med Kiihtelysvaara kapell.	
Liperin kihlakunta.	Kaavi	1,096,48	253,756	125,264	2,809	10,513	81,646	40,126	14,373	384	16,434	48,264	39,207	—	**253,756**	—	40,6	213,1	1821	Kaavi.	Libelits härad.
	Kide ynnä Bräkylän kappeli	1,520,92	351,984	173,753	6,072	13,423	104,747	23,831	9,048	105	40,786	61,549	92,423	—	**351,984**	—	195,5	64,1	1805	Kides med Bräkylä kapell.	
	Kesälahti	496,85	114,984	56,761	1,387	2,825	26,414	10,551	8,142	60	10,248	14,349	41,008	—	**114,984**	—	10,1	63,9	1816	Kesälaks.	
	Liperi ynnä Kontiolahden ja Polvijärven kappelit	2,968,18	686,921	339,092	12,179	58,292	114,749	101,270	19,636	1,959	96,387	65,056	217,393	—	**686,921**	—	13,9	445,5	1834	Libelits med Kontiolax och Polvijärvi kapeller.	
	Yhteensä	37,406,70	8,656,958	4,273,420	76,883	279,868	2,011,947	1,584,373	535,797	7,684	1,210,400	1,395,556	1,547,800	6,650	**8,656,958**	30,8	3,234,4	3,824,5	1814	Yhteensä.	

1. Kaava Waasan läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Wasa.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* peltoa ja pelto-maata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niitty-maata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita. *Forêts.*	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tonttia. *routes et lieux habités.*
Pietarsaaren kihlakunta.	Lohtaja	1,965,87	454,956	224,585	9,433	38,073	38,839	171,290	3,167	1,142
	Kälviö	660,46	152,848	75,452	643	7,605	4,375	38,292	643	225
	Kokkola	2,012,37	465,717	229,897	6,243	38,689	—	201,336	11,579	717
	Kruunukylä	431,78	99,926	49,327	3,316	16,246	—	49,480	2,155	229
	Pietarsaari	896,90	207,568	102,464	5,202	26,356	—	109,001	7,605	531
Lapuan kihlakunta.	Uusi-Karlepyy	704,14	162,958	80,443	4,517	20,416	—	85,949	6,249	721
	Lapua	1,533,88	354,983	175,234	7,155	29,704	—	165,621	12,553	535
	Wöyri	693,46	160,486	79,222	2,185	17,208	—	87,525	13,108	795
	Maanlahti	577,28	133,598	65,949	1,433	10,584	—	89,531	2,748	242
Korsholman kihlakunta.	Mustasaari	689,29	159,521	78,746	2,597	22,652	—	117,193	5,343	447
	Laihia	724,12	167,580	82,724	1,633	12,684	—	94,452	1,797	80
	Wähäkyrö	152,11	35,201	17,377	1,513	7,417	547	15,567	1,051	123
	Isokyrö	728,77	168,658	83,256	4,173	20,730	21,420	48,322	8,142	922
Ilmajoen kihlakunta.	Lappvärtti	1,275,09	295,091	145,669	4,602	29,355	85,222	83,906	11,703	442
	Närpiö	882,64	204,267	100,834	4,396	24,811	—	123,317	5,467	1,025
	Ilmajoki	3,096,06	716,515	353,700	3,637	32,655	75,022	338,017	11,865	699
	Teuva	528,28	122,258	60,351	947	11,363	—	61,505	1,235	224
Laukkaan kihlakunta.	Wiitasaari	4,109,80	951,139	469,520	2,394	11,940	60,605	218,169	52,364	503
	Saarijärvi	2,881,39	666,834	329,176	4,000	15,070	90,546	133,858	47,187	379
	Laukas	2,056,97	476,041	234,993	5,168	12,568	91,820	84,038	75,113	216
	Kuivasmäki	411,62	95,260	47,024	569	1,449	19,396	15,541	15,735	70
Kuortaneen kihlakunta.	Keuru	2,389,61	553,022	272,994	2,601	8,729	95,279	108,751	54,366	303
	Virtaa	1,739,97	402,677	198,778	3,818	11,516	38,069	110,538	55,292	438
	Kuortane	1,424,23	329,605	162,706	3,816	13,651	—	150,254	6,307	462
	Alajärvi	1,438,55	332,919	164,342	3,324	12,495	13,696	93,277	17,333	837
	Lappajärvi	1,346,02	311,505	153,771	6,529	21,146	7,433	80,313	13,745	958
	Yhteensä	35,350,66	8,181,133	4,038,534	95,844	475,112	642,269	2,875,043	443,852	13,265

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja. *terrains marécageux.*	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa *Surface totale.*	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690—1766 (Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*)	16. 1767—1809	17. 1810—1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Pietarsaaren kihlakunta.	Lohtaja	10,272	159,713	23,027	—	**454,956**	37,3	92	325,5	1805	Lohteå.	Pedersö härad.
	Kälviö	749	92,822	7,494	—	**152,848**	116,8	36	—	1774	Kelviå.	
	Kokkola	28,365	168,271	10,517	—	**465,717**	—	8,2	458,1	1838	Gamla-Karleby.	
	Kruunukylä	4,400	21,124	2,976	—	**99,926**	—	99,9	—	1775	Kronoby.	
	Pietarsaari	9,656	44,546	4,671	—	**207,568**	9,8	70	127,8	1813	Pedersö.	
Lapuan kihlakunta.	Uusi-Karlepyy	4,091	38,523	2,492	—	**162,958**	27,5	135,7	—	1788	Nykarleby.	Lappo härad.
	Lapua	1,614	134,724	3,077	—	**354,983**	209,2	48,5	97,2	1778	Lappo.	
	Wöyri	13,078	23,977	2,610	—	**160,486**	91,7	68,6	—	1767	Wörå.	
	Maanlahti	6,420	21,018	1,622	—	**133,598**	133,6	—	—	1762	Maalaks.	
Korsholman kihlakunta.	Mustasaari	267	6,812	4,210	—	**159,521**	88,6	39,2	28,4	1780	Mustasaari.	Korsholms härad.
	Laihia	17,376	36,447	3,111	—	**167,580**	167,6	—	—	1752	Laihela.	
	Wähäkyrö	1,105	7,323	555	—	**35,201**	35,1	—	—	1753	Lillkyro.	
	Isokyrö	12,385	50,842	1,722	—	**168,658**	99,8	37,9	31,1	1775	Storkyro.	
Ilmajoen kihlakunta.	Lappvärtti	13,683	59,510	6,668	—	**295,091**	35	119,1	141,1	1805	Lappfjärd.	Ilmola härad.
	Närpiö	10,447	29,624	5,180	—	**204,267**	42,3	145	16,8	1786	Närpes.	
	Ilmajoki	21,767	227,655	5,198	—	**716,515**	688,8	28,1	—	1760	Ilmola.	
	Teuva	24,490	22,228	266	—	**122,258**	122,3	—	—	1764	Östermark.	
Laukkaan kihlakunta.	Wiitasaari	163,638	274,323	167,203	—	**951,139**	—	552,3	398,8	1810	Wiitasaari.	Laukkas härad.
	Saarijärvi	136,261	175,579	63,954	—	**666,834**	—	270,6	396,7	1811	Saarijärvi.	
	Laukas	52,323	45,584	109,211	—	**476,041**	—	134,4	226,2	1816	Laukkas.	
	Kuivasmäki	18,911	17,343	6,246	—	**95,260**	—	54,1	34,9	1805	Kuivasmäki.	
Kuortaneen kihlakunta.	Keuru	80,405	124,259	78,329	—	**553,022**	—	105,9	170,9	1820	Keuru.	Kuortane härad.
	Virtaa	49,974	66,974	66,058	—	**402,677**	—	79,6	275,2	1825	Wirdois.	
	Kuortane	2,463	132,017	20,635	—	**329,605**	49,6	109,9	141,9	1790	Kuortane.	
	Alajärvi	30,102	149,959	11,896	—	**332,919**	—	88	240,3	1824	Alajärvi.	
	Lappajärvi	20,725	114,946	45,710	—	**311,505**	—	125,1	155,3	1820	Lappajärvi.	
	Yhteensä	734,967	2,246,143	654,638	—	**8,181,133**	1,955	2,448,1	3,266,2	1803	Yhteensä.	

1. Kaava Oulun läänin maan-alasta.

Exposé de la superficie du gouvernement de Uleåborg.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Koko maan-ala *Surface totale en* neliövirstan laskun jälkeen.	2. tynnyrin-alan jälkeen.	3. hectares.	4. Eri aikoina tehtyjen mittausten mukaan sisältää *D'après les différents arpentages, la* pelto ja peltomaata. *champs cultivés.*	5. niittyä ja niittymaata. *prairies.*	6. kaskimaata. *Forêts.*	7. kankaita. *Forêts.*	8. vuoria. *montagnes.*	9. teitä ja tonttia. *routes et lieux habités.*
Salon kihlakunta.	Hailuoto	127,87	29,593	14,608	1,130	5,859	18,164	1,277	—	45
	Haapajärvi	1,554,79	359,824	177,624	9,406	42,822	5,905	128,498	13,353	510
	Haapavesi	903,53	209,102	103,221	1,882	20,068	2,224	86,004	3,130	269
	Kärsämäki	546,94	126,576	62,483	700	6,402	700	43,368	374	150
	Pyhäjärvi	1,236,47	286,153	141,257	2,909	24,051	8,507	67,300	12,870	197
	Pyhäjoki	1,167,29	270,145	133,354	5,270	38,300	9,775	136,424	8,881	496
	Salo	826,53	191,281	94,424	2,464	22,601	18,533	55,661	3,464	502
	Kalajoki	765,01	177,045	87,396	4,903	27,264	45,511	39,421	12,970	439
	Evijärvi	674,76	156,160	77,087	3,089	16,191	18,600	50,398	955	183
	Ylivieska	460,57	106,589	52,617	4,742	15,115	31,784	11,685	2,232	74
	Siikajoki	1,455,84	336,922	166,318	3,832	48,869	85,265	74,023	—	769
	Piippola	1,860,51	430,574	212,549	3,946	62,190	48,328	88,736	204	818
Kemin kihlakunta.	Kemi	4,319,16	999,576	493,431	3,442	18,361	5,997	111,978	5,245	313
	Ali-Tornio	1,056,66	244,542	120,716	1,945	25,525	24,758	62,176	1,517	103
	Yli-Tornio	5,798,98	1,342,046	662,488	1,543	14,576	—	122,066	13,063	116
	Rovaniemi	7,704,55	1,783,048	880,185	2,065	23,646	—	418,091	4,386	617
	Kemijärvi	14,299,96	3,309,411	1,633,659	—	—	—	—	—	—
	Kuolajärvi									
Oulun kihlakunta.	Oulu	647,32	149,807	73,952	4,654	10,845	—	67,617	14	477
	Muhos	2,922,93	676,446	333,922	4,673	32,603	—	284,181	1,667	491
	Liminko	1,335,80	309,142	152,601	5,023	46,542	76,431	119,006	—	489
	Ii	2,226,94	515,377	254,411	2,272	18,778	—	126,439	25	430
	Kiminki	1,125,55	260,484	128,585	2,293	17,696	—	128,333	—	284
	Pudasjärvi	10,379,22	2,402,042	1,185,744	2,745	42,516	37,816	488,623	10,415	687
	Kuusamo	8,961,75	2,074,000	1,023,809	—	—	—	—	—	—
Kajanin kihlakunta.	Hyrynsalmi	4,207,86	973,816	480,714	3,543	37,970	70,589	273,017	7,670	539
	Suomussalmi	5,943,11	1,375,402	678,953	1,369	14,954	43,437	198,529	15,287	210
	Paltamo	3,299,76	763,657	376,972	5,969	58,733	15,113	336,484	11,681	889
	Sotkamo	6,710,76	1,553,058	766,651	8,342	29,764	150,000	206,595	10,582	1,075
	Kuhmoniemi									
Lappinmaan kihlakunta.	Muonioniska	1,763,29	408,074	201,441	286	2,759	188	22,314	103	17
	Enontekinen	8,542,62	1,977,000	975,926	—	—	—	—	—	—
	Sodankylä	12,768,55	2,955,000	1,458,706	—	—	—	—	—	—
	Kittilä									
	Utsjoki ja Inari	19,258,69	4,457,000	2,200,153	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä	134,853,57	31,208,892	15,405,957	94,437	725,300	717,625	3,748,244	140,088	11,189

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	10. maan-ala tynnyrin-alan laskun jälkeen *superficie exprimée en tunland, soit* soita. *terrains marécageux.*	11. nevoja. *terrains marécageux.*	12. vesiä. *eaux.*	13. mitatonta. *terrains non arpentés.*	14. Koko maan-alan summa. *Surface totale*	15. Edellämainittua maan-alaa mitattuna seuraavain vuosien välillä *De la surface ci-devant sont arpentés entre les années* 1690—1766	16. 1767—1809	17. 1810—1860	18. Kaikkien mittausten keskivuosi. *Année moyenne des différents arpentages.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*
		Tuhatta tynnyrin-ala. *En milliers de tunland.*									
Salon kihlakunta.	Hailuoto	1,137	1,799	182	—	**29,593**	29,6	—	—	1766	Karlö.
	Haapajärvi	9,869	120,307	17,504	11,650	**359,824**	—	87,6	260,8	1822	Haapajärvi.
	Haapavesi	4,431	82,650	7,669	775	**209,102**	56,1	152,2	—	1781	Haapavesi.
	Kärsämäki	2,000	65,333	1,049	6,500	**126,576**	—	120,1	—	1790	Kärsämäki.
	Pyhäjärvi	21,329	53,311	32,254	63,425	**286,153**	—	—	222,7	1841	Pyhäjärvi.
	Pyhäjoki	4,628	58,453	7,918	—	**270,145**	—	111,5	158,6	1820	Pyhäjoki.
	Salo	13,782	68,166	3,733	2,075	**191,281**	—	153	36,2	1801	Salo.
	Kalajoki	6,564	38,032	1,941	—	**177,045**	110,8	8,6	57,6	1786	Kalajoki.
	Evijärvi	497	60,941	5,306	—	**156,160**	—	—	156,2	1839	Evijärvi.
	Ylivieska	4,725	35,656	576	—	**106,589**	—	—	106,6	1834	Ylivieska.
	Siikajoki	9,177	110,502	4,485	—	**336,922**	140,9	180,5	15,5	1773	Siikajoki.
	Piippola	8,191	176,890	9,746	31,525	**430,574**	—	217,6	181,5	1808	Piippola.
Kemin kihlakunta.	Kemi	20,704	115,122	10,814	707,600	**999,576**	—	—	292	1834	Kemi.
	Ali-Tornio	40,976	72,919	14,623	—	**244,542**	—	16,7	227,8	1825	Nedertorneå.
	Yli-Tornio	52,065	73,484	8,396	1,056,737	**1,342,046**	—	—	213,1	1832	Öfvertorneå.
	Rovaniemi	70,620	57,552	28,471	1,177,600	**1,783,048**	—	—	605,4	1857	Rovaniemi.
	Kemijärvi	—	—	—	3,309,411	**3,309,411**	—	—	—	—	Kemiträsk.
	Kuolajärvi										Kuolajärvi.
Oulun kihlakunta.	Oulu	2,671	58,076	5,453	—	**149,807**	4	78,1	67,7	1801	Uleå.
	Muhos	25,167	181,272	12,392	134,000	**676,446**	—	349,4	193	1813	Muhos.
	Liminko	8,704	50,510	2,437	—	**309,142**	309,1	—	—	1761	Limingo.
	Ii	7,695	110,969	13,652	235,117	**515,377**	—	249,7	29,6	1783	Ijo.
	Kiminki	3,406	99,029	9,443	—	**260,484**	—	260,5	—	1780	Kiminki.
	Pudasjärvi	153,636	277,177	78,827	1,309,600	**2,402,042**	—	—	1,092,4	1855	Pudasjärvi.
	Kuusamo	—	—	—	2,074,000	**2,074,000**	—	—	—	—	Kuusamo.
Kajanin kihlakunta.	Hyrynsalmi	159,679	143,165	48,044	229,600	**973,816**	—	—	744,2	1856	Hyrynsalmi.
	Suomussalmi	49,453	38,078	27,285	986,800	**1,375,402**	—	—	388,6	1859	Suomussalmi.
	Paltamo	70,129	209,951	23,508	31,200	**763,657**	—	—	732,5	1851	Paltamo.
	Sotkamo	183,133	78,587	39,780	845,200	**1,553,058**	—	—	707,9	1854	Sotkamo.
	Kuhmoniemi										Kuhmoniemi.
Lappinmaan kihlakunta.	Muonioniska	6,261	9,913	2,273	363,960	**408,074**	—	—	44,1	1839	Muonioniska.
	Enontekinen	—	—	—	1,977,000	**1,977,000**	—	—	—	—	Enontekis lappmark.
	Sodankylä	—	—	—	2,955,000	**2,955,000**	—	—	—	—	Sodankylä.
	Kittilä										Kittilä.
	Utsjoki ja Inari	—	—	—	4,457,000	**4,457,000**	—	—	—	—	Utsjoki och Enare.
	Yhteensä	940,629	2,447,844	417,761	21,965,775	**31,208,892**	650,5	1,985,5	6,534	1828	Yhteensä.

Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*: Salo härad. Kemi härad. Uleå härad. Kajana härad. Lappmarkens härad.

2. Taulu, osottava Uudenmaan läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de Nyland au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. ménages.	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. propriétés de terre.	4. Ihmisiä keski-määrin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. ménage.	5. Ihmisiä keski-määrin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. propriété.	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. propriété.	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle. ménage.	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. personne.	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. propriété.	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. personne.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Raseporin länsi kihlakunta.	Karjalohja ynnä Kisko	3,086	745	149	4,14	20,71	528,02	105,60	25,49	14,82	0,72	Karislojo jemte Kisko bohl.	Raseborgs vestra härad.
	Karja	4,424	950	241	4,65	18,35	303,54	77	16,53	13,48	0,73	Karis.	
	Inko	3,904	957	221	4,08	17,66	309,81	71,54	17,53	11,95	0,68	Ingå.	
	Pohja	3,339	739	150	4,52	22,26	492,05	99,87	22,10	13,29	0,60	Pojo.	
	Tenhola	4,607	1,011	212	4,55	21,73	515,67	108,13	23,73	15,45	0,71	Tenala.	
Raseporin itä kihlakunta.	Espoo	3,594	754	182	4,76	19,75	354,17	85,48	17,93	13,47	0,68	Esbo.	Raseborgs östra härad.
	Kyrksletti	4,456	971	211	4,59	21,12	349,25	75,89	16,53	12,94	0,61	Kyrkslätt.	
	Siuntio	3,457	677	185	5,10	18,68	285,64	78,05	15,28	17,04	0,91	Sjundeå.	
	Lohja	5,801	1,095	273	5,29	21,25	412,09	102,74	19,39	17,35	0,82	Lojo.	
	Pusula	2,562	488	126	5,25	20,33	483,25	124,77	23,76	11,01	0,54	Pusula.	
	Wihti	5,478	946	166	5,79	33	670,76	117,70	20,32	25,75	0,78	Wichtis.	
	Pyhäjärvi	2,358	401	81	5,88	29,11	618,66	124,96	21,25	12,17	0,42	Pyhäjärvi.	
Helsingin kihlakunta.	Helsinki	6,565	715	299	9,18	21,95	262,67	109,84	11,96	13,31	0,61	Helsinge.	Helsinge härad.
	Nurmijärvi	5,279	646	231	8,17	22,85	528,26	188,89	23,11	10,48	0,46	Nurmijärvi.	
	Tuusula	3,720	455	169	8,17	22,01	323,84	120,28	14,71	10,38	0,47	Thusby.	
	Mäntsälä	5,971	785	281	7,60	21,25	425,87	152,44	20,04	11,94	0,56	Mäntsälä.	
	Sipoo	5,277	600	280	8,79	18,84	255,07	119,03	13,53	10,40	0,55	Sibbo.	
	Porvoo	14,948	1,887	960	7,92	15,57	234,39	119,25	15,05	13,95	0,90	Borgå.	
Pernajan kihlakunta.	Pernaja	6,325	788	477	8,02	13,26	228,72	138,45	17,24	11,69	0,88	Perno.	Perno härad.
	Myrskylä	2,082	310	160	6,71	13,01	277,55	143,25	21,32	10,68	0,82	Mörskom.	
	Laptreski	4,113	529	341	7,77	11,76	193,29	124,59	16,02	11,35	0,95	Lappträsk.	
	Pyhtää	2,782	351	235	7,92	11,84	255,61	171,13	21,59	11,27	0,95	Pyttis.	
	Elimäki	6,539	699	440	9,35	14,86	216,67	136,38	14,57	13,96	0,94	Elimä.	
	Iitti	9,487	1,124	735	8,44	12,90	347,62	227,31	26,93	12,39	0,96	Ithis.	
	Orimattila	6,860	807	519	8,50	13,22	219,85	141,39	16,63	12,48	0,94	Orimattila med Artsjö kapell.	
	Rautaruukit, vaskikaivannot, tehtaat y. m.	2,524	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Jernbruken, grufvorna, fabriker etc.	
	Yhteensä	129,538	19,430	7,324	6,68	17,69	320,20	120,70	18,10	13,16	0,74	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Turun ja Porin läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement d'Åbo et de Björneborg au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. *ménages.*	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. *propriétés de terre.*	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. *ménage.*	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. *propriété.*	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. *propriété.*	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle. *ménage.*	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. *personne.*	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. *propriété.*	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. *personne.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Ahvenanmaan kihlakunta.	Sundi	2,231	383	137	5,83	16,28	279,73	100,06	17,18	10,75	0,66	Sund.	Ålands härad.
	Saltviki	1,600	300	123	5,33	13,01	223,43	91,61	17,18	9,45	0,73	Saltvik.	
	Finströmi	2,469	458	168	5,39	14,70	233,51	85,66	15,89	9,23	0,63	Finström.	
	Hammarlandi	2,323	481	173	4,83	13,43	256,82	92,37	19,13	7,70	0,57	Hammarland.	
	Jomala	1,969	376	162	5,24	12,15	177,70	76,56	14,62	10,34	0,85	Jomala.	
	Lemlandi	1,711	315	128	5,43	13,37	212,17	86,22	15,87	6,38	0,48	Lemland.	
	Föglö	2,072	372	156	5,57	13,28	271,34	113,79	20,43	4,17	0,31	Föglö.	
	Kumlinki	1,807	284	160	6,36	11,29	203,31	114,54	18	2,81	0,25	Kumlinge.	
Halikon kihlakunta.	Halikko	3,507	753	197	4,66	17,80	225,10	58,89	12,64	11,20	0,91	Halikko.	Haliko härad.
	Uskela	6,985	1,412	314	4,94	22,25	373,30	83,01	16,78	19,11	0,86	Uskela.	
	Kisko	2,640	558	106	4,73	24,91	559,22	106,23	22,45	15,15	0,60	Kisko.	
	Kiikkala	3,196	626	125	5,11	25,57	569,17	113,65	22,26	17,13	0,67	Kiikala.	
	Perniö	6,026	1,355	280	4,45	21,52	324,21	66,99	15,06	16,05	0,75	Bjerno.	
	Kemiö ynnä Kyrkosundin luoto	8,265	1,708	483	4,84	17,11	261,33	73,90	15,27	8,93	0,52	Kimito med Kyrkosunds skär.	
Piikkiön kihlakunta.	Piikkiö	1,867	385	136	4,85	13,73	146,77	51,85	10,69	19	1,38	Piikkis.	Piikkis härad.
	Nummen pitäjä	1,913	381	117	5,02	16,35	175,91	54,02	10,76	22,50	1,38	S:t Karins.	
	Sauvo	3,857	743	268	5,19	14,39	192,53	69,45	13,38	16,13	1,12	Sagu.	
	Paimio	4,162	863	276	4,82	15,08	211,51	67,64	14,03	15,73	1,04	Pemar.	
	Parkainen	3,909	817	277	4,79	14,11	186,15	63,11	13,19	12,49	0,89	Pargas.	
Maskun kihlakunta.	Masku	2,152	387	170	5,56	12,66	259,82	114,15	20,53	16,09	1,27	Masku.	Masku härad.
	Nousiainen	2,404	496	196	4,85	12,27	201,54	79,64	16,43	14,71	1,20	Nousis.	
	Pöytyä	6,148	973	258	6,32	23,83	532,89	141,30	22,36	19,83	0,83	Pöytis.	
	Maarian pitäjä	2,648	481	159	5,51	16,65	194,34	64,24	11,67	17,57	1,06	S:t Marie (Vårfru-kyrka).	
	Raisio	2,120	348	134	6,09	15,82	165,92	63,88	10,49	14,41	0,91	Reso.	
	Lieto	3,199	586	223	5,46	14,35	193,25	73,54	13,47	16,13	1,12	Lundo.	
	Marttila	5,965	1,134	319	5,26	18,70	388,59	109,31	20,78	17,71	0,95	S:t Mårtens.	
	Siirretään	87,145	16,975	5,245	—	—	—	—	—	—	—	Siirretään.	

2. Taulu, osottava Turun ja Porin läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement d'Åbo et de Björneborg au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. *ménages.*	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. *propriétés de terre.*	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. *ménage.*	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. *propriété.*	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. *propriété.*	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle. *ménage.*	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. *personne.*	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. *propriété.*	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. *personne.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
	Siirretty	87,145	16,975	5,245	—	—	—	—	—	—	Siirretty.	
Mynämäen kihlakunta.	Korpo	3,028	727	243	4,17	12,46	200,06	66,87	16,06	6,40	0,51	Korpo.
	Navo	1,969	505	163	3,90	12,08	280,12	90,42	23,19	10,09	0,83	Nagu.
	Rymättylä ynnä Merimaskun kappeli	2,603	595	182	4,37	14,30	201,28	61,57	14,07	12,39	0,87	Rimito med Merimasku kapell.
	Lemu ynnä Louhisaaren kappeli	1,642	314	133	5,23	12,35	128,27	54,33	10,39	13,76	1,11	Lemo med Willnäs kapell.
	Mynämäki	5,792	1,340	404	4,32	14,33	251,40	75,80	17,53	14,57	1,02	Wirmo.
Wehmaan kihlakunta.	Wehmaa	4,175	859	290	4,86	14,39	198,09	66,87	13,76	12,54	0,87	Wehmo.
	Taivassalo	4,842	1,025	274	4,72	17,67	264,45	70,69	14,96	9,53	0,54	Töfsala.
	Uusikirkko ynnä Uudenkaup. maaseurakunta	4,318	878	278	4,92	15,53	223,09	70,64	14,36	8,50	0,55	Nykyrka med Nystads landsförsamling.
	Laitiala Hinnerjoen kappelin kanssa	6,852	1,340	288	5,11	23,79	475,69	102,24	19,99	13,73	0,58	Lethala med Hinnerjoki kapell.
	Pyhämaa	2,648	565	131	4,69	20,21	275,52	63,88	13,63	8,56	0,42	Pyhämaa.
Ali-Satakunnan kihlakunta.	Ulvila ynnä Norrmarkkun ja Nakkilan kappelit	19,576	3,503	549	5,59	35,66	615,81	96,51	17,27	12,72	0,36	Ulfsby med Norrmark och Nakkila kapeller.
	Merikarvia Siikaisten kappelin kanssa	7,026	1,122	238	6,26	29,52	714,76	151,62	24,21	4,40	0,14	Sastmola med Siikais kapell.
	Eura Yläneen kirkkokunnan kanssa	6,664	1,061	214	6,28	31,14	593,61	119,72	19,06	21,90	0,70	Eura med Yläne gäll.
	Eurajoki	5,916	1,139	219	5,19	27,01	441,18	84,83	16,33	21,27	0,79	Euraåminne.
	Lapua	2,233	474	83	4,71	26,90	511,33	89,54	19,01	19,13	0,71	Lappo.
	Rauman maaseurakunta	1,816	352	78	5,16	23,28	602,69	133,55	25,89	26,12	1,12	Raumo landsförsamling.
Yli-Satakunnan yli-kihlakunta.	Ikaalinen											Ikalis.
	Kankaanpää	21,248	3,251	650	6,54	32,69	1,202,83	240,49	36,80	14,37	0,44	Kankaanpää.
	Parkano											Parkano.
	Kyrö	7,487	1,335	277	5,61	27,03	539,88	112,02	19,97	18,43	0,68	Kyrö.
	Ruovesi	4,864	650	127	7,48	38,30	1,819,87	355,58	47,52	16,81	0,44	Ruovesi.
Yli-Satakunnan keski-kihlakunta.	Pirkkala	4,021	718	135	5,60	29,79	603,17	113,41	20,25	17,11	0,57	Birkala.
	Messykylä	657	116	20	5,66	32,85	948,20	163,50	28,86	18	0,55	Messuby.
	Wesilahti	5,856	1,027	256	5,70	22,88	405,20	101	17,71	17,10	0,75	Wesilaks.
	Siirretään	212,378	39,871	10,477	—	—	—	—	—	—	—	Siirretään.

Wirmo härad.

Wehmo härad.

Nedre Satakunda härad.

Öfre Satakunda öfredels härad.

Öfre Satakunda medledels härad.

2. Taulu, osottava Turun ja Porin läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement d'Åbo et de Björneborg au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. ménages.	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. propriétés de terre.	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. ménage.	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. propriété.	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. propriété.	7. huonekunnalle ménage.	8. hengelle. personne.	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. propriété.	10. hengelle. personne.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
	Siirretty	212,378	39,871	10,477	—	—	—	—	—	—	—	Siirretty.	
Yli-Satakunnan keski-kihlakunta.	Karkku	3,834	663	183	5,78	20,95	321,46	88,73	15,34	19,60	0,94	Karkku.	Öfre Satakunda medledels härad.
	Mouhijärvi	8,121	1,310	256	6,20	31,72	641,33	125,33	20,22	17,03	0,54	Mouhijärvi.	
	Tyrvää	10,220	1,840	354	5,55	28,87	458,07	88,13	15,87	17,80	0,62	Tyrvis.	
Yli-Satakunnan ali-kihlakunta.	Huittinen	10,821	2,162	350	5,01	30,92	459,63	74,41	14,87	20,97	0,68	Hvittis.	Öfre Satakunda nedredels härad.
	Punkalaidun	2,227	446	87	4,99	25,69	441,99	86,22	17,27	12,89	0,50	Punkalaitio.	
	Loimaa ynnä Alastaro	13,338	2,662	432	5,01	30,88	462,47	75,05	14,98	18,33	0,59	Loimijoki med Alastaro.	
	Kokemäki	7,079	1,461	273	4,85	25,93	334,70	62,54	12,91	17,78	0,69	Kumo.	
	Köyliö	2,185	420	68	5,20	32,13	742,47	120,21	23,11	25,78	0,80	Kjalo.	
	Säkylä	1,651	330	56	5	29,48	900,07	152,74	30,54	16,48	0,55	Säkylä.	
	Yhteensä	271,854	51,165	12,536	5,31	21,68	415,73	101,86	19,17	14,56	0,67	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Hämeenlinnan läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement Tavastehus au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. ménages.	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. propriétés de terre.	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. ménage.	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. propriété.	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* talolle. propriété.	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* huonekunnalle. ménage.	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* hengelle. personne.	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. propriété.	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. personne.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Yli-Hollolan kihlakunta.	Asikkala	19,830	3,900	1,457	5,08	13,61	274,16	102,42	20,14	11,05	0,81	Asikkala.	Öfre Hollola härad.
	Hollola ynnä Kärkölän kappeli											Hollola med Kärkölä kapell.	
	Nastola											Nastola.	
	Orimattila	2,476	516	165	4,80	15,01	286,88	91,74	19,12	26,75	0,78	Orimattila.	
	Palasjoki	7,926	1,484	343	5,35	23,10	994,26	229,80	43,02	12	0,52	Padasjoki.	
	Kuhmois											Kuhmois.	
Ali-Hollolan kihlakunta.	Lampi ynnä Kosken kappeli	8,093	1,686	494	4,80	16,38	314,37	92,11	19,19	15,76	0,96	Lampis med Koskis kapell.	Nedre Hollola härad.
	Wanaja ynnä Rengon kappeli ja Hämeenlinnan maaseurakunta	5,109	977	266	5,22	19,20	446,95	121,68	23,27	17,78	0,92	Wonå med Renko kapell och Tavastehus landsförsamling.	
	Janakkala	9,718	1,820	414	5,33	23,47	485,44	110,42	20,68	19,68	0,84	Janakkala.	
	Hausjärvi											Hausjärvi.	
	Loppi	4,876	855	182	5,70	26,79	677,95	144,31	25,30	12,21	0,46	Loppis.	
	Hauho ynnä Tuuloisen ja Luopioisen kappelit	9,029	1,716	504	5,26	17,91	381,52	112,05	21,29	15,98	0,89	Hauho med Tuulois och Luopiois kapeller.	
Yli-Sääksmäen kihlakunta.	Hattula ynnä Tyrvännön kappeli	4,362	948	260	4,60	16,77	363,66	99,73	21,67	14,74	0,88	Hattula med Tyrväntö kapell.	Öfre Sääksmäki härad.
	Jämsä ynnä Hämeenlinnan läänin osa Korpilahden kappelia	11,308	1,893	469	5,97	24,11	826,61	204,80	34,28	8,05	0,33	Jämsä med Tavastehus läns andel af Korpilaks.	
	Längelmäki ynnä Kuorehveden kappeli	4,600	766	180	6	25,55	878,13	206,34	34,36	12,54	0,49	Längelmäki med Kuorehvesi kapell.	
	Pelkäne	3,385	678	229	4,99	14,78	293,13	99	19,83	15,95	1,08	Pelkäne.	
	Sahalahti	1,658	318	97	5,21	17,09	435,14	132,73	25,45	19,55	1,14	Sahalaks.	
Satakunnan kihlakunta.	Orihvesi ynnä Eräjärven kappeli	6,112	1,035	291	5,90	21	556,18	156,37	26,48	13,53	0,64	Orihvesi med Eräjärvi kapell.	Satakunda härad.
	Kangasala ynnä Kuhmalahden kappeli	5,941	1,218	323	4,87	18,39	419,16	111,15	22,78	16,66	0,91	Kangasala med Kuhmalaks kapell.	
	Pirkkala	998	223	40	4,47	24,95	429,05	76,95	17,19	18,83	0,75	Birkala.	
	Lempälä	3,353	784	177	4,27	18,94	356,70	80,53	18,82	19,82	1,05	Lempälä	
	Kivikirkko ynnä Teiskon kappeli	6,423	1,460	188	4,39	34,16	646,11	83,19	18,92	19,30	0,56	Messuby med Teisko kapell.	
	Ruovesi	4,259	663	108	6,42	39,43	1,339,40	218,18	33,96	16,05	0,41	Ruovesi.	
	Wesilahti	156	30	5	5,20	31,20	697,80	116,30	22,36	10,60	0,34	Wesilaks.	
Ali-Sääksmäen kihlakunta.	Akas ynnä Kylmäkosken kappeli	3,004	609	153	4,93	19,63	310 60	78,03	15,81	19,11	0,97	Akkas med Kylmäkoski kapell.	Nedre Sääksmäki härad.
	Kalvola	2,784	544	105	5,11	26,51	740,32	142,89	27,92	15,70	0,59	Kalvola.	
	Somero ynnä Ylistaron kappeli	5,089	1,026	193	4,96	26,36	536,93	101	20,36	19,22	0,73	Somero med Sommarnäs kapell.	
	Sääksmäki	3,759	798	232	4,71	16,20	293,08	85,20	18,08	19,32	1,19	Sääksmäki.	
	Tammela ynnä Humppilan, Perttulan ja Jokioisten kappelit	12,701	2,464	412	5,15	30,82	604,19	101,02	19,59	18,01	0,58	Tammela, med Humppila, Berttula och Jokkis kapeller.	
	Urjala	6,630	1,311	189	5,05	35,07	636,81	91,80	18,15	16,73	0,48	Urdiala.	
	Punkalaitio	812	141	33	5,75	24,60	368,84	86,32	14,99	6,21	0,25	Punkalaitio.	
	Yhteensä	154,391	29,863	7,509	5,17	20,56	486,59	122,35	23,67	15,12	0,74	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Wiipurin läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de Wiborg au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. *ménages.*	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. *propriétés de terre.*	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. *ménage.*	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. *propriété.*	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. *propriété.*	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle *ménage.*	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. *personne.*	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. *propriété.*	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. *personne.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Rannan kihlakunta.	Wiipuri	12,364	2,363	781	5,23	15,83	284,24	93,94	17,95	9,60	0,61	Wiborgs.	Stranda härad.
	Kakkis	3,870	632	266	6,12	14,54	171,49	72,18	11,78	8,46	0,58	S:t Johannis (Kakkis).	
	Uusikirkko	10,186	1,886	887	5,40	11,48	238,16	112,01	20,73	6,67	0,58	Nykyrka.	
	Kuolemajärvi	2,232	367	254	6,08	8,78	170,34	117,89	19,38	5,58	0,64	Kuolemajärvi.	
	Koivisto	6,017	910	632	6,61	9,52	108,05	75,04	11,35	3,18	0,33	Björkö.	
Kymin kihlakunta.	Kymi	3,334	427	262	7,80	12,72	192,84	118,31	15,15	8,13	0,64	Kymmene.	Kymmene härad.
	Suurisaari	979	147	141	6,65	6,94	42,63	40,89	6,14	0,03	0,04	Hogland.	
	Pyhtää	2,565	428	238	5,99	10,77	233,99	130,11	21,71	7,36	0,68	Pyttis.	
	Säkjärvi	9,321	1,180	788	7,89	11,82	236,50	157,93	19,99	6,42	0,54	Säkkjärvi.	
	Sippola, Wehkalahti	10,170	1,346	849	7,55	11,97	281,63	177,64	23,51	8,73	0,74	Sippola. Wekkelaks.	
	Wirolahti	9,163	1,337	766	6,85	11,96	232,39	133,14	19,42	6,75	0,56	Wederlaks.	
Lappeen kihlakunta.	Lemi	3,445	419	275	8,22	12,52	182	119,45	14,52	6,33	0,51	Klemis.	Lappvesi härad.
	Lappee	6,013	973	698	6,17	8,61	222,84	159,88	25,87	6,53	0,75	Lappvesi.	
	Luumäki	4,520	673	375	6,71	12,05	443,50	247,12	36,79	5,15	0,43	Luumäki.	
	Savitaipal ynnä Suomenniemen kappeli	7,543	1,198	611	6,29	12,34	338,96	172,87	27,45	5,67	0,46	Savitaipal med Suomenniemi kapell.	
	Taipalsaari	3,179	603	364	5,27	8,73	463,96	280,06	53,12	6,05	0,69	Taipalsaari.	
	Walkeala	7,013	883	549	7,94	12,77	391,09	243,16	30,61	9,96	0,78	Walkeala.	
Jääsken kihlakunta.	Joutseno	2,934	446	378	6,57	7,76	217,78	182,35	27,71	7,53	0,97	Joutseno.	Jääskis härad.
	Jääski ynnä Kirvuksen kappeli	7,322	1,018	743	7,19	9,85	221,38	161,58	22,46	8,55	0,87	Jääskis med Kirvus kapell.	
	Ruokolahti ynnä Rautjärven kappeli	10,473	1,327	1,026	7,89	10,20	344,62	266,45	33,76	5,27	0,52	Ruokolaks med Rautjärvi kapell.	
	Antrea	8,975	1,216	920	7,38	9,75	265,95	201,21	27,26	8,94	0,92	S:t Andrea.	
Äyräpään kihlakunta.	Kivennapa	7,617	1,129	642	6,74	11,86	230,25	130,93	19,40	3,75	0,32	Kivinebb.	Euräpää härad.
	Pyhäristi (Muola)	10,525	1,751	997	6,01	10,55	256,17	145,86	24,26	7,72	0,73	Mohla.	
	Rautus	3,702	829	528	4,46	7,01	127,79	81,75	18,22	4,62	0,66	Rautus.	
	Walkjärvi	4,930	1,026	744	4,80	6,62	142,90	103,62	21,56	4,34	0,65	Walkjärvi.	
	Siirretään	158,392	24,514	14,714	—	—	—	—	—	—	—	Siirretään.	

2. Taulu, osottava Wiipurin läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de Wiborg nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. *ménages.*	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. *propriétés de terre.*	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. *ménage.*	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. *propriété.*	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* talolle. *propriété.*	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* huonekunnalle. *ménage.*	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* hengelle. *personne.*	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. *propriété.*	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. *personne.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
	Siirretty	158,392	24,514	14,714	—	—	—	—	—	—	—	Siirretty.	
Käkisalmen kihlakunta.	Räisälä	4,411	643	542	6,86	8,13	177,46	149,58	21,80	8,35	1,03	Räisälä.	Kexholms härad.
	Käkisalmi ynnä Kaukolan kappeli	4,784	712	614	6,71	7,79	183,52	158,26	23,55	10,20	1,31	Kexholm med Kaukola kapell.	
	Pyhäjärvi	4,669	795	612	5,87	7,62	209,20	161,04	27,42	6,92	0,91	Pyhäjärvi.	
	Sakkola	7,149	1,078	814	6,63	8,78	161,36	121,84	18,37	4,90	0,56	Sakkola.	
	Hiitola	5,505	774	684	7,11	8,04	164,17	145,08	20,39	8,75	1,09	Hiitola.	
Kurkijoen kihlakunta.	Kurkijoki	5,530	847	757	6,52	7,30	146,74	131,26	20,08	7,40	1,01	Kronoborg.	Kronoborgs härad.
	Jaakima	8,128	1,045	976	7,77	8,32	158,16	147,72	18,99	9,30	1,12	Jakimvaara.	
	Parikkala	9,572	1,086	940	8,81	10,18	211,74	183,27	20,79	9,32	0,91	Parikkala.	
Sortavalan kihlakunta.	Uukuniemi	3,589	393	344	9,13	10,43	384,68	336,71	36,87	6,59	0,63	Uukuniemi.	Sordavala härad.
	Ruskiala ynnä Leppälahden kappeli	4,756	486	450	9,78	10,56	466,02	431,50	44,09	7,57	0,72	Ruskeala med Leppälaks kapell.	
	Sortavala	11,551	1,233	1,151	9,36	10,03	150,22	140,23	14,96	10,01	1	Sordavala.	
Salmin kihlakunta.	Impilahti	6,399	539	509	11,87	12,57	371,87	351,17	29,58	5,62	0,45	Impilaks.	Salmis härad.
	Suistamo	4,394	415	394	10,58	11,15	822,49	780,87	73,75	5,39	0,48	Suistamo.	
	Salmi	7,358	825	805	8,91	9,14	366,74	357,85	40,12	6,58	0,72	Salmis.	
	Suojärvi ynnä Korpiselän kappeli	5,114	480	473	10,65	10,81	2,143,39	2,112,13	198,24	4,13	0,38	Suojärvi med Korpiselkä kapell.	
	Yhteensä	251,301	35,865	24,779	7,06	10,14	285,37	197,19	28,14	7,12	0,70	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Mikkelin läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de S:t Michel au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. ménages.	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. propriétés de terre.	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. ménage.	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. propriété.	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* talolle. propriété.	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* huonekunnalle. ménage.	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland“ soit sur chaque* hengelle. personne.	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. propriété.	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. personne.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Rantasalmen kihlakunta.	Sulkava	4,918	675	352	7,29	13,97	451,95	235,68	32,35	8	0,57	Sulkava.	Rantasalmi härad.
	Kerimäki	11,950	1,628	759	7,34	15,74	474,53	221,23	30,14	6,85	0,44	Kerimäki.	
	Sääminki	6,587	848	574	7,77	11,48	610,34	413,13	53,19	8,91	0,78	Sääminki.	
	Rantasalmi	9,575	1,214	549	7,89	17.44	718,41	324,88	41,19	16,57	0,95	Rantasalmi.	
	Heinävesi	6,873	881	306	7,80	22,46	781,48	271,43	34,79	6,88	0,31	Heinävesi.	
Mikkelin kihlakunta.	Ristiina	5,790	739	481	7,83	12,04	307,91	200,41	25,58	6,55	0,54	Kristina.	S:t Michels härad.
	Mikkeli	10,450	1,390	776	7,52	13,47	336,16	187,67	24,96	9,31	0,69	S:t Michels.	
	Hirvensalmi	5,585	588	369	9,50	15,13	425,29	266,89	28,10	5,44	0,36	Hirvensalmi.	
	Kangasniemi	8,784	1,078	596	8,15	14,74	451,75	249,76	30,65	5,74	0,39	Kangasniemi.	
	Hartola	7,843	661	197	11,86	39,81	937,04	279,26	23,54	18,05	0,45	Gustaf Adolfs med Leivonmäki.	
Heinolan kihlakunta.	Joutsa	5,067	428	160	11,84	31,67	1,145,43	428,19	36,17	11,08	0,35	Joutsa.	Heinola härad.
	Heinola	5,133	440	188	11,67	27,30	707,37	302,24	25,91	7,54	0,28	Heinola.	
	Korpilahti	2,299	227	71	10,13	32,38	1,290,11	403,52	39,84	16,86	0,52	Korpilaks.	
	Mäntyharju	11,055	1,076	542	10,27	20,39	565,20	284,71	27,71	6,71	0,33	Mäntyharju.	
	Syssmä	9,564	894	321	10,70	29,79	791,46	284,18	26,56	17,60	0,59	Syssmä.	
Jokkaan kihlakunta.	Juva	11,152	1,508	712	7,39	15,66	430,45	203,24	27,48	8,58	0,55	Jokkas.	Jokkas härad.
	Puumala	5,463	791	406	6,91	13,46	575,63	295,46	42,78	5,46	0,41	Puumala.	
	Joroinen	6,965	932	257	7,47	27,10	643,21	177,37	23,73	14,07	0,52	Jorois.	
	Pieksämäki ynnä Haukivuoren kappeli	14,388	1,695	943	8,49	15,26	514,85	286,43	33,74	5,19	0,34	Pieksämäki med Haukivuori kapell.	
	Yhteensä	149,441	17,693	8,559	8,45	17,46	547,04	264,63	31,33	8,67	0,49	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Kuopion läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de Kuopio au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. ménages.	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. propriétés de terre.	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. ménage.	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. propriété.	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. propriété.	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle. ménage.	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. personne.	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. propriété.	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. personne.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Rautalammen kihlakunta.	Rautalampi ynnä Suonenjoen ja Hankasalmen kappelit	18,531	1,663	827	11,14	22,41	763,28	379,58	34,06	4,32	0,19	Rautalampi med Suonenjoki och Hankasalmi kapeller.	Rautalampi härad.
	Leppävirta	13,383	1,168	660	11,46	20,28	530,73	299,90	26,17	4,86	0,24	Leppävirta.	
Kuopion kihlakunta.	Kuopio ynnä Karttulan, Maaningan ja Tuusniemen kappelit	26,949	2,392	1,261	11,27	21,37	568,60	299,75	26,61	6,56	0,30	Kuopio med Karttula, Maaninka och Tuusniemi kapeller.	Kuopio härad.
	Pielavesi	12,466	1,082	712	11,52	17,51	691,76	455,21	39,51	5,97	0,34	Pielavesi.	
Iisalmen kihlakunta.	Iisalmi ynnä Kiuruveden ja Lapinlahden kappelit	24,710	2,614	1,575	9,45	15,69	665,64	401,06	42,43	4,27	0,27	Iisalmi med Kiuruvesi och Lapinlaks kapeller.	Iisalmi härad.
	Nilsiä	12,166	1,296	734	9,39	16,57	568,43	321,93	34,29	5,04	0,30	Nilsiä.	
Pielisen kihlakunta.	Nurmes ynnä Rautavaaran kappeli	9,532	1,627	709	5,85	13,44	1,186,82	517,18	88,28	7,98	0,59	Nurmis med Rautavaara kapell.	Pielisjärvi härad.
	Pielinen ynnä Juuvan kappeli	13,453	2,029	919	6,63	14,63	1,156,78	523,94	79,02	6,63	0,45	Pielisjärvi med Juuga kapell.	
Ilomantsin kihlakunta.	Ilomantsi ja Enontaipale ynnä osan Suojärven pitäjästä	14,270	1,653	1,021	8,63	13,98	1,227,45	758,15	87,82	5,74	0,41	Ilomants och Eno med Suojärvi socknedel.	Ilomants härad.
	Pälkjärvi	2,232	258	129	8,65	17,30	456,66	228,33	26,39	11,67	0,67	Pelgjärvi.	
	Tohmajärvi ynnä Kihtelysvaaran kappeli	12,313	1,354	842	9,09	14,62	446,51	277,67	30,53	6,62	0,45	Tohmajärvi med Kiihtelysvaara kapell.	
Liperin kihlakunta.	Kaavi	7,379	766	543	9,63	13,59	467,32	331,27	34,38	5,17	0,38	Kaavi.	Libelits härad.
	Kide ynnä Rääkkylän kappeli	14,464	1,536	1,066	9,42	13,57	330,19	229,16	24,33	5,70	0,42	Kide med Bräkylä kapell.	
	Kesälahti	3,065	329	246	9,32		467,41	349,50	37,52	5,64	0,45	Kesälaks.	
	Liperi ynnä Kontiolahden ja Polvijärven kappelit	20,402	2,105	1,497	9,69	12,46 13,63	458,87	326,33	33,67	8,14	0,60	Libelits med Kontiolax och Polvijärvi kapeller.	
	Yhteensä	205,315	21,872	12,741	9,39	16,11	679,45	395,80	42,16	6,03	0,37	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Waasan läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de Wasa au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. ménages.	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. propriétés de terre.	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. ménage.	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. propriété.	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. propriété.	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle. ménage.	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. personne.	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. propriété.	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. personne.	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Pietarsaaren kihlakunta.	Lohtaja	11,353	1,560	1,041	7,28	10,91	437,04	291,64	40,07	9,06	0,83	Lochteå.	Pedersö härad.
	Kälviö	3,910	526	284	7,43	13,77	538,19	290,58	39,09	2,25	0,16	Kelviå.	
	Kokkola	11,858	1,653	1,030	7,17	11,51	452,15	281,74	39,27	6,06	0,52	Gamla-Karleby.	
	Kruunukylä	6,070	920	560	6,59	10,84	178,43	108,61	16,46	5,93	0,54	Kronoby.	
	Pietarsaari	12,233	1,715	1,030	7,13	11,88	201,52	121,03	16,97	5,05	0,42	Pedersö.	
Lapuan kihlakunta.	Uusi-Karlepyy	8,271	1,371	649	6,03	12,74	251,09	118,85	19,70	6,95	0,55	Nykarleby.	Lappo härad.
	Lapua	20,725	3,415	1,096	6,07	18,91	323,89	103,95	17,13	6,52	0,34	Lappo.	
	Wöyri	11,880	1,932	874	6,15	13,59	183,62	83,07	13,51	2,50	0,18	Wörå.	
Korsholman kihlakunta.	Maanlahti	10,661	1,979	1,012	5,39	10,53	132,01	67,51	12,53	1,42	0,13	Maalaks.	Korsholms härad.
	Mustasaari	11,159	1,999	929	5,58	12,01	171,71	79,80	14,29	2,79	0,23	Mustasaari.	
	Laihia	7,607	1,434	462	5,30	16,47	362,73	116,86	22,03	3,53	0,21	Laihela.	
	Wähäkyro	4,421	934	277	4,73	15,96	127,08	37,69	7,96	5,46	0,34	Lillkyro.	
	Isokyro	12,740	2,308	544	5,52	23,42	310,03	73,08	13,24	7,67	0,32	Storkyro.	
Ilmajoen kihlakunta.	Lappvärtti	12,801	2,505	810	5,11	15,80	364,31	117,80	23,05	5,68	0,35	Lappfjärd.	Ilmola härad.
	Närpiö	14,195	2,378	1,400	5,96	10,14	145,90	85,90	14,39	3,14	0,30	Nerpes.	
	Ilmajoki	27,511	4,403	918	6,25	29,96	780,52	162,73	26,04	3,96	0,13	Ilmola.	
	Teuva	4,544	827	319	5,49	14,24	383,25	147,83	26,91	2,96	0,20	Östermark.	
Laukkaan kihlakunta.	Wiitasaari	12,972	1,944	678	6,67	19,13	1,402,86	489,27	73,32	3,53	0,18	Wiitasaari.	Laukkas härad.
	Saarijärvi	13,309	2,066	726	6,44	18,33	918,50	322,77	50,10	5,50	0,30	Saarijärvi.	
	Laukas	14,503	2,301	644	6,30	22,52	739,19	206,88	32,82	8,02	0,35	Laukkas.	
	Kuivasmäki	2,613	406	84	6,44	31,11	1,134,05	234,63	36,46	6,77	0,21	Kuivasmäki.	
Kuortaneen kihlakunta.	Keuru	8,407	1,279	289	6,57	29,09	1,913,57	432,39	65,78	9	0,30	Keuru.	Kuortane härad.
	Wirtaa	8,998	1,262	370	7,13	24,32	1,088,32	319,08	44,75	10,31	0,42	Wirdois.	
	Kuortane	8,996	1,261	473	7,13	19,02	696,84	261,38	36,64	8,06	0,42	Kuortane.	
	Alajärvi	6,561	940	382	6,98	17,18	871,52	354,17	50,74	8,70	0,50	Alajärvi.	
	Lappajärvi	10,553	1,355	893	7,79	11,82	348,83	229,89	29,52	7,31	0,61	Lappajärvi.	
	Yhteensä	278,851	44,673	17,774	6,24	15,69	460,29	183,13	29,34	5,39	0,34	Yhteensä.	

2. Taulu, osottava Oulun läänin maan-alan kohtaa talojen (talonsavujen), huonekuntain ja asukasten lukumäärän suhteen vuonna 1864.

Tableau indiquant le rapport de la superficie du gouvernement de Uleåborg au nombre des propriétés de terre, des ménages et de la population en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	1. Väkiluku. *Population.*	2. Luku *Nombre des* huonekuntia eli savuja. *ménages.*	3. Luku *Nombre des* talonsavuja. *propriétés de terre.*	4. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* huonekunnassa. *ménage.*	5. Ihmisiä keskimäärin kussakin *Moyenne des personnes sur chaque* talossa eli talonsavussa. *propriété.*	6. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* talolle. *propriété.*	7. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* huonekunnalle. *ménage.*	8. Koko maan-alasta tulee keskimäärin tynnyrinaloja jokaiselle *De la superficie totale la moyenne des „tunland" soit sur chaque* hengelle. *personne.*	9. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* talolle. *propriété.*	10. Peltoa ja peltomaata tulee 1 taulun 4 kolumnan mukaan keskimäärin jokaiselle *Moyenne de la terre cultivée d'après tabl. 1 col. 4 sur chaque* hengelle. *personne.*	Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Salon kihlakunta.	Hailuoto	1,584	272	118	5,82	13,42	250,78	108,80	18,68	9,57	0,71	Karlö.
	Haapajärvi	9,898	1,957	994	5,06	9,95	361,99	183,87	36,35	9,46	0,95	Haapajärvi.
	Haapavesi	4,176	733	322	5,70	12,97	649,39	285,27	50,07	5,84	0,45	Haapavesi.
	Kärsämäki	6,041	987	521	6,12	11,59	242,95	128,24	20,95	1,34	0,12	Kärsämäki.
	Pyhäjärvi, Pyhäjoki	8,050	1,412	663	5,70	12,14	839,06	393,98	69,11	12,34	1,02	Pyhäjärvi. Pyhäjoki.
	Salo	5,847	1,163	385	5,03	15,19	496,83	164,47	32,71	6,40	0,42	Salo.
	Kalajoki, Evijärvi, Ylivieska	13,680	2,375	1,172	5,76	11,67	375,25	185,18	32,15	10,87	0,93	Kalajoki. Evijärvi. Ylivieska.
	Siikajoki	7,981	1,679	483	4,75	16,52	697,56	200,67	42,22	7,93	0,48	Siikajoki.
	Piippola	5,968	1,262	441	4,73	13,53	976,36	341,18	72,13	8,95	0,66	Piippola.
Kemin kihlakunta.	Kemi	6,168	1,268	430	4,86	14,34	2,324,59	788,31	162,06	8	0,56	Kemi.
	Ali-Tornio	5,441	1,378	526	3,87	10,34	464,90	184,57	46,78	3,70	0,36	Nedertorneå.
	Yli-Tornio	4,823	1,243	414	3,88	11,65	3,241,66	1,079,68	278,26	3,73	0,32	Öfvertorneå.
	Rovaniemi	3,641	716	229	5,09	15,90	7,786,24	2,490,29	489,71	9,02	0,57	Rovaniemi.
	Kemijärvi, Kuolajärvi	9,733,56	4,640,52	876,67	—	—						Kemiträsk. Kuolajärvi.
Oulun kihlakunta.	Oulu	2,588	638	164	4,06	15,78	913,46	234,96	57,89	28,38	1,80	Uleå.
	Muhos	6,047	1,455	451	4,16	13,41	1,499,88	464,91	111,86	10,03	0,77	Muhos.
	Liminko	9,269	2,384	600	3,89	15,45	515,24	129,67	33,35	8,37	0,54	Limingo.
	Ii, Kiminki	10,273	2,121	926	4,84	11,09	837,86	365,80	75,52	4,93	0,44	Ijo. Kiminki.
	Pudasjärvi	6,610	1,147	468	5,76	14,12	5,132,57	2,094,20	363,40	5,87	0,42	Pudasjärvi.
	Kuusamo	5,632	893	427	6,31	13,16	4,857,14	2,322,51	368,25	—	—	Kuusamo.
Kajanin kihlakunta.	Hyrynsalmi	5,822	868	262	6,71	22,22	3,716,85	1,121,91	167,26	13,52	0,60	Hyrynsalmi.
	Suomussalmi	5,199	659	194	7,89	26,80	7,089,70	2,087,10	264,55	7,06	0,26	Suomussalmi.
	Paltamo	7,974	1,481	400	5,38	19,93	1,909,14	515,64	95,77	14,92	0,75	Paltamo.
	Sotkamo, Kuhmoniemi	2,529,41	900,32	139,39	13,59	0,75						Sotkamo. Kuhmoniemi.
	Sotkamo	6,412	1,013	363	6,33	17,66						
	Kuhmoniemi	4,730	712	251	6,64	18,84						
Lapinmaan kihlakunta.	Muonioniska	848	157	98	5,40	8,65	4,164,02	2,599,20	481,22	2,92	0,34	Muonioniska.
	Enontekinen	607	116	70	5,23	8,67	28,242,86	17,043,10	3,257	—	—	Enontekis lappmark.
	Sodankylä, Kittilä	6,130,71	4,320,18	816,52	—	—						Sodankylä. Kittilä.
	Sodankylä	1,987	352	248	5,65	8,01						
	Kittilä	1,632	332	234	4,91	6,97						
	Utsjoki ja Inari	1,106	230	84	4,81	13,17	53,059,52	19,378,26	4,029,84	—	—	Utsjoki och Enare.
	Yhteensä	163,809	31,714	12,278	5,17	13,34	2,541,85	984,07	190,52	7,69	0,57	Yhteensä.

Salo härad. Kemi härad. Uleå härad. Kajana härad. Lappmarkens härad.

3. Kylvö ja vuoden-tulo sekä talven yli ruokittujen eläinten lukumäärä vuonna 1864.

La sémence et la récolte ainsi que le nombre du bétail en 1864.

Läänit ja kihlakunnat. *Gouvernements et Bailliages.*	Manttalia.	Taloja. *Propriétés.*	Koko maan-ala *Superficie totale en* tynnyrin-alaa.	Josta peltoa. *terre cultivée.* tynnyrin-alaa.	Josta niittyä. *prairies.* tynnyrin-alaa.	Kylvö *Sémence* tynnyriä. Nisua. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Tulo *Récolte* tynnyriä. Nisua. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Talven yli ruokittujen eläinten lukumäärä. *Nombre de têtes de bétail.* Hevosia ja varsoja. Chevaux.	Sonnia ja härkiä. Taureaux et boeufs.	Lehmiä. Vaches.	Mullikoita. Menu bétail.	Lampaita. Brebis.	Vuohia. Chèvres.	Sikoja. Cochons.	Peuroja. Rennes.
Uudenmaan lääni.																							
Raseporin länsi kihlakunta	504,104	973	403,428	13,367	41,037	96	5,690	444	2,106	9,301	646	39,461	2,100	10,451½	62,215	2,614	3,314	7,369	5,706	13,323	5	2,251	—
Raseporin itä kihlakunta	593,742	1,224	525,846	19,721	58,328	202	8,457	829	3,937	10,929	1,251	56,279	3,710	15,011	70,936	5,694	2,930	10,964	6,737	18,533	730	4,387	—
Helsingin kihlakunta	642,151	2,220	671,414	27,803	90,462	159	11,621	2,242	9,691	14,954	1,056	80,867	7,893	44,239	116,839	9,549	1,455	17,092	7,441	23,558	92	5,633	—
Pernajan kihlakunta	528,330	2,907	744,441	35,524	76,625	268	15,248	4,753	16,145	13,218	1,386	94,016	17,202	54,280	74,989	10,159	2,457	20,498	7,464	22,115	500	8,808	—
Yhteensä	**2,268,327**	**7,324**	**2,345,129**	**96,415**	**266,452**	**725**	**41,016**	**8,268**	**31,879**	**48,402**	**4,339**	**270,623**	**30,905**	**123,981½**	**324,979**	**28,016**	**10,156**	**55,923**	**27,348**	**77,529**	**1,327**	**21,079**	—
Turun ja Porin lääni.																							
Ahvenanmaan kihlakunta	481,53	1,207	280,267	9,110	25,298	90	4,250	580	530	—	580	31,000	3,600	3,600	Ei ilmoitettu.	2,218	691	9,078	4,039	16,980	359	2,292	—
Halikon kihlakunta	757,05	1,505	508,987	21,769	70,643	Ei ilmoitettu.					[1] 1,600	[1] 50,000	[1] 8,000	[1] 15,000		4,000	5,600	10,000	7,000	21,700	350	4,200	—
Piikkiön kihlakunta	608,75	1,074	202,081	17,341	38,148			Sam.		—	2,500	36,500	4,300	17,700		2,812	520	5,329	2,286	6,280	—	1,265	—
Maskun kihlakunta	619,25	1,459	441,352	24,704	82,717			Sam.		—	2,192	48,300	5,450	34,500		3,152	2,370	7,590	4,150	14,780	286	2,915	—
Mynämäen kihlakunta	504,19	1,125	249,535	13,170	33,419			Sam.		—	1,013	31,081	2,655	8,691		2,193	743	8,542	3,076	16,048	315	1,020	—
Wehmaan kihlakunta	515,96	1,227	365,015	13,685	42,326			Sam.		—	671	29,922	7,187	9,611		2,688	2,848	6,048	3,958	19,672	300	1,515	—
Ali-Satakunnan kihlakunta	453,54	1,415	821,290	21,002	83,795			Sam.		—	Ei ilmoitettu.	[1] 59,600	[1] 22,500	[1] 27,600		7,473	882	14,397	5,420	25,457	287	3,825	—
Yli-Satakunnan yli-kihlakunta	287,81	1,054	1,162,510	16,577	54,747			Sam.		—		33,000	11,400	11,000		6,300	—	14,700	3,450	25,300	1,500	3,600	—
Yli-Satakunnan keski-kihlakunta	489,03	1,204	589,287	21,296	53,380	[1] 168	[1] 12,940	[1] 3,790	[1] 6,400	—	[1] 630	[1] 47,680	[1] 13,480	[1] 26,080		6,200	90	11,400	6,050	29,600	1,770	2,800	—
Yli-Satakunnan ali-kihlakunta	559,72	1,266	591,368	23,892	89,264	[1] 300	[1] 12,000	[1] 4,300	[1] 8,500	—	1,800	60,000	17,200	42,500		6,030	2,500	9,400	4,600	21,400	350	3,800	—
Yhteensä	**5,276,83**	**12,536**	**5,211,692**	**182,546**	**573,737**	—	—	—	—	—	**10,986**	**427,083**	**95,772**	**196,282**	**300,000**	[2] **43,066**	[2] **16,244**	[2] **96,484**	[2] **44,029**	[2] **197,217**	[2] **5,517**	[2] **27,232**	—
Hämeenlinnan lääni.																							
Yli-Hollolan kihlakunta [4]	395,606	2,141	787,821	24,631	41,363	—	7,580	3,870	3,950	Kylvö ei ilmoitettu.	—	42,500	19,000	22,500	Ei erittäin ilmoitettu.	7,000	2,800	23,000	6,000	24,600	1,400	5,500	—
Ali-Hollolan kihlakunta [4]	535,506	1,684	790,841	30,935	67,999	111	8,360	3,340	5,720		665	50,160	16,700	25,600		8,000	960	17,500	7,000	28,000	1,600	7,900	—
Yli-Sääksmäen kihlakunta [5]	404,822	1,364	749,635	15,411	34,215	—	6,500	2,650	2,800		—	39,000	10,600	11,200		4,700	810	11,000	4,000	8,100	1,400	6,000	—
Ali-Sääksmäen kihlakunta [5]	500,636	1,317	678,378	23,551	81,914	220	10,250	4,100	8,000		1,320	61,500	16,400	32,000		6,000	3,200	12,600	8,600	20,000	950	4,200	—
Satakunnan kihlakunta [5]	366,529	1,003	647,151	18,995	39,238	—	6,520	2,340	1,450		—	39,120	8,560	5,800		4,500	1,100	8,600	4,000	16,000	1,900	3,500	—
Yhteensä	**2,203,099**	**7,509**	**3,653,786**	**113,523**	**264,729**	**331**	**39,210**	**16,300**	**21,920**	—	**1,985**	**232,280**	**71,260**	**97,100**	**180,000**	[1] **30,200**	[1] **8,870**	[1] **72,700**	[1] **29,600**	[1] **96,700**	[1] **7,250**	[1] **27,100**	—

[1]) Ylös annettu ainoastaan keskimäärin 1861—1865 vuosien välillä.
[2]) Paitsi eläimiä, joita elätetään kaupunkien maalla.
[3]) Ylös annettu ainoastaan keskimäärin vuosista 1861—1865; kaupunkien maalla elätettyjä eläimiä tähän ei lueta.
[4]) Kosken kappelia Lammen pitäjästä Yli-Hollolan kihlakuntaa luetaan, maan-alansa suhteen, Ali-Hollolan kihlakuntaan; muut tiedot siitä ovat Yli-Hollolan kihlakuntaan otetut.
[5]) Kuhmalahden ja Eräjärven kappelit, jotka kuuluvat Yli-Sääksmäen kihlakuntaan, ovat Satakunnan kihlakunnan maan-alaan luetut, mutta muissa kohdissa niitä luetaan siihen kihlakuntaan, johon kuuluvat.

3. Kylvö ja vuoden-tulo sekä talven yli ruokittujen eläinten lukumäärä vuonna 1864.

La sémence et la récolte ainsi que le nombre du bétail en 1864.

Läänit ja kihlakunnat. *Gouvernements et Bailliages.*	Manttalia.	Taloja. *Propriétés.*	Koko maan-ala *Superficie totale en* tynnyrin-alaa.	Josta peltoa. *terre cultivée.* tynnyrin-alaa.	Josta niittyä. *prairies.* tynnyrin-alaa.	Kylvö [1]) *Sémence* tynnyriä. Nisua. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Tulo [2]) *Récolte* tynnyriä. Nisua. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Talven yli ruokittujen eläinten lukumäärä. [2]) *Nombre de têtes de bétail.* Hevosia ja varsoja. Chevaux.	Sonnia ja härkeä. Taureaux et boeufs.	Lehmiä. Vaches.	Mullikoita. Menu bétail.	Lampaita. Brebis.	Vuohia Chèvres.	Sikoja. Cochons.	Peuroja. Rennes.
Wiipurin lääni.																							
Rannan kihlakunta	273,123	2,820	590,430	19,093	57,624	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kymin kihlakunta	241,860	3,044	715,718	21,532	65,325	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lappeen kihlakunta	189,903	2,872	962,629	19,366	46,540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jääsken kihlakunta	244,527	3,067	844,088	22,834	53,475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Äyräpään kihlakunta	378,355	2,911	577,024	15,769	31,006	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Käkisalmen kihlakunta	372,140	3,266	580,547	24,996	52,902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kurkijoen kihlakunta	225,250	2,673	464,496	23,436	51,319	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sortavalan kihlakunta	242,852	1,945	514,954	17,197	45,204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Salmen kihlakunta	190,193	2,181	1,822,406	12,236	45,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**2,358,203**	**24,779**	**7,072,292**	**176,459**	**448,795**	—	—	—	—	—	—	**280,000**	**68,000**	**188,000**	—	**35,600**	**4,000**	**87,600**	**19,300**	**106,000**	**680**	**60,000**	—
Mikkelin lääni.																							
Rantasalmen kihlakunta	381,815	2,540	1,503,122	24,332	55,453	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkelin kihlakunta	279,242	2,222	835,138	15,803	39,349	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinolan kihlakunta	228,496	1,479	1,152,851	17,231	47,490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jokkaan kihlakunta	338,886	2,318	1,191,002	16,839	41,158	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**1,228,439**	**8,559**	**4,682,113**	**74,205**	**183,450**	—	—	—	—	—	—	**191,000**	**62,000**	**68,000**	—	**26,000**	**7,300**	**80,500**	**25,000**	**62,900**	**1,700**	**30,900**	—
Kuopion lääni.																							
Rautalammen kihlakunta	188,882	1,487	981,526	6,784	14,344	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopion kihlakunta	258,533	1,973	1,209,548	12,531	27,980	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iisalmen kihlakunta	262,040	2,309	1,465,604	10,423	25,455	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pielisen kihlakunta	231,781	1,628	1,904,536	11,757	56,132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ilomantsin kihlakunta	218,823	1,992	1,688,099	12,941	70,904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liperin kihlakunta	339,595	3,352	1,407,645	22,447	85,053	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**1,499,654**	**12,741**	**8,656,958**	**76,883**	**279,868**	—	**33,963**	**44,619**	**11,006**	—	—	**237,660**	**157,325**	**69,267**	**193,845**	**31,960**	**7,000**	**79,880**	**23,360**	**87,920**	**1,600**	**32,860**	—

[1]) Siemenistä puuttuu ilmoituksia useammista läänistä.
[2]) Seikka-peräisiä tietoja näistä kohdista puuttuu.

3. Kylvö ja vuoden-tulo sekä talven yli ruokittujen eläinten lukumäärä vuonna 1864.

La sémence et la récolte ainsi que le nombre du bétail en 1864.

Läänit ja kihlakunnat. *Gouvernements et Bailliages.*	Manttalia.	Taloja. *Propriétés.*	Koko maan-ala *Superficie totale en* tynnyrin-alaa.	Josta peltoa. *terre cultivée.* tynnyrin-alaa.	Josta niittyä. *prairies.* tynnyrin-alaa.	Kylvö *Sémence* tynnyriä. Nisua. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Tulo *Récolte* tynnyriä. Nisua. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Talven yli ruokittujen eläinten lukumäärä. [1] *Nombre de têtes de bétail.* Hevosia ja varsoja. Chevaux.	Sonnia ja härkiä. Taureaux et boeufs.	Lehmiä. Vaches.	Mullikoita. Menu bétail.	Lampaita. Brebis.	Vuohia. Chèvres.	Sikoja. Cochons.	Peuroja. Rennes.
Waasan lääni.																							
Pietarsaaren kihlakunta	519,799	3,945	1,381,015	24,837	126,969	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lapuan kihlakunta	455,854	2,619	678,427	13,857	67,328	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korsholman kihlakunta	630,958	3,224	664,558	11,349	74,067	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ilmajoen kihlakunta	506,705	3,447	1,338,131	13,582	98,184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laukaan kihlakunta	247,208	2,132	2,189,274	12,131	41,027	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuortaneen kihlakunta	288,048	2,407	1,929,728	20,088	67,537	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**2,648,572**	**17,774**	**8,181,133**	**95,844**	**475,112**	—	**59,340**	**53,920**	**18,670**	**60,710**	—	**395,830**	**242,960**	**89,330**	**389,650**	**46,995**	**7,331**	**122,322**	**31,883**	**183,341**	**6,707**	**24,475**	—
Oulun lääni.																							
Salon kihlakunta	762,550	5,099	2,679,964	44,273	330,032	—	11,070	20,325	2,975	8,350	—	73,905	113,825	19,225	50,400	7,539	1,650	28,514	7,974	42,460	11	2,430	—
Kemin kihlakunta	279,854	1,939	7,678,623	?	?	—	1,289	12,660	50	3,350	—	3,779	45,815	240	20,010	3,628	408	13,484	2,499	12,633	76	15	13,717
Oulun kihlakunta	608,823	3,036	6,387,298	?	?	—	6,618	11,714	1,049	5,570	—	29,952	47,365	4,214	34,135	5,319	1,100	19,745	4,730	25,850	—	652	7,400
Kajaanin kihlakunta	249,458	1,470	4,665,933	19,223	141,421	—	2,328	6,910	—	4,180	—	14,835	22,467	—	24,216	2,955	1,208	9,330	2,627	10,180	—	806	178
Lapinmaan kihlakunta	77,458	734	9,797,074	?	?	—	31	1,435	—	489	—	93	3,046	—	1,854	686	279	3,495	865	6,087	—	—	18,979
Yhteensä	**1,978,143**	**12,278**	**31,208,892**	?	?	—	**21,336**	**53,044**	**4,074**	**21,939**	—	**122,564**	**232,518**	**23,679**	**130,615**	**20,127**	**4,645**	**74,568**	**18,695**	**97,210**	**87**	**3,903**	**40,274**
Pää-summa	**19,460,520**	**103,500**	**71,011,995**	**879,371**	**2,963,596**	—	—	—	—	—	—	**2,157,040**	**960,740**	**855,639½**	—	**261,964**	**65,546**	**669,977**	**219,215**	**908,817**	**24,868**	**227,549**	**40,274**

[1]) Ylös-annettu ainoastaan vuodelta 1865.

4. Maan kameralinen jako ja vero Uudenmaan läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Nyland en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal“ (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skatte-mantal“.*	Kruunun. *Nombre des „Krono-mantal“.*	Rälssi. *Nombre des „Frälse-mantal“.*	Summa. *Total.*	Etevimpiä *Divers impôts* suoria kruunun veroja. *directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero. Markkaa.		Kruunun kymmenykset. Markkaa.		Sota- ja merimiesten sekä rustholliien vakansi-vero. Markkaa.		Laamannin ja tuomarin vero. Markkaa.		Teinin rahat. Markkaa.		Viinan-polton makso. Markkaa.		Summa. *Total.* Markkaa.		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Raaseporin länsi kihlakunta.	Karjalohja ynnä Kisko	58,958	6,292	7,667	72,917															Karislojo jemte Kisko bohl.	Raseborgs vesta härad.
	Karja	83,625	13,333	14,166	111,124															Karis.	
	Inko	81,375	6,563	5,667	93,605	49,201	81	10,962	45	51,005	2	2,786	40	175	14	12,428	69	126,559	51	Ingå.	
	Pohja	51,021	4,625	44,667	100,313															Pojo.	
	Tenhola	80,042	9,125	37,250	126,417															Tenala.	
Raaseporin itä kihlakunta.	Espoo	66,847	4,833	21,083	92,763															Esbo.	Raseborgs östra härad.
	Kyrksletti	83,374	7,251	6,167	96,792															Kyrkslätt.	
	Siuntio	64,500	5,209	26,375	96,084															Sjundeå.	
	Lohja	147,200	5,894	3	156,094	49,667	58	12,760	26	79,964	52	3,290	76	220	32	14,801	44	160,704	88	Lojo.	
	Pusula	44,250	6,542	—	50,792															Pusula.	
	Wihti	77,937	0,280	2,500	80,717															Wichtis.	
	Pyhäjärvi	17,125	3,125	—	20,250															Pyhäjärvi.	
Helsingin kihlakunta.	Helsinki	90,770	14,313	5,792	110,875															Helsinge.	Helsinge härad.
	Nurmijärvi	45,146	5,195	10,167	60,508															Nurmijärvi.	
	Tuusula	34,971	5,425	4,750	45,146															Thusby.	
	Mäntsälä	42,726	2,028	6,683	51,437	88,225	71	13,270	12	74,618	27	4,365	36	399	60	18,678	30	199,557	36	Mäntsälä.	
	Sipoo	73,791	8,209	6,916	88,916															Sibbo.	
	Porvoo	185,319	30,347	69,583	285,249															Porgå.	
Pernajan kihlakunta.	Pernaja	101,929	20,276	43,250	165,455															Perno.	Perno härad.
	Myrskylä	27,667	0,833	0,833	29,333															Mörskom.	
	Laptreski	42,703	8,880	5,459	57,042															Lappträsk.	
	Pyhtää	29,010	5,656	1,833	36,499	61,088	34	12,237	34	58,880	59	4,405	32	523	26	16,817	19	153,952	4	Pyttis.	
	Elimäki	20,889	8,403	81	110,292															Elimä.	
	Iitti	45,898	25,060	1	71,958															Ithis.	
	Orimattila	45,433	5,816	6,500	57,749															Orimattila med Artsjö kapell.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	132	60	—	—	1,555	20	—	—	—	—	7,998	38	9,686	18	Länets städer.	
	Yhteensä	1,642,506	213,513	412,308	2,268,327	248,316	4	49,230	17	266,023	60	14,847	84	1,318	32	70,724	—	650,459	97	Yhteensä.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Turun ja Porin läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement d'Åbo et de Björneborg en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal" (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skattemantal".*	Kruunun. *Nombre des „Kronomantal".*	Rälssi. *Nombre des „Frälsemantal".*	Summa. *Total.*	Etevimpiä suoria kruunun veroja. *Divers impôts directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		Sota- ja merimiesten sekä rustholliien vakausi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Markkaa. Suomen															
	Sundi	52,057	17,891	2,062	72,010															Sund.	
Ahvenanmaan kihlakunta.	Saltviki	45,130	9,099	5,427	59,656															Saltvik.	Ålands härad.
	Finströmi	68,698	10,031	7,917	86,646															Finström.	
	Hammarlandi	67,125	1,250	—	68,375															Hammarland.	
	Jomala	75,031	2,479	0,417	77,927	102,341	43	9,177	57	19,550	78	2,491	56	217	26	11,930	77	145,709	37	Jomala.	
	Lemlandi	44,979	1,844	—	46,823															Lemland.	
	Föglö	23,614	19,646	—	43,260															Föglö.	
	Kumlinki	7,573	19,260	—	26,833															Kumlinge.	
	Halikko ja Waskinen	54,438	15,145	44,292	113,875															Haliko.	
	Uskela	104,514	9,778	35,350	149,642															Uskela.	
Halikon kihlakunta.	Kisko	57,458	3,958	—	61,416															Kisko.	Haliko härad.
	Kiikkala	45,771	3,083	1,750	50,604	60,055	68	16,031	68	76,672	45	4,463	64	270	90	17,070	90	174,565	25	Kiikala.	
	Perniö	126,688	13,146	30,500	170,334															Bjerno.	
	Kemiö ynnä Kyrkosundin luoto	144,076	14,563	52,541	211,180															Kimito med Kyrkosunds skär.	
	Piikkiö	50,708	10,083	15,958	76,750															Piikkis.	
	Nummen pitäjä	54,333	14,417	5,500	74,250															S:t Karins.	
Piikkiön kihlakunta.	Sauvo	90,938	11,771	48,208	150,917	41,323	49	12,480	65	59,380	71	2,678	40	193	32	13,167	—	129,223	57	Sagu.	Piikkis härad.
	Paimio	101,160	11,674	32,250	145,083															Pemar.	
	Parkainen	96,458	4,250	61,042	161,750															Pargas.	
	Masku	56,625	10,792	11,167	78,584															Masku.	
	Nousiainen	55,083	11,333	6	72,416															Nousis.	
	Pöytyä	71,583	6,667	18,167	96,417															Pöytis.	
Maskun kihlakunta.	Maarian pitäjä	62,292	17,500	4,167	83,959	78,884	56	15,092	53	65,657	1	4,011	12	262	62	14,467	15	178,374	99	S:t Marie (Vårfru-kyrka).	Masku härad.
	Raisio	54	8,083	21,958	84,041															Reso.	
	Lieto	77,583	12,792	5,583	95,958															Lundo.	
	Marttila	93,389	14,486	—	107,875															S:t Mårtens.	
	Siirretään	1,781,304	275,021	410,256	2,466,581	282,605	16	52,782	43	221,260	95	13,644	72	944	10	56,635	82	627,873	18	Siirretään.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Turun ja Porin läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement d'Åbo et de Björneborg en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal" (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skattemantal".*	Kruunun. *Nombre des „Kronomantal".*	Rälssi. *Nombre des „Frälsemantal".*	Summa. *Total.*	Etevimpiä suoria kruunun veroja. *Divers impôts directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		Sota- ja merimiesten sekä rusthollien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Markkaa.		Suomen													
	Siirretty	1,781,304	275,021	410,256	2,466,581	282,605	16	52,782	43	221,260	95	13,644	72	944	10	56,635	82	627,873	18	Siirretty.	
Mynämäen kihlakunta.	Korpo	86,938	19,187	—	106,125															Korpo.	
	Navo	58,948	6,083	3,667	68,698															Nagu.	
	Rymättylä Merimaskun kappelin kanssa	79,985	5,973	15,167	101,125	61,232	38	11,181	79	39,348	83	2,810	16	202	50	11,687	45	126,463	11	Rimito med Merimasku kapell.	Wirmo härad.
	Lemu Louhisaaren kappelin kanssa	44,042	2,375	22,042	68,459															Lemo med Willnäs kapell.	
	Mynämäki	117,833	14,583	27,375	159,791															Wirmo.	
Wehmaan kihlakunta.	Wehmaa	116,731	13,394	22,458	152,583															Wehmo.	
	Taivassalo	115,208	17,208	13,875	146,291															Töfsala.	
	Uusikirkko ynnä Uudenkaupungin maaseurakunta	69,479	6,792	18,750	95,021	86,093	27	12,472	81	45,300	44	3,378	24	220	86	12,223	75	159,689	37	Nykyrka med Nystads landsförsamling.	Wehmo härad.
	Laitiala	76,834	7,606	2,750	87,190															Lethala.	
	Pyhämaa	30,958	3,550	0,375	34,883															Pyhämaa.	
Ali-Satakunnan kihlakunta.	Ulvila ynnä Normarkku ja Nakkila	123,304	15,052	17,208	155,564															Ulfsby med Norrmark och Nakkila.	
	Merikarvia Siikaisten kappelin kanssa	21,930	4,132	—	26,062															Sastmola med Siikais kapell.	
	Eura Yläneen kirkkokunnan kanssa	76,417	5,708	—	82,125															Eura med Yläne gäll.	
	Eurajoki	65,625	5,917	36,125	107,667	72,185	54	10,811	77	42,826	56	6,807	24	254	70	11,412	56	144,298	37	Euraåminne.	Nedre Satakunda härad.
	Lapua	34,458	2,333	—	36,791															Lappo.	
	Rauman maaseurakunta	27,708	1,292	—	29															Raumo landsförsamling.	
	Hinnerjoen kappeli	15,667	0,667	—	16,334															Hinnerjoki kapell.	
Yli-Satakunnan yli-kihlakunta.	Ikaalinen																			Ikalis.	
	Kankaanpää	125,187	35,855	—	161,042															Kankaanpää.	
	Parkano					72,530	84	7,202	79	20,099	70	4,710	96	189	72	7,675	36	112,409	37	Parkano.	Öfre Satakunda öfredels härad.
	Kyrö	84,875	9,792	—	94,667															Kyrö.	
	Ruovesi	23,771	7,708	0,625	32,104															Ruovesi.	
	Siirretään	3,177,202	460,228	590,673	4,228,103	574,647	19	94,451	59	368,836	48	31,351	32	1,811	88	99,634	94	1,170,733	40	Siiretään.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Turun ja Porin läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement d'Åbo et de Björneborg en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal" (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skatte-mantal".*	Kruunun. *Nombre des „Krono-mantal".*	Rälssi. *Nombre des „Frälse-mantal".*	Summa. *Total.*	Etevimpiä suoria kruunun veroja. *Divers impôts directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero. (Suomen Markkaa.)		Kruunun kymmenykset.		Sota- ja merimiesten sekä rusthollien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
	Siirretty	3,177,202	460,228	590,673	4,228,103	574,647	19	94,451	59	368,836	48	31,351	32	1,811	88	99,634	94	1,170,733	40	**Siirretty.**	
Yli-Satakunnan keski-kihlakunta.	Pirkkala	49,208	5,667	8,083	62,958															Birkala.	Öfre Satakunda medledels härad.
	Messukylä	4,750	0,500	—	5,250															Messuby.	
	Wesilahti	79,521	9	11,167	99,688															Wesilaks.	
	Karkku	71,563	11,396	—	82,959	85,053	21	13,062	64	47,208	24	5,682	96	216	72	11,727	87	162,951	64	Karkku.	
	Mouhijärvi	75,760	16,917	—	92,677															Mouhijärvi.	
	Tyrvää	135,375	10,125	—	145,500															Tyrvis.	
Yli-Satakunnan ali-kihlakunta.	Huittinen	123,028	16,556	5,225	144,809															Hvittis.	Öfre Satakunda nedredels härad.
	Punkalaidun	28,292	2,958	—	31,250															Punkalaitio.	
	Loimaa ynnä Alastaro	156,472	17,319	—	173,791	72,287	81	14,883	51	58,518	96	5,510	16	227	88	13,373	36	164,801	68	Loimijoki med Alastaro.	
	Kokemäki	130,583	14,167	1	145,750															Kumo.	
	Köyliö	12,625	3	21,583	37,208															Kjulo.	
	Säkylä	24,917	2	—	26,917															Säkylä.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	575	93	13	28	4,334	40	—	—	—	—	10,299	54	15,223	15	Länets städer.	
	Yhteensä	4,069,296	569,833	637,731	5,276,860	732,564	14	122,411	2	478,898	8	42,544	44	2,256	48	135,035	71	1,513,709	87	Yhteensä.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Hämeenlinnan läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Tavastehus en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal" (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skattemantal".*	Kruunun. *Nombre des „Kronomantal".*	Rälssi. *Nombre des „Frälsemantal".*	Summa. *Total.*	Etevimpiä *Divers impôts* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		suoria kruunun veroja. *directs de la terre au profit de l'état.* Sota- ja merimiesten sekä rusthollien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
								Suomen		Markkaa.											
Yli-Hollolan kihlakunta.	Asikkala	54,143	32,940	1,833	88,916	76,966	85	9,059	66	47,757	6	4,263	84	385	38	12,840	62	151,273	41	Asikkala.	Öfre Hollola härad.
	Hollola ynnä Kärkölän kappeli	112,703	47,369	0,500	160,572															Hollola med Kärkölä kapell.	
	Nastola																			Nastola.	
	Orimattila	22,114	2,803	1,500	26,417															Orimattila.	
	Padasjoki	49,965	27,986	0,750	78,701															Padasjoki.	
	Kuhmoinen																			Kuhmois.	
Ali-Hollolan kihlakunta.	Lampi ynnä Kosken kappeli	64,215	45,076	28,438	137,729	81,148	1	12,494	75	50,896	82	3,543	48	303	12	15,022	41	163,408	59	Lampis med Koskis kapell.	Nedre Hollola härad.
	Wanaja ynnä Rengon kappeli ja Hämeenlinnan maaseurakunta	65,750	19,750	16,375	101,875															Wonå med Renko kapell och Tavastehus landsförsamling.	
	Janakkala	80,816	10,160	26,500	117,476															Janakkala.	
	Hausjärvi																			Hausjärvi.	
	Loppi	31,215	8,941	2,667	42,823															Loppis.	
	Hauho ynnä Tuuloksen ja Luopioisten kappelit	123,361	35,159	18,083	176,603															Hauho med Tuulois och Luopiois kapeller.	
Yli-Sääksmäen kihlakunta.	Hattula ynnä Tyrvännön kappeli	92,877	8,589	16,278	117,744	56,541	31	8,499	19	47,334	82	3,489	48	245	52	11,649	17	127,759	49	Hattula med Tyrväntö kapell.	Öfre Sääksmäki härad.
	Jämsä ynnä Hämeenlinnan läänin osa Korpilahden kappelia	55,873	27,273	3,250	86,396															Jämsä med Tavastehus läns andel af Korpilaks	
	Längelmäki ynnä Kuorehveden kappeli	30,663	5,281	2	37,944															Längelmäki med Kuorehvesi kapell.	
	Pälkäne	72,944	15,806	1	89,750															Pelkäne.	
	Sahalahti	25,250	8,291	1	34,541															Sahalaks.	
Satakunnan kihlakunta.	Orihvesi ynnä Eräjärven kappeli	63,667	13,708	—	77,375	52,142	81	10,262	58	37,777	30	2,944	8	180	54	9,950	72	113,258	3	Orihvesi med Eräjärvi kapell.	Satakunda härad.
	Kangasala ynnä Kuhmalahden kappeli	105,633	17,272	0,458	123,363															Kangasala med Kuhmalaks kapell.	
	Pirkkala	24,167	2,500	—	26,667															Birkala.	
	Lempäälä	71,250	5,438	—	76,688															Lempälä.	
	Messukylä ynnä Teiskon kappeli	66,271	5,604	—	71,875															Messuby med Teisko kapell.	
	Ruovesi	14,875	8,424	2,417	25,716															Ruovesi.	
	Wesilahti	2,250	0,375	0,667	3,292															Wesilaks.	
Ali-Sääksmäen kihlakunta.	Akaa ynnä Kylmäkosken kappeli	55,833	5,417	0,833	62,083	51,168	41	10,284	65	59,071	62	4,011	12	237	6	13,307	6	138,079	92	Akkas med Kylmäkoski kapell.	Nedre Sääksmäki härad.
	Kalvoila	38,594	5,125	1	44,719															Kalvola.	
	Somero ynnä Ylistaron kappeli	64,167	6,271	1,583	72,021															Somero med Sommarnäs kapell.	
	Sääksmäki	86,458	16,167	2	104,625															Sääksmäki.	
	Tammela ynnä Humppilan, Perttulan ja Jokioisten kappelit	66,604	12,063	73	151,667															Tammela med Humppila, Berttula och Jokkis kapeller.	
	Urjala	49,517	3,941	3,958	57,416															Urdiala.	
	Punkalaidun	7,417	0,688	—	8,105															Punkalaitio.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	913	45	913	45	Länets stad.	
	Yhteensä	1,598,592	398,417	206,090	2,203,099	317,967	39	50,600	83	242,837	62	18,252	—	1,351	62	63,683	43	694,692	89	Yhteensä.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Wiipurin läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Wiborg en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal" (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skattemantal".*	Kruunun. *Nombre des „Kronomantal".*	Rälssi. *Nombre des „Frälsemantal".*	Summa. *Total.*	Etevimpiä *Divers impôts* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		suoria kruunun veroja. *directs de la terre au profit de l'état.* Sota- ja merimiesten sekä rustholliien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.	Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Markkaa.		Suomen		Markkaa.										
Rannan kihlakunta.	Wiipuri	40,027	19,070	46,611	105,708														Wiborgs.	Stranda härad.
	Kakin pitäjä	21,041	4,042	—	25,083														S:t Johannis (Kakkis).	
	Uusikirkko	40,083	31,375	1	72,458	5,831	38	11,014	37	11,042	81	—	—		10,063	95	37,952	51	Nykyrka.	
	Kuolemajärvi	10,500	7,583	—	18,083														Kuolemajärvi.	
	Koivisto	27,125	24,666	—	51,791														Björkö.	
Kymin kihlakunta.	Kymi	26,729	—	1	27,729														Kymmene.	Kymmene härad.
	Suurisaari	6,500	—	—	6,500														Hogland.	
	Pyhtää	19,125	—	5,021	24,146														Pyttis.	
	Säkjärvi	52,326	—	—	52,326	6,590	48	9,931	20	9,899	64	—	—		9,874	25	36,295	57	Säkkjärvi.	
	Sippola	51,062	—	17,646	68,708														Sippola.	
	Wehkalahti																		Wekkelaks.	
	Wirolahti	44,410	—	18,041	62,451														Wederlaks.	
Lappeen kihlakunta.	Lemi	4,456	15,016	—	19,472														Klemis.	Lappvesi härad.
	Lappeen pitäjä	28,428	19,065	2,792	50,285														Lappvesi.	
	Luumäki	12,636	13,003	0,167	25,806														Luumäki.	
	Savitaipale ynnä Suomenniemen kappeli	14,230	18,451	—	32,681	6,576	16	7,619	50	7,853	47	—	—	Ei maksetta.	7,950	61	29,999	74	Savitaipal med Suomenniemi kapell.	
	Taipalsaari	14,044	11,657	—	25,701														Taipalsaari.	
	Walkeala	10,131	25,827	—	35,958														Walkeala.	
Jääsken kihlakunta.	Joutseno	5,831	13,456	11,250	30,537														Joutseno.	Jääskis härad.
	Jääski ynnä Kirvun kappeli	13,492	35,258	—	48,750														Jääskis med Kirvus kapell.	
	Ruokolahti ynnä Rautjärven kappeli	18,609	52,391	—	71	7,770	89	9,600	88	10,018	28	—	—		10,031	—	37,421	5	Ruokolaks med Rautjärvi kapell.	
	Antrean pitäjä	30,204	58,036	6	94,240														S:t Andrea.	
Äyräpään kihlakunta.	Kivennapa	—	—	70,417	70,417														Kivinebb.	Euräpää härad.
	Pyhäristi (Muola)	—	—	116,792	116,792	251	3	12,341	94	11,941	77	—	—		12,857	10	37,391	84	Mohla.	
	Rautu	—	—	101,813	101,813														Rautus.	
	Walkjärvi	—	—	89,333	89,333														Walkjärvi.	
	Siirretään	490,989	348,896	487,883	1,327,768	27,019	94	50,507	89	50,755	97	—	—	—	50,776	91	179,060	71	Siirretään.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Wiipurin läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Wiborg en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal“ (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skattemantal“.*	Kruunun. *Nombre des „Kronomantal“.*	Rälssi. *Nombre des „Frälsemantal“.*	Summa. *Total.*	Etevimpiä *Divers impôts* Vakinainen vero. Markkaa.		Kruunun kymmenykset. Markkaa.		Sota- ja merimiesten sekä rustholliien vakansi-vero. Markkaa.		Laamannin ja tuomarin vero. Markkaa.		Teinin rahat. Markkaa.	Viinan-polton makso. Markkaa.		Summa. *Total.* Markkaa.		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
	Siirretty	490,989	348,896	487,883	1,327,768	27,019	94	50,507	89	50,755	97	—	—	Ei maksetta	50,776	91	179,060	71	Siirretty.	
Käkisalmen kihlakunta.	Räisälä	15,448	26,208	—	41,656														Räisälä.	Kexholms härad.
	Käkisalmi ynnä Kaukolan kappeli	14,883	28,430	—	43,313														Kexholm med Kaukola kapell.	
	Pyhäjärvi	—	—	84,880	84,880	4,656	80	10,932	40	15,381	46	—	—		13,759	56	44,730	22	Pyhäjärvi.	
	Sakkola	3,449	9,071	66,990	79,510														Sakkola.	
	Hiitola	1,979	10,458	110,344	122,781														Hiitola.	
Kurkijoen kihlakunta.	Kurkijoki	—	—	82,750	82,750														Kronoborg.	Kronoborgs härad.
	Jaakkima	22,924	21,686	36,656	81,266	5,775	55	8,138	78	9,410	94	—	—		9,417	85	32,743	12	Jakimvaara.	
	Parikkala	18,756	39,853	2,625	61,234														Parikkala.	
Sortavalan kihlakunta.	Uukuniemi	9,604	27,281	—	36,885														Uukuniemi.	Sordavala härad.
	Ruskiala ynnä Leppälahden kappeli	7,486	4,811	29,062	41,359	7,637	60	8,062	1	10,174	61	—	—		9,174	60	35,048	82	Ruskeala med Leppälaks kapell.	
	Sortavala	35,544	129,064	—	164,608														Sordavala.	
Salmen kihlakunta.	Impilahti	12,701	28,174	—	40,875														Impilaks.	Salmis härad.
	Suistamo	13,589	24,489	—	38,078														Suistamo.	
	Salmi	—	—	101,750	101,750	3,419	1	7,107	37	7,978	36	—	—		7,826	82	26,331	56	Salmis.	
	Suojärvi ynnä Korpiselän kappeli	—	—	9,490	9,490														Suojärvi med Korpiselkä kapell.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	1,606	40	—	—		3,899	6	5,505	46	Länets städer.	
	Yhteensä	647,352	698,421	1,012,430	2,358,203	48,508	90	84,748	45	95,307	74	—	—	—	94,854	80	323,419	89	Yhteensä.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Mikkelin läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de S:t Michel en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal" (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skatte-mantal".*	Kruunun. *Nombre des „Krono-mantal".*	Rälssi. *Nombre des „Frälse-mantal".*	Summa. *Total.*	Etevimpiä suoria kruunun veroja. *Divers impôts directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		Sota- ja merimiesten sekä rustholien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Suomen				Markkaa.											
Rantasalmen kihlakunta.	Sulkava	29,309	12,357	5,271	46,937	59,436	23	7,123	62	28,967	49	4,740	12	457	20	12,914	14	113,638	80	Sulkava.	Rantasalmi härad.
	Kerimäki	65,316	35,970	—	101,286															Kerimäki.	
	Sääminki	38,564	31,631	—	70,195															Sääminki.	
	Rantasalmi	89,713	21,572	—	111,285															Rantasalmi.	
	Heinävesi	40,160	11,952	—	52,112															Heinävesi.	
Mikkelin kihlakunta.	Ristiina	36,134	21,116	0,167	57,417	44,151	65	5,322	69	19,826	87	3,859	92	399	96	10,375	75	83,936	84	Kristina.	S:t Michels härad.
	Mikkeli	80,974	32,270	0,188	113,432															S:t Michels.	
	Hirvensalmi	27,296	10,861	—	38,157															Hirvensalmi.	
	Kangasniemi	48,587	19,899	1,750	70,236															Kangasniemi.	
Heinolan kihlakunta.	Hartola ynnä Leivonmäki	26,978	3,648	1	31,626	34,339	89	4,466	10	20,104	94	3,429	—	266	22	7,334	18	69,940	33	Gustaf Adolfs med Leivonmäki.	Heinola härad.
	Joutsa	19,643	10,253	0,875	30,771															Joutsa.	
	Heinola	23,525	1,871	2,750	28,146															Heinola.	
	Korpilahti	7,490	2,801	0,167	10,458															Korpilaks.	
	Mäntyharju	30,111	42,525	0,500	73,136															Mäntyharju.	
	Sysmä	46,399	4,835	3,125	54,359															Syssmä.	
Juvan kihlakunta.	Juva	71,997	44,492	0,833	117,322	45,959	54	6,430	20	30,251	94	4,421	52	417	24	12,010	83	99,491	27	Jokkas.	Jokkas härad.
	Puumala	29,718	18,626	—	48,344															Puumala.	
	Joroinen	43,101	11,107	—	54,208															Jorois.	
	Pieksämäki ynnä Haukivuoren kappeli	79,963	39,049	—	119,012															Pieksämäki med Haukivuori kapell.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	329	76	329	76	Länets städer.	
	Yhteensä	834,978	376,835	16,626	1,228,439	183,887	31	23,342	61	99,151	24	16,450	56	1,540	62	42,964	66	367,337	—	Yhteensä.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Kuopion läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Kuopio en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal“ (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skatte-mantal“.*	Kruunun. *Nombre des „Krono-mantal“.*	Rälssi. *Nombre des „Frälse-mantal“.*	Summa. *Total.*	Etevimpiä *Divers impôts* suoria kruunun veroja. *directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero. Markkaa.		Kruunun kymmenykset. Suomen		Sota- ja merimiesten sekä rustholliien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
Rautalammen kihlakunta.	Rautalampi ynnä Suonenjoen ja Hankasalmen kappelit	76,604	30,618	1,333	108,555	37,336	31	3,774	7	9,362	20	2,953	80	267	66	6,454	89	60,148	93	Rautalampi med Suonenjoki och Hankasalmi kapeller.	Rautalampi härad.
	Leppävirta	62,791	17,036	0,500	80,327															Leppävirta.	
Kuopion kihlakunta.	Kuopio ynnä Karttulan, Maaningan ja Tuusniemen kappelit	103,140	72,827	1,687	177,654	55,323	80	5,196	99	11,159	46	3,583	44	355	14	9,077	27	84,696	10	Kuopio med Karttula, Maaninka och Tuusniemi kapeller.	Kuopio härad.
	Pielavesi	37,273	43,155	0,451	80,879															Pielavesi.	
Iisalmen kihlakunta.	Iisalmi ynnä Kiuruveden ja Lapinlahden kappelit	83,455	99,352	2,049	184,856	58,499	98	5,216	25	10,796	69	3,956	4	415	62	8,813	61	87,698	19	Iisalmi med Kiuruvesi och Lapinlaks kapeller.	Iisalmi härad.
	Nilsiä	29,829	47,355	—	77,184															Nilsiä.	
Pielisen kihlakunta.	Nurmes ynnä Rautavaaran kappeli	92,332	11,220	—	103,552	8,283	41	—	—	[1] 13,272	51	—	—	293	4	8,466	12	30,315	8	Nurmis med Rautavaara kapell.	Pielisjärvi härad.
	Pielinen ynnä Juuvan kappeli	99,729	28,500	—	128,229															Pielisjärvi med Juuga kapell.	
Ilomantsin kihlakunta.	Ilomantsi ja Enontaipale ynnä osan Suojärven pitäjästä	91,157	23,031	—	114,188	24,276	47	—	—	[1] 14,499	65	—	—	358	56	6,801	98	45,936	66	Ilomants och Eno med Suojärvi socknedel.	Ilomants härad.
	Pälkjärvi	1,063	0,187	0,250	1,500															Pelgjärvi.	
	Tohmajärvi ynnä Kihtelysvaaran kappeli	75,457	27,678	—	103,135															Tohmajärvi med Kiihtelysvaara kapell.	
Liperin kihlakunta.	Kaavi	57,674	14,076	—	71,750	39,299	2	225	72	[1] 17,712	72	91	80	603	36	9,560	43	67,493	5	Kaavi.	Libelits härad.
	Kiteen pitäjä ynnä Rääkkylän kappeli	50,478	54,544	0,188	105,210															Kide med Bräkylä kapell.	
	Kesälahti	14,167	10,175	—	24,342															Kesälaks.	
	Liperi ynnä Kontiolahden ja Polvijärven kappelit	63,633	73,931	0,729	138,293															Libelits med Kontiolax och Polvijärvi kapeller.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,317	6	1,317	6	Länets städer.	
	Yhteensä	938,782	553,685	7,187	1,499,654	223,018	99	14,413	3	76,803	23	10,585	8	2,293	38	50,491	36	377,605	7	Yhteensä.	

[1]) Yhteenluettuna Karjalan Jääkärivero.

4. Maan kameralinen jako ja vero Waasan läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Wasa en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal“ (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skattemantal“.*	Kruunun. *Nombre des „Kronomantal“.*	Rälssi. *Nombre des „Frälsemantal“.*	Summa. *Total.*	Etevimpiä suoria kruunun veroja. *Divers impôts directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		Sota- ja merimiesten sekä rusthollien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Markkaa.		Suomen		Markkaa.											
Pietarsaaren kihlakunta.	Lohtaja	101,493	21,264	—	122,757	94,255	8	15,039	78	20,310	26	6,240	24	710	10	17,340	2	153,895	48	Lochteå.	Pedersö härad.
	Kälviö	38,417	2,708	0,250	41,375															Kelviå.	
	Kokkola	101,299	18,951	—	120,250															Gamla-Karleby.	
	Kruunukylä	85,083	2,021	—	87,104															Kronoby.	
	Pietarsaari	141,125	7,188	—	148,313															Pedersö.	
Lapuan kihlakunta.	Uusi-Karlepyy	95	9,083	—	104,083	81,944	22	13,889	65	18,162	77	6,243	48	471	42	13,872	70	134,584	24	Nykarleby.	Lappo härad.
	Lapua	166,047	21,828	—	187,875															Lappo.	
	Wöyri	152,688	11,208	—	163,896															Wörå.	
Korsholman kihlakunta.	Maalahti	119,892	5,254	—	125,146	113,532	62	21,407	72	26,179	85	8,029	80	580	32	18,722	94	188,443	25	Maalaks.	Korsholms härad.
	Mustasaari	147,021	12	—	159,021															Mustasaari.	
	Laihia	104,771	4,104	—	108,875															Laihela.	
	Wähäkyrö	77,417	3,208	—	80,625															Lillkyro.	
	Isokyrö	148,125	9,167	—	157,292															Storkyro.	
Ilmajoen kihlakunta.	Lappvärtti	99,578	11,255	—	110,833	90,717	93	15,000	25	20,198	67	9,975	96	620	46	16,147	67	152,660	94	Lappfjärd.	Ilmola härad.
	Närpiö	151,967	6,839	—	158,806															Nerpes.	
	Ilmajoki	174,225	13,594	—	187,819															Ilmola.	
	Teuva	43,625	5,621	—	49,246															Östermark.	
Laukaan kihlakunta.	Wiitasaari	42,626	28,565	3,500	74,691	44,145	81	3,537	35	15,938	82	5,026	32	383	76	7,803	18	76,835	24	Wiitasaari.	Laukkas härad.
	Saarijärvi	44,684	38,699	—	83,383															Saarijärvi.	
	Laukas	47,717	25,833	2,417	75,967															Laukkas.	
	Kuivasmäki	9,514	3,653	—	13,167															Kuivasmäki.	
Kuortaneen kihlakunta.	Keuru	41,257	12,524	—	53,781	56,827	91	7,022	79	15,107	93	5,400	—	433	26	9,670	82	94,462	71	Keuru.	Kuortane härad.
	Wirtaa	47,295	9,202	1,083	57,580															Wirdois.	
	Kuortane	47,156	7,146	—	54,302															Kuortane.	
	Alajärvi	31,335	10,498	0,250	42,083															Alajärvi.	
	Lappajärvi	62,287	18,015	—	80,302															Lappajärvi.	
	Läänin kaupungit	4,342	28,750	—	33,092	145	72	687	12	1,742	40	—	—	—	—	2,077	7	—	—	Länets städer.	
	Yhteensä	2,325,986	348,178	7,500	2,681,664	481,569	29	76,584	66	117,640	70	40,915	80	3,199	32	85,634	40	800,881	86	Yhteensä.	

4. Maan kameralinen jako ja vero Oulun läänissä vuonna 1864.

La division cadastrale du sol et la taxation dans le gouvernement de Uleåborg en 1864.

Kihlakunta. *Bailliage.*	Pitäjän suomalainen nimi. *Noms des paroisses en langue finnoise.*	Nyt löytyviä manttalia. *Division du sol en „mantal“ (= unité cadastrale).* Perintö. *Nombre des „Skatte-mantal“.*	Kruunun. *Nombre des „Krono-mantal“.*	Rälssi. *Nombre des „Frälse-mantal“.*	Summa. *Total.*	Etevimpiä suoria kruunun veroja. *Divers impôts directs de la terre au profit de l'état.* Vakinainen vero.		Kruunun kymmenykset.		Sota- ja merimiesten sekä rusthollien vakansi-vero.		Laamannin ja tuomarin vero.		Teinin rahat.		Viinan-polton makso.		Summa. *Total.*		Pitäjän ruotsalainen nimi. *Noms des paroisses en langue suédoise.*	Kihlakunnan ruotsalainen nimi. *Bailliage.*
						Markkaa. Suomen															
Salon kihlakunta.	Kalajoki	123,583	22,469	—	146,052	82,516	58	8,970	22	16,943	66	5,165	64	507	78	15,359	22	129,463	10	Kalajoki.	Salo härad.
	Evijärvi																			Evijärvi.	
	Ylivieska																			Ylivieska.	
	Pyhäjoki	87,219	25,177	—	112,396															Pyhäjoki.	
	Salo	52,740	14,823	—	67,563															Salo.	
	Siikajoki	95,266	24,245	—	119,511															Siikajoki.	
	Hailuoto	21,760	5,115	—	26,875															Karlö.	
Haapajärven kihlakunta.	Haapajärvi	43,729	54,052	—	97,781	51,328	68	5,328	77	9,766	74	3,410	64	410	4	8,203	68	78,448	55	Haapajärvi.	Haapajärvi härad.
	Pyhäjärvi	35,967	35,281	—	71,248															Pyhäjärvi.	
	Kärsämäki																			Kärsämäki.	
	Haapavesi	31,807	12,453	—	44,260															Haapavesi.	
	Piippola	48,163	28,701	—	76,864															Piippola.	
Kemin kihlakunta.	Kemi	72,333	9,271	—	81,604	36,042	75	8,859	6	13,186	43	4,145	4	349	2	8,389	17	70,971	47	Kemi.	Kemi härad.
	Ali-Tornio	82,115	2,979	—	85,094															Nedertorneå.	
	Yli-Tornio	41,719	10,313	—	52,032															Öfvertorneå.	
	Rovaniemi	29,823	8,792	—	38,615															Rovaniemi.	
	Kemijärvi	8,708	3,385	—	12,093															Kemiträsk.	
	Kuolajärvi	2,917	7,500	—	10,417															Kuolajärvi.	
Oulun kihlakunta.	Oulu	55,583	8,052	—	63,635	100,454	35	15,445	16	21,153	87	5,466	96	546	48	15,703	7	158,769	89	Uleå.	Uleå härad.
	Muhos	70,562	32,458	—	103,020															Muhos.	
	Liminka	183,969	18,823	—	202,792															Limingo.	
	Iin pitäjä	102,135	34,635	1,500	138,270															Ijo.	
	Kiminki																			Kiminki.	
	Pudasjärvi	26,990	23,885	—	50,875															Pudasjärvi.	
	Kuusamo	11,276	38,953	—	50,229															Kuusamo.	
Kajaanin kihlakunta.	Hyrynsalmi	25,688	18,187	—	43,875	14,022	15	9,254	30	12,010	75	3,435	48	264	60	6,435	86	45,423	14	Hyrynsalmi.	Kajana härad.
	Suomussalmi	8,583	16,167	—	24,750															Suomussalmi.	
	Paltamo	76,135	20,011	—	96,146															Paltamo.	
	Sotkamo	43,969	10,594	0,500	55,063															Sotkamo.	
	Kuhmoniemi	11,562	18,062	—	29,624															Kuhmoniemi.	
Lapinmaan kihlakunta.	Muonioniska	3,995	4,703	—	8,698	743	72	193	55	365	46	109	8	132	12	153	9	1,697	2	Muonioniska.	Lappmarkens härad.
	Enontekinen	0,813	6,594	—	7,407															Enontekis lappmark.	
	Sodankylä	4,255	25,766	—	30,021															Sodankylä.	
	Kittilä	2,792	23,229	—	26,021															Kittilä.	
	Utsijoki ja Inari	0,312	5	—	5,312															Utsjoki med Enare.	
	Läänin kaupungit	—	—	—	—	41	16	3,697	5	1,646	40	—	—	—	—	2,823	48	8,208	9	Länets städer.	
	Yhteensä	1,406,468	569,675	2	1,978,143	285,149	39	51,748	11	75,073	31	21,732	84	2,210	4	57,067	57	492,981	26	Yhteensä.	

5. Vertaava osotus manttaalien suuruudesta ja suorista kruunun-veroista Suomenmaan eri lääneissä ja kihlakunnissa.

Comparaison de l'étendue, de la culture et des contributions directes des „mantal“ dans les différents gouvernements et bailliages de la Finlande.

	Jokaisella maa-manttaalilla elätti itseänsä keskimäärin vuonna 1864. *Sur chaque „mantal“ se nourrissait en moyenne dans l'année 1864.*			Jokaisessa manttaalissa oli keskimäärin, taulussa 1 annettujen osotusten mukaan *D'après les faits cités au tableau 1 chaque „mantal“ comprenait*			Joka manttaalin vuosi- *Récolte moyenne*		tulo oli keskimäärin vuonna 1864. *de chaque „mantal“ en 1864.*			Joka manttaalilla elätettiin keskimäärin 1864 vuoden lopulla. *Moyenne des bestiaux nourris sur chaque „mantal“ en 1864.*				Keskimäärin tekivät taulussa N:o 4 osotetut kruunun-verot manttaallilta *Moyenne de contributions directes de chaque „mantal“ en*		
	Talonsavuja eli taloja. Propriétaires de terre.	Savuja eli perekuntia. Ménages.	Henkiä. Personnes.	koko laveutta surface totale en	peltoa ja peltomaata champs cultivés	niittyä ja niittymaata prairies	Vehniä. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Potaattia. Pommes de terre.	Hevosia ja varsoja. Chevaux.	Sarviraavaita. Bêtes à cornes.	Lampaita ja vuohia. Moutons et chèvres.	Sikoja. Cochons.	Markkaa.	penniä.	
				tynnyrinalaa.			tyn-		nyriä.									
Uudenmaan lääni.																		**Nylands län.**
Raaseporin länsi kihlakunta	1,93	8,73	43,4	800,3	26,5	81,6	1,3	78,3	4,1	20,7	123,4	5,2	32,5	26,4	4,5	251	6	Raseborgs vestra härad.
Raaseporin itä kihlakunta	2,06	8,98	46,6	885,6	33,2	98,2	2,1	94,8	6,2	25,3	119,5	9,6	34,7	32,4	7,4	270	66	Raseborgs östra härad.
Helsingin kihlakunta	3,45	7,92	65	1,045,5	43,3	140,9	1,6	125,9	13,3	68,9	181,9	14,8	40,4	36,8	8,7	310	76	Helsinge härad.
Pernajan kihlakunta	5,50	8,72	72,3	1,409	67,2	145	2,6	177,9	32,5	102,7	141,9	19,2	57,5	42,8	16,6	291	39	Perno härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**3,23**	**8,56**	**57,1**	**1,033,8**	**42,5**	**113**	**1,9**	**119,3**	**13,6**	**54,6**	**143,2**	**11,9**	**41,2**	**34,7**	**9,3**	**286**	**76**	Medium för hela länet.
Turun ja Porin lääni.																		**Åbo och Björneborgs län.**
Ahvenanmaan kihlakunta	2,51	6,17	33,6	582	18,9	52,5	1,2	64,4	7,5	7,5	—	4,6	28,7	36	4,8	303	8	Ålands härad.
Halikon kihlakunta	1,99	8,47	40,4	672,3	28,8	93,3	2,1	66	10,6	19,8	—	5,3	29,9	29,1	5,5	230	3	Haliko härad.
Piikkiön kihlakunta	1,76	5,24	25,8	332	28,5	62,7	4,1	60	7,1	29,1	—	4,6	13,4	10,3	2,1	212	23	Piikkis härad.
Maskun kihlakunta	2,36	7,11	39,8	712,7	39,9	133,6	3,5	77,9	8,8	55,7	—	5,1	22,8	24,3	4,7	288	5	Masku härad.
Mynämäen kihlakunta	2,23	6,90	29,8	494,9	26,1	66,3	2	61,6	5,3	17,2	—	4,3	24,5	32,5	2	250	82	Wirmo härad.
Wehmaan kihlakunta	2,38	8,65	42	707,4	26,5	82	1,1	57,9	13,9	18,6	—	5,2	24,9	38,7	2,9	309	50	Wehmo härad.
Ali-Satakunnan kihlakunta	3,12	17,31	97,9	1,810,8	46,3	184,8	—	131,4	49,6	60,9	—	16,5	45,6	56,8	8,4	318	16	Nedre Satakunda härad.
Yli-Satakunnan yli-kihlakunta	3,66	18,19	116	4,039,2	57,6	190,2	—	114,7	39,6	38,2	—	21,9	63	93,1	12,5	390	57	Öfre Satakunda öfredels härad.
Yli-Satakunnan keski-kihlakunta	2,46	11,60	66,9	1,205	43,5	109,2	1,3	97,5	27,6	53,3	—	12,7	35,9	64,1	5,7	333	21	Öfre Satakunda medledels härad.
Yli-Satakunnan ali-kihlakunta	2,26	13,37	66,6	1,056,5	42,7	159,5	3,2	107,2	30,7	75,9	—	10,8	29,5	38,9	6,8	294	44	Öfre Satakunda nedredels härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**2,38**	**9,70**	**51,5**	**987,7**	**34,6**	**108,7**	**2**	**80,9**	**18,1**	**37,2**	**56,9**	**8,1**	**29,7**	**38,4**	**5,2**	**286**	**86**	Medium för hela länet.
Hämeenlinnan lääni.																		**Tavastehus län.**
Yli-Hollolan kihlakunta	5,41	16,47	83,1	1,991,4	62,3	104,5	—	107,4	48	56,9	—	17,7	80,4	65,7	13,9	382	38	Öfre Hollola härad.
Ali-Hollolan kihlakunta	3,14	12,02	63,8	1,476,8	57,8	126,9	1,2	93,6	31,2	47,8	—	14,9	47,5	55,3	14,7	305	15	Nedre Hollola härad.
Yli-Sääksmäen kihlakunta	3,37	12,45	69	1,851,8	38,1	84,5	—	96,3	26,2	27,7	—	11,6	39,1	23,5	14,9	315	59	Öfre Sääksmäki härad.
Ali-Sääksmäen kihlakunta	2,63	13,77	69,5	1,355	47	163,6	2,6	122,8	32,8	63,9	—	12	48,7	41,8	8,4	275	81	Nedre Sääksmäki härad.
Satakunnan kihlakunta	2,74	13,58	67,1	1,765,6	51	107	—	106,7	23,4	15,8	—	12,3	37,4	48,6	9,5	309	—	Satakunda härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**3,41**	**13,55**	**70,1**	**1,658,5**	**51,5**	**120,2**	**0,9**	**105**	**32,3**	**44,1**	**81,7**	**13,7**	**50,4**	**47,2**	**12,3**	**310**	**79**	Medium för hela länet.

5. Vertaava osotus manttaalien suuruudesta ja suorista kruunun-veroista Suomenmaan eri lääneissä ja kihlakunnissa.

Comparaison de l'étendue, de la culture et des contributions directes des „mantal“ dans les différents gouvernements et bailliages de la Finlande.

	Jokaisella maa-manttaalilla elätti itseänsä keskimäärin vuonna 1864. *Sur chaque „mantal“ se nourrissait en moyenne dans l'année 1864.*			Jokaisessa manttaalissa oli keskimäärin, taulussa 1 annettujen osotusten mukaan *D'après les faits cités au tableau 1 chaque mantal comprenait*			Joka manttaalin vuosi- *Récolte moyenne*		tulo oli keskimäärin vuonna 1864. *de chaque „mantal“ en 1864.*			Joka manttaalilla elätettiin keskimäärin 1864 vuoden lopulla. *Moyenne des bestiaux nourris sur chaque „mantal“ en 1864.*				Keskimäärin tekivät taulussa N:o 4 osotetut kruunun-verot manttaalilta *Moyenne de contributions directes de chaque „mantal“ en*		
	Talonsavuja ja taloja. Propriétaires de terre.	Savuja eli perekuntia. Ménages.	Henkiä. Personnes.	koko laveutta surface totale en	peltoa ja peltomaata champs cultivés.	niittyä ja niittymaata prairies.	Vehniä. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Potaattia. Pommes de terre.	Hevosia ja varsoja. Chevaux.	Sarviraavaita. Bêtes à cornes.	Lampaita ja vuohia. Moutons et chèvres.	Sikoja. Cochons.	Markkaa.	Pennaa.	
				tynnyrinalaa.				tyn-	nyriä.									
Wiipurin lääni.																		**Wiborgs län.**
Rannan kihlakunta	10,32	22,55	126,9	2,161,7	69,9	211	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138	95	Stranda härad.
Kymen kihlakunta	12,59	21,15	146,9	2,959,2	89	270,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	7	Kymmene härad.
Lappeen kihlakunta	15,12	25	167	5,069,6	102	245,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	157	92	Lappvesi härad.
Jääsken kihlakunta	12,54	16,39	121,5	3,451,9	93,4	218,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153	3	Jääskis härad.
Äyräpään kihlakunta	7,69	12,51	70,8	1,525,1	41,7	81,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	83	Euräpää härad.
Käkisalmen kihlakunta	8,78	10,75	71,3	1,560	67,2	142,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	20	Kexholms härad.
Kurkijoen kihlakunta	11,87	13,22	103,1	2,062,1	104	227,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	37	Kronoborgs härad.
Sortavalan kihlakunta	8,1	8,70	81,9	2,120,4	70,8	186,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144	32	Sordavala härad.
Salmin kihlakunta	11,46	11,88	122,3	9,581,9	64,3	238,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138	45	Salmis härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**10,51**	**15,21**	**106,6**	**2,999**	**74,8**	**190,3**	—	**118,7**	**28,8**	**79,7**	—	**15,1**	**46,6**	**45,2**	**25,4**	**137**	**15**	Medium för hela länet.
Mikkelin lääni.																		**S:t Michels län.**
Rantasalmen kihlakunta	6,65	13,74	104,5	3,936,7	63,7	145,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	297	63	Rantasalmi härad.
Mikkelin kihlakunta	7,96	13,59	109,6	2,990,7	56,6	140,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	59	S:t Michels härad.
Heinolan kihlakunta	6,47	16,31	179,3	5,045,4	75,4	207,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	306	9	Heinola härad.
Juvan kihlakunta	6,84	14,54	112	3,514,4	49,7	121,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	293	58	Jokkas härad.
Keskimäärä köko lääniltä	**6,97**	**14,40**	**121,7**	**3,811,4**	**60,4**	**149,3**	—	**155,5**	**50,5**	**55,4**	—	**21,2**	**91,8**	**52,6**	**25,2**	**299**	—	Medium för hela länet.
Kuopion lääni.																		**Kuopio län.**
Rautalammen kihlakunta	7,87	14,99	169	5,196,5	35,9	75,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	318	45	Rautalampi härad.
Kuopion kihlakunta	7,63	13,44	152,5	4,678,5	48,5	108,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	327	60	Kuopio härad.
Iisalmen kihlakunta	8,81	14,92	140,7	5,593,1	39,8	97,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	334	67	Iisalmi härad.
Pielisen kihlakunta	7,02	15,77	99,2	8,217	50,7	242,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	8	Pielisjärvi härad.
Ilomantsin kihlakunta	9,10	14,92	131,7	7,714,4	59,1	324	—	—	—	—	—	—	—	—	—	209	93	Ilomants härad.
Liperin kihlakunta	9,87	13,94	133,4	4,145,1	66,1	250,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	7	Libelits härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**8,49**	**14,58**	**136,9**	**5,772,6**	**51,3**	**186,6**	—	**158,5**	**104,9**	**46,2**	**129,3**	**21,3**	**73,5**	**59,7**	**21,9**	**251**	**79**	Medium för hela länet.

5. Vertaava osotus manttaalien suuruudesta ja suorista kruunun-veroista Suomenmaan eri lääneissä ja kihlakunnissa.

Comparaison de l'étendue, de la culture et des contributions directes des „mantal“ dans les différents gouvernements et bailliages de la Finlande.

	Jokaisella maa-manttaalilla elätti itseänsä keskimäärin vuonna 1864. *Sur chaque „mantal“ se nourrissait en moyenne dans l'année 1864.*			Jokaisessa manttaalissa oli keskimäärin, taulussa 1 annettujen osotusten mukaan *D'après les faits cités au tableau 1 chaque „mantal“ comprenait*			Joka manttaalin vuosi- *Récolte moyenne*		tulo oli keskimäärin vuonna 1864. *de chaque „mantal“ en 1864.*			Joka manttaalilla elätettiin keskimäärin 1864 vuoden lopulla. *Moyenne des bestiaux nourris sur chaque „mantal“ en 1864.*				Keskimäärin tekivät taulussa N:o 4 osotetut kruunun-verot manttaalilta *Moyenne de contributions directes de chaque „mantal“ en*		
	Talonsavuja eli taloja. Propriétaires de terre.	Savuja eli perekuntia. Ménages.	Henkiä. Personnes.	koko laventa surface totale en	peltoa ja peltomaata champs cultivés	niittyä ja niittymaata prairies	Vehniä. Froment.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Potaattia. Pommes de terre.	Hevosia ja varsoja. Chevaux.	Sarviraavaita. Bêtes à cornes.	Lampaita ja vuohia. Moutons et chèvres.	Sikoja. Cochons.	Markkaa.	Penniä.	
				tynnyrinalaa.				tynnyriä.										
Waasan lääni.																		**Wasa län.**
Pietarsaaren kihlakunta	7,59	12,26	87,4	2,656,6	47,8	244,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	296	7	Pedersö härad.
Lapuan kihlakunta	5,75	14,72	89,7	1,488,2	30,4	147,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	295	23	Lappo härad.
Korsholman kihlakunta	5,11	13,72	73,8	1,053,2	17,9	117,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	298	66	Korsholms härad.
Ilmajoen kihlakunta	6,80	19,96	116,5	2,640,8	26,8	193,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	301	28	Ilmola härad.
Laukaan kihlakunta	8,62	27,17	175,5	8,855,9	49,1	165,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310	81	Laukkas härad.
Kuortaneen kihlakunta	8,34	21,17	151,1	6,699,3	69,7	234,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	327	94	Kuortane härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**6,71**	**16,87**	**105,3**	**3,088,9**	**36,2**	**179,4**	—	**149,8**	**91,7**	**33,7**	**147,1**	**17,7**	**60,9**	**71,7**	**9,2**	**302**	**38**	Medium för hela länet.
Oulun lääni.																		**Uleåborgs län.**
Salon kihlakunta	5,97	14,61	77,5	2,683,6	53,8	369,3	—	71,5	117	14,4	57,3	8,3	47,2	47,1	2,5	274	5	Salo härad.
Haapajärven kihlakunta	7,85	17,02	89,9	4,867,2	64,9	536	—	136,6	201,7	42,8	80,3	12,4	54,4	69,7	4,2	270	37	Haapajärvi härad.
Kemin kihlakunta	6,93	18,99	85,3	27,437,9	—	—	—	13,5	163,7	0,9	71,5	12,9	58,6	45,4	0,1	253	60	Kemi härad.
Oulun kihlakunta	4,98	14,19	66,4	10,491,2	—	—	—	49,2	77,8	6,9	56,1	8,7	42	42,4	1,1	260	78	Uleå härad.
Kajaanin kihlakunta	5,89	18,97	120,8	18,704,3	77	566,9	—	59,4	90,1	—	97,1	11,9	52,8	40,8	3,2	182	8	Kajana härad.
Lapinmaan kihlakunta	9,47	15,71	79,8	126,482,4	—	—	—	1,2	39,3	—	23,9	8,9	59,9	78,6	—	21	91	Lappmarkens härad.
Keskimäärä koko lääniltä	**6,21**	**16,03**	**82,8**	**15,776,3**	—	—	—	**61,9**	**117,5**	**11,9**	**66**	**10,2**	**49,5**	**44,1**	**1,9**	**249**	**21**	Medium för hela länet.

Tableau comparatif des monnaies, mesures et poids en

Finlande	Russie	France	Suède
1 markka *) (= 100 penniä)	0,25 rouble = 25 kopek	0,99979 franc	0,7057 riksdaler riksmynt = 70,57 öre.
1 peninkulma (= 10 virstaa = 18,000 kyynärää = 36,000 jalkaa)	10,019 verst	10,6884 kilomètres	1 mil = 360 ref.
1 jalka (= 10 kymmenystuumaa)	0,97408 fout	0,2969 mètre	1 fot.
1 □ virsta (= 231,428 tynnyrinalaa)	1,0038 □ verst	1,1423 □ kilomètre	0,01 □ mil.
1 tynnyrinala (= 56,000 □ jalkaa)	0,45183 déciatine	0,49364 hectare	5,6 □ ref.
1 kippunta (= 20 leiviskää)	1,038 berkovetz = 10,380 pouds	170,02 kilogrammes	4 centner.
1 leiviskä (= 20 naulaa)	0,51901 poud	8,501 kilogrammes	0,2 centner = 20 skålpund.
1 naula (= 32 luotia)	1,0380 fount	425,05 grammes	1 skålpund.
1 luoti (= 4 kvintiniä)	3,114 solotniks	13,283 grammes	3,125 ort = 312,5 korn.
1 tynnyri (= 6,3 kuutiojalkaa)	0,78608 tchetverte	1,6489 hectolitre	6,3 kubikfot.
1 lästi (= 288 leiviskää = 148 kuutiojalkaa)	circa 1,15 laste	1,89 tonneau	0,576 nyläst.

*) Remarque: 1 „markka“ contient 4,499093 grammes d'argent pur.